

3/1/94 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 17-వ తేది శనివారము } No. 243
సంపుటము ౧౧ } (శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ సప్తమి ౭. } సంచిక ౨౪౩

అమృతాంజనము

1925

కృ. లండరు

1925

“మహాత్మాగాంధీ” “రాధాకృష్ణ”

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రు 10-8-0,

ఆలశ్యము ఆశాభంగమగును.

1000 కి రు 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెల్డ్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

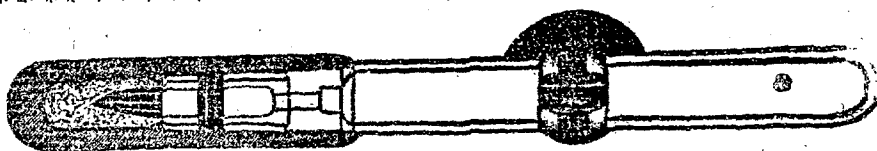
వారిచేతయారుచేయబడినది

విజంట్టు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండుకో

పోస్టుబాకు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్రాసు
పాల్సీలు

హంకెస్ పేనాల బంగారపు పాల్సీలబదులు యీనూతనగ్రాసుపాల్సీలు చేతనుక వాడుకలోనున్నవి. (గ్రాసు రూ 14.

గ్రాసుపాల్సీల కలము

ఒకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

(గ్రాసు రూ 14, గ్రాసుపాల్సీ ఫవుంట్లెన్ పేనా రూ 1. దశన రూ 10.

మెలాఫూరు

విక్టోరియాడిపో,

మద్రాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు పందెములు

1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 ఫలగం జనవరి నెల 17, 24, 31.

1925 ఫలగం ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ టోటాలి జేటరు, బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:—

ముదటితరగతి: పురుషులకు రు 5. స్త్రీలు రు 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా వెద్దనోటిసులను చూడకోరెదము.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటురు సువాసన గలవి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుబ్రష్మము, నన్ని పాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యచాయధముకలె పనిచేయును. ౩

250 మాత్రల పీసారు 0-4-0 దజన్ రు 2-6-0 వి.సి అ ౩

పి. కి. పి. అండు కంపెనీ. పెరిచేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.

డెలివరీస్

ఇదివరలో జరిగిన గొప్పయుద్ధసమయముందు మాకర్మాగారము, అందుకు సంబంధించినవన్నియు అనేకవైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీశాఖవారి అధీనమునకు దుంచబడినది. అందుచే సరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కారణములను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికంద లేని సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్పప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

బాదామి	బీన్	ఇంజీరియల్	నైస్
ఆరోయాట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బట్టర్ ఫింగర్	క్రాంగ్లు	లంచ్	వీటర్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాజా
కాన్ టీన్	జెమ్ బస్టు	మిల్క్	వానిల్లా
మిక్స్డ్ హాన్ హాల్డ్	టీ	సోడా	వాటర్

మా జింజర్ నట్సు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమండు, గ్లటన్, ఈమూడవరకముల జైయాబెటిక్ బిస్కత్తులను, గోదూమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదలతో సిపార్సుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునకు పనిచేయువారందఱును అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యవద్ధతుల ననుసరించి, నిపుణుల విచారణలంద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూదేశమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులు మోసపోవడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెలివరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్లి.

వారిచే తయారుచేయబడినది.

వద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు సోల్ ఏజంట్లు:-

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అండుకో.

32 గిడ్డుంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాక్ లిస్టు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 263 చైనాబజారు, మద్రాసు.
ఎస్. దేశాయీగండర్, చైనాబజారు, మద్రాసు.
కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.
సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియూర్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.
పి. వీరాస్వామిచెట్టియూర్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగుళూరు స్టాక్ లిస్టు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. ఒల్లు పూర్ హానురోడ్డు, బెంగుళూరు కంట్రీ క్లబ్ మెంటు.
డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దానిబ్రాంచీలు, కంట్రీ క్లబ్.
పి. ఎమ్. బుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంట్రీ క్లబ్.
మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

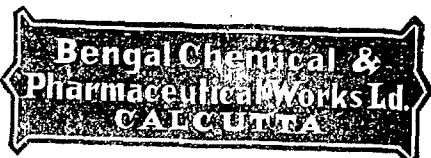
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోదమైన గుణమునప్పును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తనిఖీనకే ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొంబములుకాదు. ఫారములా వ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 చి. పి. చార్జీతోపహర్ష 1.2-0.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 17-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

నవీయాలు కా 1-కి రు	80.0-0	మొదలు	42.0-0
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తేనాలిని ,, వ 48 గావి	రు 14.0-0		14.8-0
నెల్లూరిని ,, డిటా			15.8-0 16.0-0
డిట్టిని ,, డిటా			16.4-0 16.8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి			8.12-0 9.0-0
శుభ్రము ,,			20.0-0 24.0-0

(2) వస్త్రధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
నెవగలు ,, డిటా		10.8-0 11.8-0
పెసలు ,, డిటా		11.8-0 12.4-0
మినములు ,, డిటా		18.0-0 16.0-0
ఉలవలు ర 164 ,,		9.4-0 11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

శుభ్రమునాన కా 1-కి	రు 160.0-0	165.0-0
నెయ్యి మ 1-కి		14.0-0 22.0-0
కొండాపురం నేరునెవగపప్పు కా 1-కి		55.0-0 60.0-0
ఇతరప్రదేశము ,,		50.0-0 58.0-0
నేరునెవగనూనె గానుగ కా 1-కి రు 120	మి.నె. నూనె	115
అముదము కా 1-కి		రు 145.0 0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకనుపు కా 1-కి	రు 155.0-0	160.0-0
కూరకనుపు ,,	రు 180.0-0	185.0-0
మిరకకాయలు(గుంటూరిని) కా 1-కి	రు 129.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండ మణుగు 1-కి	రు 50.50	
కాళహస్తపాయకట్టు ,,	రు 70, 75	
బెల్లము కా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు కా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇసుము

కట్టా రకం కా 1-కి	రు 82.0-0	88.0-0
చదరం ,,	82.0-0	85.0-0
రవుండు ,,	82.0-0	85.0-0

(6) లోహములు

నంది 100 కులంబ	రు 72.0-0	77.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 21.8-0	22.8-0
నవరస 1-కి		14.8-8
ఇత్తడి కా 1-కి	రు 275.0-0	280.0-0
రాగి డిటా	రు 815.0-0	820.0-0
అస్కాచక్కెర కా 1-కి	రు 84.8-0	85.2-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు		78.0-0
తోట్టికప్పుడు డిటా		72.0-0
సింహం డిటా		,,
గుర్రం డిటా		,,

(8) దూది

బోండా నెట్టుబారవ 1-కి	రు 820.0-0	
-----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
చుదూర నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 7.8-0	
పుల్లూరు యెనుగ నం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 7.12-0	
నూళియెనుగ నం 20	రు 11.4-0	
బహాన్ నం 20		
,, ,, 40 ఏ రేడియే ఆయినను	రు 18.11-0	
గోకాన నం 12 1/2	రు 9.0-0	
పద్మావతి నం 24 1/2	రు 11.8-0	
14 1/2 క్విలక్ వడి	రు 8.12-0	
నం 20 బెన్ని సింహం యీటె	రు 11.4-0	
నం 22 ,,	రు 11.8-0	
నం 12 1/2 బెన్ని సర్కును	రు 9.0-0	
నం 14 1/2 ,,	రు 9.4-0	

సుఖిభోగితైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

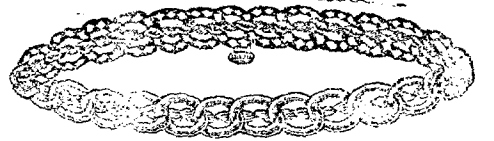
అన్నివిధముల పుండకును, కొయకు పుండకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్లు మూసును. లోపలికి మాత్రము తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్యునా కాన సామాన్యమైన గాయములను చాడవచ్చును. అయ్యకొంటినము డిప్రో, ముదరాను ఇంజిబె

నమ్మకము, న్యాయము, యదార్థముగల దుకొనియునందే మీరు లావాదేవీ చేయుదు

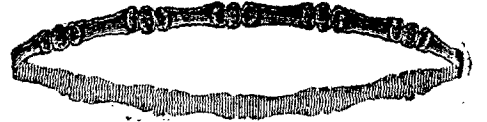
డబుల్ "ఎస్" విబూదిపట్టెలు
మెడ చెయి ను
20 సవరములలో తయారగును
విక 1 కి మజూరి రూ 1-80

సుమారుగాజులు

38 సవరములలో తయారగును. జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 2500

బాంబుగాజులు

3-6 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 6.00

క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన యినామగా పంపబడును

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చై నాబజారుకోడ్లు బాల్గోటాను మద్రాసు.

కడచిన 30 నం రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కత్తిలేని వెండికి,
సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

తెలిఫోను నెం. 8021

తంతువీలాసము "ఉమ్మడియాక్"

హానుమాన్ బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1727)

దీన్ని సమానమైనది పేరులేదు.

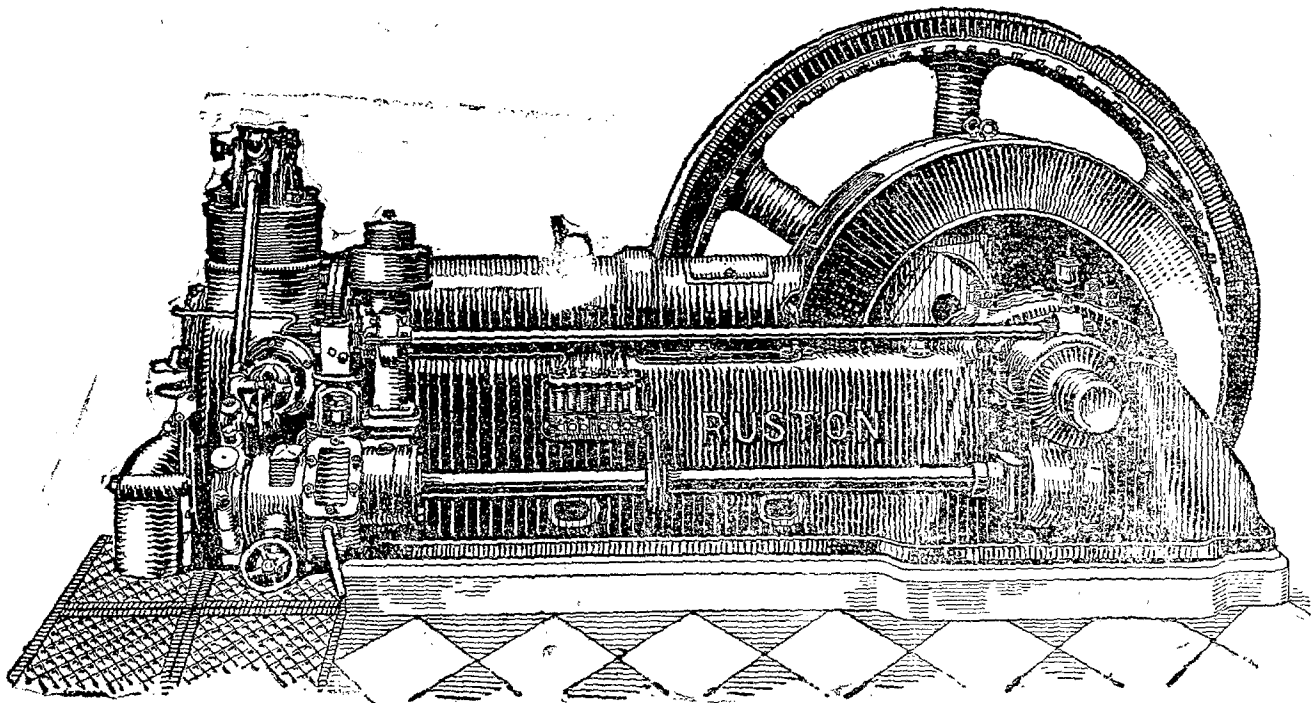
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

ది రస్ట్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజినులన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులు.
హాట్ బల్బు, స్ట్రోక్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

హాయికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరములేదు.

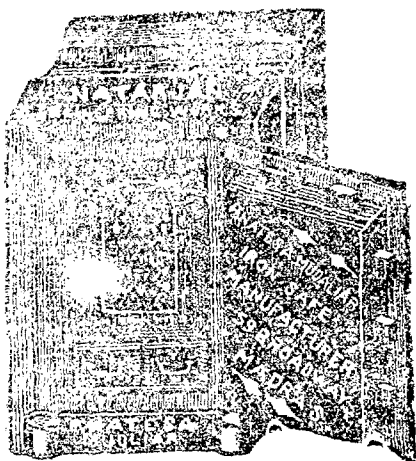
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయును (888)
మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

వాణిముద్రాక్రమాల, బెజవాడ.

అచ్చు బెండుచును, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టిల్లు, కాగితం, బంగారము, వెండిగొర్రులు,
నులపై చుక్కలు, క్లాసులచేయుట, స్టేషనరీ పాతానులు. (605)

ఎంగ్రేవింగు

సరసము

దృఢమైనది

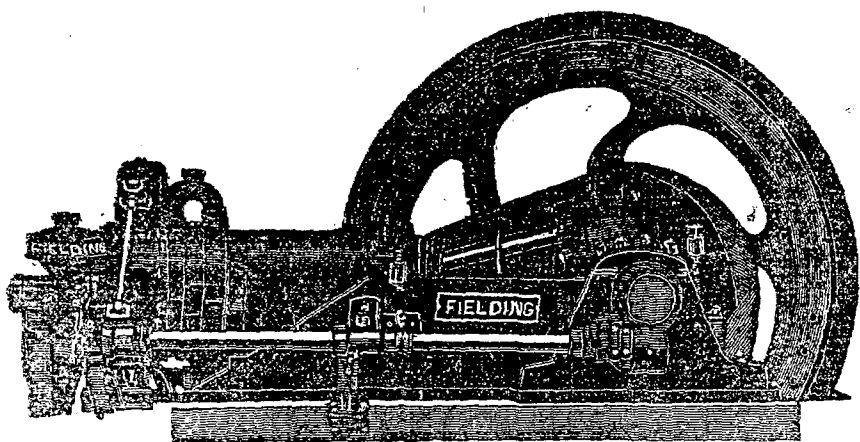
నమ్మకమైనది

యిప్పటిమోస్తరువకారము బాగుగా తయారయినది ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున తయారయిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచ్యోత్తర, 59, బ్రాజ్మ, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్స్ అయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేర్ చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాస్టింగు, వల్వలు, సరసముగా యివ్వబడును. ముబ్బరాయపల్లె, పెద్దనాయకపేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ రైరములు (కాపీ) ఇరులు వ్రాయబడును.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటుంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు ఇంజను STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చుచు నిలిచి నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

తెలంగాణ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో., పోస్టు బాక్సు నెం 203 రు. 12, తంబు కెటిపిడి, మదరాసు.

ది లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహూరు.

రా రా ల జ ప తి రా యి

(చేర్ మన్, బోరు ఆఫ్. డైరెక్టరులు)

జనిని ప్రారంభించిన 6½ సం॥లోగానే 17 లక్షలవరకు ప్రస్తావములు (ప్రపోజల్సు) వచ్చినవి. ఇది పూర్తిగా హిందూ దేశీయుల నిర్వాహకము క్రిందనే యున్నది.

ఈ దేశవజ్జులలో ఏజెంట్లు కావలెను:—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, ఉత్తరాఘాటము.

నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి భారాళమైన పరత్తులు గలవు.

ఈ గుణవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

పంపిత కే. సంతానం. లేక లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు, మెన్జర్ గుడెర్నర్, లాహూరు. 16 నుంకురామ శెట్టిపిడి, మద్రాసు.

శాస్త్రీత్యా నేత్రములను పరీక్షించి,

ప్రదేశము ననుసరించి

గ్యారంటీమీద సులోచనములు యివ్వగల సమర్థులు.

మెన్జర్:—వి. యస్. శాస్త్రి అండ్ సన్సు తెనాలి.

నిజమురాష్ట్ర ఆంధ్రజనసంఘము

వైజామురాష్ట్ర ఆంధ్రజనసంఘ స్వీతీయచూపేతము ౪ రంగల్ జిల్లామధ్యగయందు ౪ ౨౦-౨౧ ఫరవంధి ౧౩ ౩ క ఫసలినాడు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. తేద్రసంఘము వారు ఆంగీకరించినారు. ఏతే ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఈసమావేశమునందే వధిరయందుగల శ్రీ శివార్చనా ఆంధ్ర భాషా లయ వార్షికోత్సవమును నిజామురాష్ట్ర ఆంధ్రజనసంఘ లయ ప్రతినిధుల సమావేశమును జరుగును గాన ఆంధ్రజనసంఘ సభికులును గ్రంథాలయసభికులును ఆంధ్రవేదాభివృద్ధిను విచ్చేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము. భోజనవసతి సౌకర్యములు చేయబడును.

మిర్యాల నారాయణగు

మాన నోల్లాసిని మాత్ర

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అనాము)

మెనులభము! (పోట్టుభుక్తుల ప్రత్యేకము) నిజాముగారి కరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి మైక్రోకాల్ మాత్రలు శివ్యామృతము, అశ్రుము, అరచి, అపులింకలు, అగ్నిమాండ్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, మర్యాదముల యందు బలమును, పిక్కలు, పొర్రములు, తిమ్మ, శ్రగ్గు, అగ్గులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగోట్టి బహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆ నేకపీడనము చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధమునకుచేరిన పరమసాంస్కృతిక యిది చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరువామా:— (1078)

ఆయుర్వేద ఔషధవిలయం,

పోట్టు గిడుమాల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

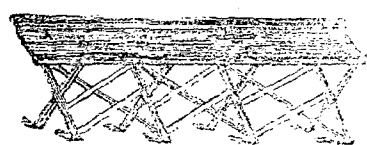
లోధ-బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒకశ్రీ క్రమభంగమువలన అనేక సంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేకమందులను వాడి ప్రయోజనము లేక పోయెను. కడపట తమలోగ్రయొకబుడి నుపయోగించగనే గారడివిద్యనాదిరిగి ఆమెకు యుండుతున్న దుస్వత్స్వియ, అత్య దుస్వత్ముగ కుదిరెను. ఈ లోధను వడ్డంచుటకు వాకు మాటలు వోతక లేదు. ఒకబుడిలోగ్ర యెక్కుబంగారు యిచ్చినను దీనివెల చాలవని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరి కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఔషధి ఔషధశాల, యెమ్మెగూ, మద్రాసు.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8. 2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడిత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18. (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4. (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8.8-0, 2 వ రకం రూ. 8.

క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును. పి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్సు, నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

సిటీ మోటారుసాతశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రింగులు చేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంజురివుండలైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును. అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరువా ర్శీకిందివిలాసమునకు వ్రాసిన యును. మేనేజరు, సిటీ ట్యాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కాపిడి, జి.టి. మదరాసు. (బ్రాజ్మేకు పంపబడినది)

చెన్నపురి కార్పొరేషను

మేడ్టి గారిని, ఇంగ్లండులోని ఏజెంటుగ నియమించుట కొడంబడిక

అత్యధిక సంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను

జె. డబ్ల్యు. మేడ్టిగారిని ఆంగ్లదేశమున తమయేజెంటుగా నియమించుటయనున చట్టమును గూర్చి, నిన్న సాయంత్రము చెన్నపురి కార్పొరేషను అసెంబలీ సమావేశము ఖాన్ బ. ఉస్మాన్ సాహెబు గారి యధ్యక్షతవ్రేంద జరిగెను. సభ్యులు ఘమారు 21 మందిమాత్రమే హాజరైరి. 1924 సం॥ ఫిబ్రవరి 21వ తేదీన జరిగిన కార్పొరేషనుసంఘ, జేమ్సువెల్చీ మెడల్ గారిని - ఆంగ్లదేశమున, తమకు గావలసిన సామాన్య లను పరిక్షించికొనటకుగాను కార్పొరేషనువారి ఏజెంటుగ నియమింపవలెనని తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానానుసారము మాడిల్ గారితో నొక కంట్రాక్టు చిత్తు రచించిరి. ఈకంట్రాక్టున కార్పొరేషనువారు యామోద మొనగుకొరకు ఈ సభ యేర్పాటుజేయబడెను. ఈకంట్రాక్టుతో గలపి మాడిల్ గారిని కార్పొరేషనువారి కన్వల్టింగ్ ఇంజనీర్ గ నియమించుచు మరి యొక కంట్రాక్టువర్గముకొనిరి. ఈయెడవకంట్రాక్టు నిమిరతే కార్పొరేషను సభవారామోదించిరి.

ప్రస్తుతము పరిచయమగు కంట్రాక్టుయొక్క పరతుల ప్రకారము మాడిల్ గారి సం॥నకు 400 పానులను రిటైనింగు ఫీజుగా నొకగవలెను. ఇదిగాక అతడుఏజెంటుగా కార్పొరేషను పనియందు వినియోగించిన కాలమునకు దినమునకు (1 దినమునకు 7 గంటలచొప్పున) 10 1/2 పానులు చొ॥న అతని చీపుఅసిస్టెంటు నకు 6 పానుల రిటైనింగుల చొ॥న సీనియరు అసిస్టెంటు (డాక్టర్) మెనులు గుమస్తాలకు 3 పా రిపి చొ॥న జూనియరు అసిస్టెంటు లకు 1 పా॥ పిల్ 6 పెన్సిల్ చొ॥నను ఇతరుల యంత్రాలు గూడ నొకగవలెను. ఈకంట్రాక్టు రివ్యూనుల పరతునకును.

కార్పొరేషనువారు నిన్న సాయంత్రము సమావేశమైనపు డు శ్రీరాములనాయుడుగారు యపాదించిన మెడిల్ గారిని ఆంగ్ల దేశమున కార్పొరేషనువారి యేజెంటుగ నియమింపరాదు" అను ప్రతివాదపై తీర్పుజరిగెను.

సభ్యుల తీర్మానముల సందర్భమున నాలవ్యము సభా కార్యక్రమమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము, వ్యాసరావుగారు లేచి, సభ్యులు నోటీసు లొసగిన తీర్మాన ములు చర్చకు దెచ్చుటలో చాలాఆలస్యము జరుగుచున్నదనియు, ఆతీర్మానముల పరిష్కరించుటకుగాను రెండుమాడు శనివార ములు ప్రత్యేకముగ సమావేశము నేర్పరచి పరిచినదనియు నుడి విరి. అట్టి సమావేశ కార్యక్రమమున నపునరము వివరముల దెలుపుటగాను, కార్పొరేషను కమిషనరుగూడ నావమయ మున హాజరుండవలెననిగూడ వ్యాసరావుగారు నూచించిరి.

అధ్యక్షుడు:—నేనును అవిషయమునుగురించియే ఆలోచించుచున్నాను. ఇందులకుగాను తుదితీర్మానమును 81 తేదీ 12 గంటల సమావేశము నేర్పాటు జేసినచో సభ్యుల కనుకాలముగ మండు నెడల నట్లు జేయవచ్చును.

సభా సీమావన సంగీకరించిరి. తరువాత మెడిల్ గారి యొడంబడికపై చర్చ సాగింపబడెను.

మెడిల్ గారి యొడంబడిక

డా॥ నల్లేశమొదలియారు:—మనకు ఆంగ్లదేశమున నొక ఏజెంటువును బువునరమా? కొత్తగా నియమింపబడు ఏజెంటు జేయువనిని కంట్రాక్టునులే యొనర్పరా? అంతవర కును, మాన్యువల్ అండుకంపెనీవారే మనకు ఏజెంటుగా నుండి పనిజేయుచున్నార. అవిధముగనే ముందుమాడ జరుపుటకు వీలులేదా?

కమిషనరు బోగుగారు:—ఇంగ్లండులో గాని ఇతర యూరపియను దేశములలోగాని యంత్రములను సామానుల కొనవలసి యున్నయెడల మన కచ్చట నొకయేజెంటు వుండు బువునరము. ఆంగ్లదేశమునుండి వదరాను పంపిన తరువాత సామానులను మనము త్రప్పివేసెదమున భయ మున్నంతవర కు అచ్చటి పారిశ్రామికములు, మనకంట్రాక్టులను దీనుకొనుట కెక్కువ ముందునకు రారు. మన కిచ్చట వానిని నిరాకరించినయె డల, వానికి రాకపోకల ఖర్చులను వారు దండగ పెట్టుకొన వలెను.

డా. సి. నల్లేశమొదలియారు:—ఆంగ్ల దేశమున యం గ్రతముల తయారు జేయు పారిశ్రామికములను మన యేజెంటుగా ఎంపెట్టుకొనుట సాధ్యముగాదా!

బోగుగారు:—ఏజెంటును నియమించుటతప్ప నాకు వేరొక మార్గమేదియు గాన్పింపలేదు.

చక్రవర్తియ్యచెట్టిగారు:—మాడిల్ గారు ఆంగ్లదేశమున యంత్రములను, సామానుని పరిక్షించి పంపిన తరువాత, వాని నిచ్చట మనము తప్పక సంగీకరించి తీరవలెనా?

బోగుగారు:—అది కంట్రాక్టు పరతులపై నాధార పడియుండును.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—సామానులను అంగీ కరించునది తేలిక తును నిర్ణయింపవలసినది కార్పొరేషనువారి స్వేచ్ఛలు ఇంజనీరు. ఆంగ్లదేశముందు నియమింపబడు ఏ జెంటు అచ్చటనున్నవానిని పరిక్షించి వానిలో మంచివానిని పంపు పనిని మాత్రమేజేయును. అవి ఇచ్చటకు వచ్చిన తరువా త మన ఇంజనీరును పరిక్షించి వనికి రానిచో నిరాకరించును.

డా. మల్లయ్య:—గతమాడు పత్తరములలోను, ఆం గ్లదేశమున నుండు గావలసిన సామానుల పరిక్షించి పంపిన మాన్యువల్ కంపెనీవారి కంత మొత్త మొకగవలెదా?

నవాబ్ హమీదుఖాన్:—మనము ప్రత్యేకముగా నేజెంటును నియమించుటకును, ఒకానొక కంపెనీ ఏజెన్సీవ్యా రా మనకు కావలసిన వానిని నుండును భేదముగలదు. ఆంగ్లదేశమున గల పారిశ్రామిక కంపెనీలలో నొకదానిని మన ఏ జెన్సీగా నేర్పరుచుకొనినచో, మన వ్యవహారములను వారే జా గ్రత్తగా జూచి పని చేయుచుండురు. ప్రస్తుత మాంగ్లదేశమున నొక ఏజెంటును నియమింపవలసిన ఆవునరము నాకనుపడుట లేదు. అంతయుకాక, ఒక్క లండనుందు ఆంగ్లదేశమునందు మాత్రమే మనము సామానులను కొనుటలేదు. ప్రాంసు జర్మనీ మొలలరు ఐరోపాఖండ దేశములందుగూడ మనము కొనవలసి యుండును. అందుచే ఒక్క ఆంగ్లదేశమున మనము ఏజెంటును నియమించినను, మన పనిపూర్తిగా నెరవేరవలదు.

బోగుగారు:—మనకు గావలసిన యంత్ర సామాగ్రి మొదలైనవానిని ఆంగ్లదేశమున పరిక్షించివారిని పంపించుటకు గాను గత మాడు పత్తరములలోను మాన్యువల్ అండు కంపెనీ వారికి 1921-22 లోను 12997 లు 1922-23 లో ను 17577 లు 1923-24 సం॥లో ను 7724 లు చెల్లింపబడెను.

డా. మల్లయ్యగారు:—మనము కొనిన పరతుల మొత్త ము ఖరీదెంత?

బోగుగారు:—అవివరములు ప్రస్తుతము నాన్వలేవు. ఇంగ్లండును, కార్పొరేషను కొరకు చేయవలసిన పని చాల కలదు.

జె. తనికాచలం చెట్టిగారు:—ఈమొత్తములో రిటైనింగు ఫీజుగూడ కలుపబడెనా?

బోగుగారు:—అవును. సం॥న రు 11 వేల రిటైనింగు ఫీజుగూడ జేర్చబడెను.

జె. త:—వారు పరిక్షించి పంపినవానిలో, కార్పొ రేషనువారి రెంఠసామానును త్రప్పివేసిరి?

బోగుగారు:—ఇందుమించు శూన్యముని చెప్పవచ్చును.

జె. త. చెట్టిగారు:—మన ఏజెంటు ఆంగ్లదేశమున వస్తువుల పరిక్షించి పంపునపుడు, త్రోవలో చెడిపోయిన యెడల నానవ్యము నెవభరింతురు?

బోగుగారు:—పరతుల సంగీకరించుటలో ఇచ్చటి మన ఇంజనీరులే తుది యధికారి.

జె. త. చెట్టిగారు:—అవిషయమును కంట్రాక్టునందు స్పష్టపరుచుచు ఆరవరతును సవరింపవలెను.

జె. వ్యాసరావుగారు:—వస్తువులను, అంగీకరించుటకు గాని, నిరాకరించుటకుగాని అధికారము కార్పొరేషనువారికే యుండవలెను. ఇంగ్లండులో నొక యేజెంటును నియమించి నంతమాత్రమున మనకు సరిపోదు. జర్మనీమొదలగు ఇతరదేశము లందుగూడ సామానులను కొనుదించుము. అసందర్భమున నీ యేజెంటు మనకుపయోగకారి గావలదు. మాన్యువల్ కంపెనీ వారి కంప్రొమిసు గిసిపిన త రువాత నెట్టెంబరునెలనుండి అంతవరకును వాడుపరిక్షించి పం పి:సామానులలోను యంత్రములలోను నూటికి 45 భాగములను మనఇంజనీరురు నిరాకరించి త్రప్పివేసెను. ఇంతమొత్తమును త్రప్పివేయవలసివచ్చు చుండుటచాల కష్టమగువ్యవహారము. ఆంగ్ల దేశమునగల పారిశ్రామికముల కందరికిని ఈనగరమున ఏజెంటుగల రు. మనకుగావలసినవానిని, వారెవరగాని వారిద్వారాగాని దీనుకొనవచ్చును. మన మాంగ్లదేశమునందే కొనవలెనను నియమ ములేదు. మాన్యువల్ కంపెనీ ఇంజనీరుగా నియమించుకొనిన మా డిల్ గారిని, ఆంగ్లదేశమున ఏజెంటుగా నియమించిన యెడల పరిశీలులు చాలవిషయములగును. రెండుపదలయందున్న అధికారి

పరిక్షిజేసి పంపినవానిని తిప్పివేయుటకు మనకు తగినంతస్వాతంత్ర్యముండదు. అంతయుగాక, మూడువత్సరముల వరకు ఆపరిమా డిల్ గారినుండి ఇతరులకు మార్పులకు కార్పొరేషనువారి హక్కు వదలుకొనరాదు. ప్రభుత్వమువారే రిటైనించిమొండు అనువేర అనేకమంది యువ్వోగుల తొలగించిరి. డర్. ఎ. పి. పాత్రో గారుచాలనుండి పర్యవేంటు ఇంజనీరును పనిచుండి తొలగించె ను. అట్టితీరి, మనము కోరినవచ్చు దేయువ్వోగిని తొలగించుటకు హక్కుండవలెను. అంతయుగాక, మాడిల్ గారు ఇంగ్లండునందుం డునెడల మన ఇచ్చటిపనికి నమ్మకులుగును. అప్పుడు మాడిల్ మనియమించు వేరొక ఇంజనీరు గ్యాకామనము పనిజేయుచు కొనవలసినవచ్చును. అన్నిటికంటెను ముఖ్యమైనది. ఎప్పుడుకల చిన అప్పుడు ఉవ్వోగిని తొలగించుటకు కార్పొరేషనునకు అధికారముండవలెను. ఒక తిప్పజేసెతిమని చెప్పినపుడు వానిని సవరించుటకు స్వాతంత్ర్య మవునరము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు యెమ్మో గావించుకొనిన యెడంబడికను, తిరిగి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే నిరాకరించిరి.

డా. సి. నల్లేశమొదలియారు:—కార్పొరేషనునకు ఆంగ్ల దేశమున ఒక ఏజెంటువును బువునరమున నర్తకము చేరిన మిశ్రులు చాలమంది దెలుపుచున్నా. ఏజెంటు ఆవునరమున చో మాడిల్ గారిని ఆపవనికి నియమించినయెడల నమ్మమేమి గలదు. అతనికి మన కార్పొరేషనును గురించి ము, కార్పొరేష ను అత్యంతము గురించియు ఇతరులంటె నెక్కువ దెలియును. అందుచే నాతడెక్కువ యుపయోగకారి కాగలడు.

డా. జి. ఎ. నల్లేశమొదలియారు:—కన్వల్టింగ్ ఇంజనీరు రు, ఆంగ్లదేశమున మన ఏజెంటుగ నియమించువలెనను మావన అసహజమైది. అందులన చాల చిక్కులు బయలు దేరును అ యి న ను మా డి ల్ గారి కి ఏ జెం టు గ నియమించుచు, ఇతరుల కార్పొరేషనువారు తీర్మానించిరి. కాన, ఇక వున్నంతవరకు చక్రవర్తియ్యచెట్టిగారు అందులకు గాను, మాడిల్ గారు ఏజెంటుగానుండి సామానులకొని పంపినను, వాని సంగీకరించుటయో లేక త్రప్పివేయుటయో జేయు సభి కారము కార్పొరేషనువారికే యుండును ఒడంబడికయందు ఒకపరకు నేర్పరచవలెను.

జె. తనికాచలం చెట్టిగారు:—ప్రస్తుతము మాన్యువల్ అండు కంపెనీవారు పొందుచున్న లాభములలో నొకభాగము మాడిల్ గారు పొందునట్లులే తే దుటలో నెట్టి యపాయమును లేదు కాని వారి నియోజకములకు నెట్టిచిక్కులు గలుగుతుండ, అతడు పంపు సామానును కార్పొరేషను స్వేచ్ఛలు ఇంజనీరురు పరిక్షించి అంగీకరించుటయో నిరాకరించుటయో జేయును అని ఒక పరతును జేర్చకలెనని నూచించుచున్నారు. అంతియ గాక మాడిల్ గారికి జేరినమును దినమునకు అల్లవెన్నను నొస గుటకంటె కొన్నవస్తువులనుబట్టి నూటికి కొంతచొప్పున నొస గుట మంచిది.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—కార్పొరేషను ఇంజ నీరురు ఈ మధ్య సామానులను త్రప్పివేసినది మాడిల్ గారు, మాన్యువల్ కంపెనీలో భాగస్వామిగా జేరిన తరువాతనా అంతకు పూర్వమా?

బోగుగారు:—కొన్ని సామానులు అంతవరకు పంపినవి. కొంత తరువాత పంపినది మాడిల్ గారు నెట్టెంబరు 17 తేదీన మాన్యువల్ కంపెనీలో జేరిన.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—నెట్టెంబరునకు పూర్వము 14 పత్తరములుగా వారు మనకు సరఫరా జేయుచున్నాను, ఏసామానును త్రప్పివేయ సవసాము రాలేదు. ఇంజనీరు రిటి వల త్రప్పివేసిన వస్తువులు, త్రోవలో చెడిపోయినవిగావు. జెడి పోయినవాని కి రవాణా జేసికట్లు గాన్పించుచున్నది. అందుచే మాడిల్ గారి కంట్రాక్టును రి పత్తరములనుండి 1 పత్తరమునకు తగ్గించిన మంచిది. సం॥ రము తరువాత పని బాగ న్నచో తిరిగి వారిని నియమింపవచ్చును.

జె. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు:—మాడిల్ గారి నియో జనము నెరుచ్చును, ఇందులన కన్వల్టింగ్ ఇంజనీరురు యొక్క స్వాతంత్ర్యము తగ్గుననియు, కార్పొరేషను కన్వల్టింగ్ ఇంజనీరురు చెక్కునవ్వతంత్రముగ నుండవలెనని నుడివిరి.

చక్రవర్తియ్యచెట్టిగారు:—మాడిల్ గారి నియోజనమును నిరాకరింపవలెనని నూచించుచు, ఆంగ్లదేశమున కార్పొరేషను నకు ఏజెంటు అనవసామని నుడివిరి కన్వల్టింగ్ ఇంజనీరురు ఇంగ్లండులో ఏజెంటుగ నియమించుటచే నాతని స్థితి పరిహా సాధ్యమగును. అంతియగాక అతడు పరిక్షించి పంపినవానిని కార్పొరేషను ఇంజనీరురు త్రప్పివేయుచో చాల చిక్కులు గలుగును. అప్పు డిరువురకును వివాదములు తలపింపును. ప్రజల

అలోగ్యమునకు బాధ్యుడైన కార్యరేషము ఇంజనీరును స్వ తంత్రముగ పనిచేయుట కాటకము గలుగును. అంతియగాక, ఆతడు స్వతంత్రముగ మొలగకుండ జేయుటకు, రహస్యముగచాల ఆటంకములు గల్గింపబడవచ్చును. ఇంతివరకును మాదిరిగారి తో కార్యరేషమువారు నిజమును యొడంబడికను జేసికొన లేదు. అందుచే ఈయొడంబడికను ప్రోత్సహించుటకు సంశయం ప నవసరములేదు. ప్రజాభిప్రాయ మీనియోజనమునకు ప్రతి కూలముగనున్నది. కార్యరేషమువారు సగంసరి పారిశ్రామికుల తోడనే ఏర్పాటుజేసికొని యంత్రములు మొదలైనవానిని కొను టుచితము. వ్యక్తి మొగమాటములను వదిలి, ప్రజాక్షేమమును, ప్రజాభిప్రాయమును గమనింపవలెను.

తీర్మానము

అంతట నటరాజ మొదలియ్యగారు (1) కార్యరే షమువారు కొన్నివరకులైన ఆంగ్లదేశమున నొక ఏజెంటును నియమింపవలెననియు (2) మాదిరిగారిని, ఆంగ్లదేశమున ఏజెం టుగ నియమింపవలెననియు ప్రతిపాదించిరి.

ఫలితములు

అధ్యక్షుడు నటరాజ మొదలియ్యగారి ప్రతిపాదనలో మొదటిభాగమును వోటునకు తెట్టి నెగ్గెనని ప్రకటించెను. క. న్యాసారావుగారి కోరికపై పోయితిమిగా 14 గురకులము గను 7 గురు ప్రతిపూలముగను సమ్మతుల నొసగిరి. తీర్మానము రెండవభాగమును వోటునకు తెట్టిగా 18 గురు ప్రతిపూలముగను 6 గురు అనుకూలముగను సమ్మతుల నొసగుటచే వీరిపోయెనని ప్రకటించబడెను.

శివానందస్వాములవారును, సర్వానందస్వాముల వారను కడపకు వేగచేయుట

“శ్రీరామకృష్ణసమాజము” వారిచే నాహ్వానింపబడి, అఖిలభారత రామకృష్ణమతాధీశ్వరుల శివానందస్వాముల వారు, మైలాపూరు మతాధిపతులగు సర్వానందస్వాముల వారి తోను, ముగ్గురు సన్యాసులతోను కడప పురంబునకు రివ తేదీని వేంచేసిరి. సమాజముయొక్క అధ్యక్షుడును, కార్యనిర్వాహక సభ్యులును స్వాములవారిని రైలుస్టేషన్లో నెదుర్కొని తోడ్చిరి.

సుందరంబగు నలంకరింపబడిన సమాజమండపములో శ్రీ రామకృష్ణ సమాజముతర్రవైన సమాధ్యక్షుడగు శ్రీయుత కామయ్యగారు స్వాగతోపహ్వాసమును చదివిరి. భక్తితోనొసం గిన స్వాగతమును మొదలుకొనుచు, శివానందస్వాములవారు మృదుమాధుర్యవచనములతో స్వాగతమును ప్రత్యుత్తరమిచ్చి రహస్యతత్వమును స్వానుభూతిచే తెలిసికొనుటయే నిక్కం పుమతముగాని, ఏవియో కొన్నియభిప్రాయములను, నమ్మిక లను గల్గియుండుట మతము కానేరదని బోధించి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారు తమజీవితముచే చూపించినది చెప్పి, పురవా నులందరు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసగారి యందు మిక్కిలి యనురాగము గల్గియుండుటనుచూచి, వారు మిక్కిలి సంతసిం చిరి. పిమ్మట సర్వానందస్వాముల వారు కొంతసేపు ప్రసంగిం చిరి. రివ తేదీ 10 గంటలకు శివానందస్వాములవారు “వీరా స్వామయ్య పుసకభాండగారను”ను పుస్తకభాండగార నును తెలిచి, పతనోపయోగమునకు జనుల కంకితముచేసిరి. ఊర నుండు పెద్దమనుష్యులందఱును, అనేక స్త్రీలు బాలురు స్వాము లవారి దర్శనార్థమువచ్చి, నమస్కరించి, దీవనలతోకూడ ప్ర సాదమును కైకొనిపోయిరి.

రివ తేదీ సాయంకాలము సర్వానంద స్వాములవారు “అధ్యాత్మజీవనము” అను విషయముపై ఉపన్యాసము నొసం గిరి. ఉపన్యాసమున జేతాంతసిద్ధాంతముల నన్నింటిని స్వా ములవారు అతిశుశుభితో చర్చించిరి. ‘నేను’, ‘వాది’, ‘నేనుజేసా మును, అను భావములే మనకందు రుజువుకల్గి మూలకారణము లై యున్నవనియు, ఏతరులమున మనుజుడు తాను జేపేతర మైన చిత్తవృత్తులు దని తలంచునో ఆత్మగమే మోక్షముచేయు ననియు, స్వాములవారు యంతయుక్రముగ జెప్పిరి. మరుసటి దినం సాయంకాలమున అధ్యాత్మికజీవనమును ఆనుష్ఠానపూర్వ కభుగ మనుజు లెట్లు పొందవచ్చునను విషయముపై స్వాముల వారు ప్రసంగించిరి. ఈ యుపన్యాసము సభికుల మనంబుల విక్కిలి యాకంక్షించినది. ఈ యుపన్యాసమునకు జిల్లాకలెక్టర గు బజ్జీలూసామెలుగారుకూడ వచ్చియుండిరి.

9 వ తేదీ ఉదయం శివానందస్వాములవారు, సమాజము ఖద్వారముపైనుండు కొట్టులో శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారి (ప్రతిమను కాస్తో) క్షముగ స్థాపించి పూజగావించిరి.

స్వాములవారందఱు 9 వ తేదీ రాత్రి రాయవారు ప్యా వెంజరులో బొంబాయికి కెల్గిరి. ఉచితమర్యాదలతో వారలను సాగనంపుటకు చాలమంది స్నేహతులు వెల్లియుండిరి.

సి. పి. రామచంద్రరావు.

భారత ప్రకృతి శాస్త్ర మావేశము

ఫిన్లో గారియధ్యక్షుకోపన్యాసము

వారణాసి జనవరి 15—వంగదేశపు వ్యవసాయకాఖాధి కారియగు ఆర్. యస్. ఫిన్లోగారు భారతప్రకృతిశాస్త్ర సభ యందలి వ్యవసాయకాఖా కధ్యక్షులుగనుండి తమయుపన్యాస మున, వ్యవసాయకాఖా తన ఉపసాహసతత్వములచే, ప్రభుత్వము వారు ప్రాందవాదాయమును ముఖ్యముగ చెల్పించవలసిన కాఖ లులో నొకటియని నిరూపించుకొన్నది. కాఖాభివృద్ధికికను మాగ్గులున్నవి. త్వరలోనవియున్నయు నెరవేలుగాక. భారత దేశమున కైశ్వర్యదాయకముగ వృత్తులలో ముఖ్యమగునది వ్యవ సాయముకాకతప్పదు ఈవృత్తియందు వ్యక్త వృద్ధివృద్ధివలన మొ త్రముచూడ దేశాభివృద్ధికి మూలభూతము. ఈకాఖాభివృద్ధికుల ననే జేయదాయకములగునదిద్య. ప్రైద్యము, మొదలగుసంఘాభి వృద్ధికాయకములగు కార్యములన్నిటిని నెరవేర్చుగలుగుదుము.

ఈవ్యవసాయ కాఖవిషయమై తగినప్రయత్నములు చాల కాలముక్రిందటనే పందొమ్మిదవ శతాబ్దముందే, జరిగియుండె నని సుస్పష్టము. ఇట్లు ప్రభుప్రయత్నములన్నియు నశ్చట ప్పట కాఖాభివృద్ధికి బోడ్డవినప్పటికి, పరిశోధకావిషయ మునకుపచరింపకపోయెను. కావుననే యుత్సాహముపుట్టపుట్ట గల్గినను సరియగు ప్రోత్సాహకపోవుటచే తాత్కాలికముయి చెంటనే తగ్గిపోవుచుండెడిది. పరిశోధనకార్య మత్యవసరమని యు, నట్టి పరిశోధనా ఫలితములను దేశమందు వెదజల్లిప్రబోధ ము గ వింపవలయుననియు గ్రహింపలేకపోయిరి. ఇట్టిసంగ్ర రణము యొక్క యత్నంతాపసరమును యాకతాబ్దుముననే భా రతదేశము గ్రహింపగలిగెను. ఈ విషయము వెనుకటి వంగదేశ పు గవర్నరుగ కోనాల్డనే ప్రభువు విపులముగ వివరించెను. జనబాహుళ్యమునం దీ కాఖయందుత్సాహము గల్గింపబడుట తోడ్పడెను. కాని యాకాఖయందుత్సాహమునజీవముగాడుండు టకు పరిశోధనా విషయమున నెక్కుడు శ్రద్ధ బూనవలయు ను. సూతన పరిశోధనా ఫలితములను ప్రజలకు జూపి, యాఫలి తములను విరివిగా తెలియజేసి ప్రబోధముగావించిన గాని యామత్సాహము చిరస్థాయిగానేరదు ఈవిషయములన్ని టిని బాగుగా గ్రహించి, పరిశోధన విషయములం దెక్కుడు శ్రద్ధబూనుటకు, తత్ఫలితములను దేశమునకు వ్యక్తపజుటకు కర్షణ ప్రభువులాలనమున 1904-5 సంవత్సరములలో నొక ప్రాందవ వ్యవసాయసంఘ మేర్పఱుపబడి, విశేషజ్ఞుల నన్ని విధములగు వ్యవసాయ కాఖలందు నెలకొల్పిరి.

ప్రథమమున వ్యవసాయవిషయముయి చేసిన ప్రయత్న మును నిష్ఫలములగుట సాధారణముగ భూమిపండితువాతే కాఖాధికారిల కన్న నెక్కుడు బుద్ధిమంతులగుటంజేసి యని కొందరి మతము. ఇట్టివాదమును బలపరచు వారు సన్యాసము లకై యెదురు చూచుచుండిరి. ఈసందర్భమునే కోనాల్డ షే ప్రభువి నిట్లుచెప్పెను.

“ప్రభుత్వమువారి కాఖులన్నిటిలో వ్యవసాయకాఖ యనాలోచితమును కలనమునకు విమర్శనలు సాలగుచు న్నవి. ఈకాఖను స్థాపించిన ప్రథమ సంవత్సరములందు పరిశో ధనా విషయములకు శ్రద్ధవహించిరి. కాని ప్రజలు మాత్రము యీ ప్రథమ ప్రయత్నమును గుర్తింపజాలక పోయిరి. కొంద టు ప్రముఖు లివిషయమున, కాఖాధికారు లధికాభివృద్ధి నూ చింపజాలనందులకు సంతోషమును గూడ నూచించిరి. కాని వ్యవసాయదారులు మాత్రమిట్టి సభ్యులును మరుకుగనే గ్ర హింపగలిగిరి. 1910 వ సంవత్సరమున నీకాఖవారు తమ ప్రథమ ఫలితముల, నే గ్రహింపగలిగిరి. దానివలన కొన్ని పంటలు చాలాశుభివృద్ధి జెందినవి. నేడు ఆపరిశోధననవనరించినయ నేకపక్షలయికరముల భూమి యాఖండమందంతటను సాగు బడియగుచున్నది.” ఇట్టికాఖాధికారులచే గా విం ప బ డి న సూచనలను వ్యవసాయదారులు గ్రహింపగలిగిరి. ఈకాఖావారు స్థాపించిన సూతన విధమున చాల నేల సాగు బడియగుచున్నను, యింకనిట్టివిధమున పండవలసిన భూయముత ముగనున్నది. కావలసినపని యింకచాలయున్నది. వ్యవసాయ దారులు యావిషయమున పరిపూర్ణతనొందుట కింకను చాల కాలముపట్టును. వ్యవసాయకాఖా యనేకవిధములగు పనులను, తోటలనుజేయుట, పూలమొక్కలను పెంచుటమొదలగున వనే కముగా జేయవలసియున్నది. ఆందులో సాగుబడి యందు జేసిన సూచనలు చాలవఱకుపచరించు నట్టిదియు, ముఖ్యవసరమ యి నట్టిదియునగునొకటి.

ఫిన్లోగారికి వందనములర్పించుచు, మహాసభాధ్యక్షులగు భార్యగుగారు వ్యవసాయముయొక్క యత్నంతాపకృతమ

గూర్చియు, తమఖమును భారతాధ్యక్షులము చాలవఱకు రానైయున్నదనియుచెప్పిరి.

వారణాసి జనవరి 15—ఫిన్లోగారి యధ్యక్షులక్రింద జరిగిన వ్యవసాయసభయందు ఆనేకవ్యాసరాజములు చదువబడి నవి. ముక్తేశ్వరపుకాఖవారు యెద్దొద్దు గారిబ్వారా చాలవ్యాస ములను; వృక్షముల తరతునందు వ్యాధులనుగూర్చియు, పశు సంరక్షణము, మొదలగువాటినిగ గూర్చియుపంపిరి. నేనుగారు గూడ వృక్షములతరతునందు వ్యాధులనుగూర్చి చదివిరి బా ల్మనగాట పాలవిషయముయి వ్యాసముజదివిరి. సివానుగారు భాన్యపుపంటకు గావలసిన యెరువులగుగూర్చియు, మదరాసు దేవుట్టిదైర్ఘ్యగుగారు నాకికేళము విషయమున్ను, జోషి గారు బంగారాదుంపల విషయమున్ను వ్రాసిరి.

ప్రకటన

నెల్లూరునబార్డినేటు జడ్జికోర్టులో

1917 సం॥ అనలు నె 52 రు

ఇందువల్ల నకలైనవారికి తెలియజేయడ మే మనగా:—

శ్రీజోన్నవాడ దేవస్థానం బ్రస్టీలలో ఒక బ్రస్టీవరి ఖాళీయైనది గనుక నదరు బ్రస్టీవని కా వలయునని కోరు వారు నరఖాస్తులతో వారి వయస్సు గులము యోగ్యతలు వగైరాలు తె లియవరచుచు 1925 సంవత్సరం జనవరినెల 31వ తేదీలోపల నెల్లూరు సబ్ కోర్టువారికి సంపుతూ న దరు తేదీనాటికి కోర్టులో హాజరుగా పుంపినలెను.

1925 సం॥ జనవరి నెల 14వ తేది

ఏ. ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యరు

సబార్డినేటు జడ్జి.

మిష్టుకు నిరపాయకరమైన, పూచీలు

యైన, శాస్త్రసమ్మతమైన బెంపధము

శుభ్రవ్యాధులలో అన్నివిధములైన అనగా నాడులర్ ట్యూబర్ కులర్, యైన ప్రటిక, పారా లేక అన్నిరకముల కలసి నవి మొదలైనవి లోనికి పైపూకిన సాగవేయుటకు స్నానము చేయుటకు కావలసిన బెంపధములు 45 దినములు ఉపయో గించుటచే అతివేగముగా కుదురును. నెట్టు 1 కి రు 15/- తపాలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బూటకమైన అకాశ్రమమైన చికిత్సలను విడుపుడు. డాక్టర్ సి. ఫర్నాన్డీస్ ఎం. డి. మేజర్ ఐ. ఎమ్ ఎస్. సాఫెనర్ ఆఫ్ సర్ వటూలజ, గ్రాండు మెడికల్ కాలేజీ, బొంబాయి వీరు మిచిక్సిగోనున్న కోగిని పరీక్షించి యిట్లు తెలిసియున్నారు:—“మునుపటికంటె యిప్పుడు చాలా మదిరినది, పూర్తిగా కుదురునను నమ్మకము గలదు”. మిస్టర్ సి. వీరాస్వామి సర్జేయర్, కాకినాడ:—“మీ బెంపధముల వలననే నా వ్యాధి కుదిరినదని ధైర్యముగా చెప్పుచున్నాను.”

ల్యూకోడర్మా (తెల్లకమ్మ) దేహచ్ఛాయ తగ్గుటచేతను, లేక రక్తమునందు వర్ణము తగ్గుటచేతను లేకయే యితర కారణ ములచేతను గలగిన తెల్లమచ్చలలోనికి పైకి బెంపధమును వాడుటచే తప్పక కుదురును. నెట్టు 1 కి రు 10 తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

డాక్టరు డి. ఎం. మిట్రా, ఎల్. ఎమ్, ఎస్. పోలీసు ఆప్రెత్రి, పూరి:—వీరు యిట్లు తెలిసియున్నారు “నేను మీ బెంపధములను వాడితిరి. మంచిగుణముగలదు.” బి. సింగ్ ఎన్వైర్ షోర్లజేర్ యిట్లు వ్రాసిరి “నాకోమీరునికి పూర్తి గా కుదిరినది” మిస్టర్ జె. ఎల్. ప్రాప్టర్, బొంబాయి— యిట్లు వ్రాసిరి “నానుచ్చలు పూర్తిగా కుదిరినవి” కాపెన్ ఏ. టి. షేక్, సి. కార్పూర్, సిండ్—యిట్లు వ్రాసిరి “మీల్యూ కోడర్మా చాలా ఉపయోగ కరముగా నున్నది”. మిస్టర్ మల్లిక్, కలకత్తా యిట్లు వ్రాసిరి “నాచికిత్సలో నున్న కోగికి పూర్తిగా కుదిరినది”.

Behar Chemical Works Bhagalpur & Mihijam. Tele. Add :—Chemists, Bhagalpore & obtain from Agents :—Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras. Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

రోమహారి డిబ్బె 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములము దునిమిషములలో మొదలంటు గాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు పెక్కుడు, మంయందుండు. రోమములు రాలిపోవును అమ్మతాంజనం దిని, మదరాసు బొంబాయి.

గద్వాలసంస్థానము

నైజాముగారు స్వాధీనపరచుకొనుట

తిరుపతి ప్రజల మహాజరు

వివరీతమైనవారు

హైదరాబాదు బులెటినునందు 1925 జనవరి 2 తేదీన యాదిగువరిని ఆసాధారణపాత్రుం (జాంబా) ప్రకటించబడినది:—

“గద్వాలసంస్థానాధీశుడు గతించినచో ఆరాజ్యము నధిష్టించుట కవ్వరకుదేర. రాజాగారు జీవితకాలమున ఎవ్వరిని దత్తతకేరికొనలేదు. అయిన హైదరాబాదు నైజాముగారితో లోగడ నొకసారి ప్రసంగవశమున తన యదనంతరము తనకుమార్తెల కుమారుడగు దాహిత్విజ్ఞానరాజ్యమునకు రావలెనని కోర్కెచెరిపియ్యండెను. ఈవిషయము లన్నియు బాగుగ నాలొచించి నైజాముగారు కీర్తిశేషులైన మహారాజాగారి కోరికప్రకారము, అతని పూర్వీకుల హోదాను తగినట్లు గను సదరు సంస్థానపరిపాలనము యాదిగువరిగా నుండునట్లు ఉత్తరువువేయుచున్నాడు. రాజాగారి కుమార్తెలు యాదునచ్చి వివాహముజరిగి పుత్రసంతానము కలిగి ఆపురుడు 21 ఏండ్లు పయస్సనచ్చి ప్రభుత్వమువారిచే విద్యనేర్పినవాడగువరకు యీ సంస్థానము వారి కప్పగించబడదు. అనగాఈసంస్థాన పరిపాలనము రెన్యూయింగ్ వారి అధికారము క్రింద నైజాముగారి స్వాధీనమైయుండును. రాజాగారి భార్యయు యితరవారీశులకు కొద్దికొద్దిగా వద్దనవారు ఖర్చులకు కొంత భత్య మిచ్చుచుండురు. దాని లెక్కలను నైజాముగారు కార్యనిర్వాహక సంఘము ఆధీక్షకునకు ఆనుబంధముగా బంపుచుండురు.

సంస్థాన ప్రజల అయివ్వుత

ఈసాధారణపాత్రుము దక్షిణహిందూ ప్రజలపై పీడుగునలె పడినది. గద్వాలరాజులువారల నెల్లప్పుడు సంతోషించుచుండిరి. సంస్థానమును 80 ఏండ్లవరకు లేక కాళ్ళతముగా నైజాముగారు ఆక్రమించుకొనదలచిరి కాబోలు. కీర్తిశేషులైన రాజాగారికుమార్తెల కుమార్తెలు 21 ఏండ్ల ప్రాయమువారైనచో సంస్థానాధికారమును బడయునని హామీనుండు తెలుపబడినది. హామీనుండు దేశకవరకు లున్నవి. రాకుమార్తెల వివాహముకాలవెను. పుత్రసంతాన కలగవలెను. వానికి ప్రభుత్వమువారు విద్యగలవలెను. మొదలగు వరకులు సంతృప్తిపడినచో అతనికి 21 వత్సరముల వయసు వచ్చినచో సంస్థానాధికారమియ్యబడును. నైజాముగారి యాహుతుము గద్వాలరాజవంశమునకు 800 ఏండ్లక్రితము మొగలాయిచక్రవర్తు లొసగినవియు, విదవ హైదరాబాదు సంస్థానకర్తయగు నైజాముల్ముల్క్ గారు ఖాయపరచినవియు గుఫర్నామాలను బానిసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగ నున్నది.

గద్వాలచరిత్రనంగ్రహము

హైదరాబాదు నైజామునం దన్నిటిలో పెద్దదియగునామంత ఆంధ్రరాజ్యము గద్వాలసంస్థానము. ఒరంగలు విజయఃగరరాజ్యములు దక్షిణ దేశమున విజృంభించియ్యూపుటిసండియు గద్వాల రెడ్లుచే పరిపాలింపబడుచుండెడిది. ఈరాజులు ఆదిని ఒరంగలు రాజులకును, పిమ్మట విజయనగర రాజులకును కప్పము గట్టుచుండిరి. ఆయంత్రొప్పు హిందూసామ్రాజ్య నాంతరించిన పిదప గద్వాల బీజపూరు సుల్తానుల స్వాధీనమయ్యెను. గద్వాల రాజులు తమ స్వాతంత్ర్యమును కైముంచుకొనుటయే బీజపూరు సుల్తానులకు విశ్వాసపాత్రులుగా నుండిరి. బొంబాయి గజేరు కాలమువారు వీరు తమ సుల్తానులకు ప్రతిహేతులుగా నున్న యాగొప్పమగలాయి చక్రవర్తికి సహాయము జేసి, బీజపూరు నానిస్వాధీనమైన పిదప వారికి కప్పము చెల్లించుచుండిరి. ఆచక్రవర్తి కుమారవెంకటరెడ్డిగారికి 704 సం॥ సర్పాదగొడు, సార్పాదగొడు అను బిరుదము లొసంగెను. మొగలాయి విచ్చిన్నమైనపుడు నైజాముల్ముల్క్ గారు దక్షిణమున స్వతంత్ర రాజ్యమును స్థాపించెను. అందుచే గద్వాల రాజులు హైదరాబాదు సంస్థాన స్థాపకుడగు యాతని అధికారముక్రింద నుండిరి. దక్కను దేశమునకు మహారాష్ట్రుల అధికారులుగా నున్నపుడు వారు గద్వాల రాజులవద్ద చాతు మనూల జేసెడివారు. పిమ్మట గతించినపిదప యీ మొత్తముకూడ, అదివరకే ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచుండిన రూ॥ 86,450 కేమ్యునుతో బాటు చెల్లించబడుచుండెడిది బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బహుశరాయ మారుతో భాటు, యీ సంస్థానమును

నైజాముగారు స్వాధీనపరచుకొనుట. ఆ పుటియందెయు గద్వాలరాజులు సాలవకు రూ॥ 1,15,000 కేమ్యు కను చెల్లించుచు తమసంస్థానపరిపాలనమునందు సామ్రాజ్యస్వాతంత్ర్య మునుభవింపచుండిరి. అట్టి స్వాతంత్ర్యస్థానము నేడు, వారసులులేరను కారణముచే గతించినరాజు నైజాముగారితో రహస్యసంభాషణయందు(?) తనదాహిత్విజ్ఞానరాజ్యముధిష్టించవలెనను కోరికచెరిపియ్యెనను మిషన్వై. నైజాముగారిచే ఆక్రమింపబడెనున్నది.

ఈసందర్భమున నేరొకప్రశ్నవచ్చుచున్నది. స్త్రీలు రాజ్యపాలనకు తగరా? అట్టివిదర్శనము లిదివరకులేనా? ఈసంస్థానముయొక్క పూర్వచరిత్రనే పరిశీలించినచో చాలసాదులు రాణులచే పరిపాలించబడినట్లు తెలియగలదు. రాణిలింగమ్మగారు, వెంకటలక్ష్మమ్మగారు రాణిగారు పరిపాలించిరి. ఇట్టిసంస్థానమును మరెన్నో గూడ రాణులపాలనక్రింద నుండెను. వనపర్తిని శంకరమ్మగారిచే తలెరి. గోపాలపేటకు లక్ష్మీనరసాయాగారు రంగవాయకమ్మగారు రాణులుగా నుండిరి. గోరుగుంట రాజ్యమును గౌరమ్మగారు పాలించిరి. నైజాముగారి సంస్థానములలో స్త్రీలు తమసంస్థానపాలనాధికారములను వహించినవిదర్శనము లిన్నియుండగా గద్వాలసంస్థానాధికారమును విద్యాలయము యావనంతురాలగు రాజాగారి భార్యలే బిష్టగించరారు? ఈసంస్థానమేల కొద్దికొద్దిగా వద్దనక్రింద నుండవలెనా? ఆమెకు తనజీవితాభిమానమైన నుండగా? గద్వాలసంస్థానము నేల ప్రత్యేకవిధముగా జూడవలెనా? నైజామురాష్ట్రములలో కల్లపెద్దదియు, సంపదాధికత కలదియు నగుటచేతనా? పురాతన సాహిత్యకళా విజ్ఞానములు ప్రాతాన హిందువులేనా? ఆనేకుహిమచల పర్యంతమువారు హిందూదేవాలయములలోను ముఖ్యముగా తిరువలియందు గావించిన దానధర్మములు, మతములకొసంగిన భూరి విరాళములువారి మతాభిమానమును వేనోళ్ల చాటుచున్నవి.

దక్షిణదేశ హిందువులు మేల్కొంచి నైజాముగారి సదరు హామీను మరగుపరచి రాణిగారి ఆమెధర్మగారి సంస్థానమును స్వాధీనపరచమని గోరుచు మహాజరులపుట విధియొచ్చును. తిరుపతి వాస్తవ్యులు రెసిడెంటుగారి ద్వారా యాదిగువ హామీను, తంతివార్తను నైజాముగారి కంపిరి. ఇతర చగరములవారుగూడ తిరుపతివారివలె ప్రయత్నించి పురాతన సంస్థానమును గద్వాల రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును గాపాడెదమగాక “ప్రభాభీమన”

మహాజరు

తెగ్గలనెంటు జనరలు ఆసఫ్ జా, మజిలీముల్క్ వాలాయామలీకు, నైజాముల్ముల్క్, నైజాముద్దోల పర్ ఉస్మాను ఆలి, ఖాను బహదూరు, ఫెటిజి జంగు జి. సి. ఎస్. బి. జి. బి. ఇ, హైదరాబాదు నవాబుగారికి:— గొల్ల రెసిడెంటుగారి ద్వారా:— తిరుపతిలోని (చిత్తూరుజిల్లా) హిందువులు వినయ పూర్వకముగా మనవి జేసికొను మహాజరు:—

1. గద్వాల సంస్థానాధికారమును తమరు స్వీకరించినట్లు ప్రకటించిన ఆసాధారణ పాత్రము హైదరాబాదు బులెటిను లో 2-1-25వ తేదీన ప్రకటించుట యామహాజరు చరలకును యానగరయనందరి యితర హిందూవాస్తవ్యులకును అమితాంధోళనము వనోత్సేహమును కలిగించినది.

గద్వాల సంస్థానము పురాతన హిందూసంస్థానము. హిందూదేశ చరిత్రలో మహామృదీయు యంగమునకు పూర్వస్థానంపడి హిందువుల పాలనా సాక్షరత సామర్థ్యముల వెలిబిచ్చుచున్నది. గెందుచే యీసంస్థానపాలకులను డక్కను దక్షిణ దేశహిందువులెల్లరు అమితగౌరవముగా జూచెడివారు. సాక్షునకు రెండుసార్లు యాదర్బారునకు అనేక మంది వేద, సంస్కృత సాహిత్య పండితులవచ్చి తమబుద్ధి కాళమును ప్రకటించి నామక: సంభాషనలను గ్రహించి వెడలుచుండుటయే సవాతన సంస్థానము యొక్క గౌరవాధికతను వెల్లడిజేయగలదు. ఈ సంస్థానాధీశుల పేరదక్షిణదేశ హిందూ దేవాలయములందు తిరుమలే, తిరుపతి దేవస్థానములందు అనేక ధర్మములు స్థాపింపబడి వారి కీర్తిని కాళ్ళతపరచినవి. అచో బాలం మతం, ఉత్తరాధిపతం, శంకరమతం మున్నగువాటికి వీరొసంగిన ధర్మములు వినిగా పేర్కొన నవలయును.

నైన దక్షిణ దేశ హిందువుల యావనంతురాలగు రాజాగారు ను డక్కను దక్షిణ దేశములందులి యితర హిందువులను, గద్వాల సంస్థానముయొక్క గౌరవమును ఖ్యాతిని పరపరిని కాపాడవలెనని చాలా యాతురబడుచున్నాడు.

గద్వాల రాణిగారిని ఆమె భర్తయొక్క రాజ్యము నధిష్టించునాటంక పరచుటకు మీరు జూచిన హేతువులు వ్యాయము గనగు పడలేదనియు, సంతృప్తికరముగ లేవనియు మేము తెలుపసాహించినందులకు క్షమించవేడుచున్నాము.

ఆమె తనభర్త సంస్థానమునకు అతనిరాణిగారి నధిష్టించుటకుగలహక్కులు హిందూజాతి స్వభావమునాత్రములను కరించుటగాక యీవంశ హిందూదాయములను ఆచారములను బట్టి వ్యాయముగా సహేతుకముగ నున్నవని మేము నమ్ముచున్నాము.

గద్వాల సంస్థానము మీ ప్రభుత్వములో నైజామురాజులు యందొక అంగముగా పరిపాలింపబడుటచే ఆసంస్థానముయొక్క స్వాతంత్ర్య స్వభావమునశించునని యొక ముందట్లుండుట దుర్లభమనియు నిస్సందేహముగా తెలచుచున్నాము.

అందుచే హైదరాబాదు నవాబులయొడ ఉత్తరువుజేనా గౌరవములగుల అమితసంఖ్యాకులగు దక్షిణదేశ హిందూపుల కెల్లంతు మనోత్సేహముకలిగించుటయే దీనిఫలితమై యున్నది.

కావున సదరుహామీనును రద్దుపరచుటయే పరిపూర్ణమైన సంతోషమునొసంగి సంతృప్తిపరచుటయేగాక, హిందూగుహమ్మడియల అన్యోన్యప్రేమ బంధమును దృఢపరచును. మీ ప్రభుత్వముయొక్క ప్రత్యేకాధికృతయిదియే.

ఉత్కృష్టప్రఖ్యాతిపడసిన దేవరవారి ప్రభుత్వమునైన దెలిపిన హామీనురద్దుపరచి రాణిగారిని గద్వాలసంస్థానాధికారమునందుంచ మని నేరొకసారి ప్రార్థించుచున్నాము.

ఈమహాజరుదాదులు విధాయకముగా దేవరవారిని దీర్ఘాయురాకోగ్యములు బడయుగాతయని ప్రార్థించుచున్నాడు.

ఇట్లు
తమ సేవకులు

బహిరంగ సలములు

పంచముల హక్కులు

పాలనాటు మునిసిపాలిటీలో నొక భాగమైన కలపాతి ఆగ్రహారములో నొక యజ్ఞస్థలము జగుగుమండగా నరంబరు 18 తేదీని కొందరు యజ్ఞులు (అప్పకర్మలలో ఒకతెగ) ఉత్సవములో పాల్గొనుటకు మాకుగూడ హక్కుగలదని బహిరంగముగా విధులలో తిరుగజూచ్చిరి. ఇందుచే కొంతకాలపుట్టినది. ఆయూరి మేజిస్ట్రేటు 144 సెక్షన్ క్రింద యజ్ఞులను విధులలో తిరుగగూడ దని నిషేధించెను. ఈ ఉత్తర్వును యంకా కొంతకాలముంచవలసినదనికోరగా “యిదికోర్టులో వైసలు చేసికోవలసిన విషయము. విధులలో తిరుగడానికి ప్రతివానికి హక్కున్నది కనుక ఉత్తర్వులు యంకా వుంచబడవు” అని మేజిస్ట్రేటు జవాబు చెప్పెను.

తర్వాత కలపాతి ఆగ్రహారంవారు, యజ్ఞులుగూడా ప్రభుత్వంవాటికి వారివారికొన్నివత్సరములు మనవి చేసికొన్నాడు. తమకు బాతికులాలు విధులలో బాహిరంగా తిరుగుట ఆచార విరుద్ధమని యొకపక్షము, ఈ మధ్య గవర్నరు మేంటుగారు ప్రతిపాదు బహిరంగ విధులలో తిరుగుట కధికారము వున్నదని ప్రకటించిన ఉత్తర్వు ప్రకారము బహిరంగస్థలంలో తిరుగడానికి హక్కున్నదని ఒకపక్షమువారు వాదించిరి. ఈవాదన లిట్టుండ ములవారులోని ఉద్యోగులు గూడా క్రొత్త ఉత్తర్వు ప్రకారము మేమేవిధముగా ప్రవర్తించవలెనో తెలుపవలెనని ప్రభుత్వము వారికి వ్రాసిరి

ప్రభుత్వమువారి విషయము నాలొచించి బహిరంగస్థలముల నుపయోగించుటలో నందరికి సహనమైన హక్కుగలదని నొక్కి చెప్పుచూ ఏదీని బహిరంగమో ఏదీని ఎవరికో చెప్పుట తమ పనికాదనియూ యీ వైకేసులో కొద్ది మునిసిపాలిటీ క్రింద నున్నది కాన మునిసిపాలిటీ నిర్ణయములబట్టి హక్కులుండుననియూ, కేసుయొక్క స్థితిగతులను బట్టి హక్కులు స్థిరపరుపబడుననియూ, ముఖ్యమైన బాటలకు కలిసి ఆగ్రహారం విధులలో పోవుచారికి అటంక యుండగూడదనియూ, లేనిచో ప్రజల సౌకర్యముల కిబ్బాదియనియూ, పని పాటులేకుండ ఊరకే మేము నడువగూడదా యను హక్కుకొరకు పోవుచారి కచటి అధికారులు నాయపడె నక్కరలేదనియూ వై చెప్పిన విధముగా చరణి యధికారులు నడుచుకొనవలసి యుండునని యూ కోర్టులో వ్యాజ్యం ముగిసి హక్కులు స్థిరపడువరకూ వైపర్లది ఆగ్రహార సేవమనియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు చేసిరి.

బొంబాయిలో దారుణహత్య

మమతజబేగంస్థితి

వజీరుజేగం అమృతనరమండి బయలుదేరలేదు.

మమతజబేగం సోదరి లేఖ

రైల్వే ఉద్యోగి కృష్ణారావును అరెస్టుచేయుట

పత్రికల విమర్శనలు — పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన

కృష్ణారావు నారాయణవోరుగారు

రటంములో 15 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి

బొంబాయిలో కొలకాలో బి. బి. సి. బి. రైల్వే కంపెనీలో ధీపు మెడికల్ స్టోర్ కీపరుగానుండి కృష్ణారావు నారాయణవోరు అనునతడు బావలాగారి హత్యజరిగిన వెంటనే రెండురోజులు నెలపుకోరి రట్టుముకువెళ్లెను. పోలీసువారు తన్ను అరెస్టు చేయగోరుచున్నారను సంగతి అతనికి తెలిసినందుననే అతడు రట్టుముకు వెళ్లెను. అతడు వెళ్లగానే సి.బి.డి. ఇన్ స్పెక్టరు ఫెరెనాగారును మరొక పోలీసు ఉద్యోగి భారతీయదు)యును బొంబాయిలో కృష్ణారావుగారి యింటి కేగిరి. అతడు రట్టుముకు పోయెనని తెలిసినందున వారుగూడ రైలులో రట్టుముకు వెళ్లిరి. అతడు దారిలో నూరతులో దిగెనని అచట తెలియగా అచటవారుగూడ దిగి వాకబు చేసిరి. అతడు రట్టుముకు వెళ్లెనని రూఢిగా తెలిసినది. వారు వెంటనే రట్టుముకు వెళ్లి ఆకస్మికముగా కృష్ణారావుగారిని అరెస్టుచేసిరి. అతనిపట్ల కొన్ని ప్రశ్నలు గూడ వారికినని తెలిసినది. అతనిని త్వరలో బొంబాయి తీసి కొని వచ్చెదరు.

వజీరుజేగము

వజీరు జేగము బొంబాయికి రావలెనని 15 వ తేదీ రాత్రి అమృతనరమండి రైలుస్టేషనుకు వచ్చెనుగాని దారిలో నిరోధాలు అపాయమును కలిగింపవచ్చునని తెలియుటచే ఆమె మరల యింటికి పోయినది. ఆమెను భద్రముగా బొంబాయి తీసికొని వచ్చుటకు బొంబాయినుండి పోలీసుభటులను అమృతనరమండి వరకు తెలియచున్నది.

మమతజబేగం సంగతులు

మమతజబేగమును పోలీసువైద్యశాలలో నుంచిరి. డాక్టరు నూననుగారు చికిత్స చేయుచున్నారు. ఆమెకు టిఫిన్లు (పాదాపాయమును కలిగించుచుండను ఆమెను హరింపకుండను చాల కట్టుబట్టుముకుచేసిరి. ఆమె గదిగుమ్మము నద్దరిట్టించిన తుపాకిని పట్టుకొని ఒక పోలీసు భటుడు నిలచి యున్నాడు. అటులే తుపాకినిబూని యింట్లో పోలీసుభటుడు విధివైపున ఆమెగది ముందుకు వసారాలలో నిలచియున్నాడు. ఉద్యోగులకు గట్టినమ్మము గలిగినగాని ఆమెను చూచుటకెవ్వరిని లోనికి పోనిచ్చుటలేదు. ఆమె గదినివిడచి వచ్చుటలేదు. చాలనేపు మంచముమీద మాటాడకుండ కూర్చుండును. భయము వలన ఆమెకు గండె చెదలినది. ఇంకను మదుటబడలేదు. అప్పుడప్పుడుకపూరికలతో మాటలాడుచుండును. తేనివో ఉరుడుభావలొనున్న కథలపుస్తకములను చదువుచుండును. ఎవరైన విషముపై దైవరేమోయని బయటనుండి ఆహారమును రానిచ్చుటలేదు. నేను (16 వ తేదీ) ఉదయమున మా విలేఖరి వెల్లి చూచునదికి ఆమె లెల్లముజిలిన దుస్తులను ధరించియున్నది. ఆమెముగమున కట్టు విప్పలేదు. హంతకు లామెముక్కు కోసి ఆమెను కుర్చావినీచేయుటకు ప్రయత్నించిరిగాని వారి ప్రయత్నము సాగలేదుగాని ముక్కుపైని ఒకనరుకు ఆనమాలున్నది. (అ.ప్రె)

ముద్దాయి పశ్చిమ అహమదు

ఇతడు యిందూరు ఆశ్విక పోలీసు దళమున రిఫర్లు అని తెలియుటయేగాక యిందూలో పోలీసు యిన్ స్పెక్టరు జనరలుగానున్న గులాం మహమదుఖాను గారికి బంధువు అని కూడ తెలిసినది.

పోలీసువారి ట్టికెట్

అపరాధులను పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు గట్టి కృషి చేయుచున్నారని గాని వారు వానిని వెల్లడించుటలేదు. కృష్ణారావు కృష్ణమునకు పారిపోవుటలో అని ధ్వజక సాక్షానుగాన బంటునే అరెస్టుచేయ నిలుండవనియే అతడటుల చేసెనుగాని

పోలీసువారు ఎకస్ట్రాజిడును చర్యను చురుకుగానే జరుపుచున్నారు. ఆ కృష్ణారావు దీనికంతకును కారకుడని పోలీసు వారు తలచుచున్నారు. మమతజబేగమును హరించుటయే ముఖ్యదేశముని గూడ స్పష్టమైనది. ఈకుట్రలో చాలమంది చేరి యున్నారని పోలీసువారు నిర్ధారణ చేసిరిగాని వారివందరిని త్వరలోనే అరెస్టుచేయగలమని పోలీసువారు నమ్ముచున్నారు. కుప్రసిద్ధులగు గూఢచారులు యీ విషయమున గట్టి కృషి చేయుచున్నారు.

బావలాగారి మరణశాసనము

ఈ మరణ శాసనమునుగూర్చి పలువురు పలువిధముల చెప్పుచున్నారు. మమతజబేగ పదిలత్తు నిమ్మనెనని కొండ యను ఒకలత్తు తప్ప యావదాస్తిని ఆమెకే యిచ్చెనని కొందరును తెలిపిరి. ఒక లత్తురూపాయలను మాత్రమే మమతజా కిచ్చి తక్కిన ఆస్తివంతను తనతల్లి కిచ్చునట్లు పిలువ్రాసెనని బావలాగారి కుటుంబమువారు తెలిపిరి.

“100,000 రూపాయలు మాత్రము మమతజబేగము కిచ్చి తక్కిన యావదాస్తిని నాతల్లికే వదలుచున్నాను.

అనుచుంటే పిలువొన్నది. ఒకనున్న అంకెలలో పారబాటుగా పడినందున పలువిధములగు వదంతుల కవకాశ మేర్పడినది. క్లోకోఫారము ఇచ్చువరకును బావలాగారికి జైప్తి పూర్తిగా నుండెను. మమతజబేగ బావలాగారు లత్తురూపాయలను మాత్రము ఇచ్చిరిని వైద్యశాలలో ఆయనదగ్గరనున్నవారు గూడ ధృవపరచిరి.

మమతజబేగం సోదరి

మమతజబేగం సోదరి పెరు అత్తైతే జేగము. “బావలాగారిని చంపుటకును నిన్ను ఎత్తుకొని పోవుటకును మిక్కిలి గొప్పవారి ప్రేరణవలన చాల కృషి పలుపుచున్నారు. జాగ్రత్తగా నుండవలెను” అని డిశింబరునెలలో అత్తైతే జేగము అమృతనరమండి మమతజబేగము కొక లేఖ వ్రాసెను. బావలాగారిని చంపి తన్ను హరించుటకు వచ్చినవారు, చాల ధనవంతులును పగదీర్చు కొనువారు నగు స్థలాలరుల ప్రేరణవలనే వచ్చిరిగాని తనతల్లి సంతతి తండ్రి మున్నగు బంధువుల ప్రేరణవలన వచ్చియుండలేదని మమతజబేగం తలచుచున్నది.

10 వేలు బహుమానము

పోలీసుదళమునకు చేరినవా రెవరైన అపరాధులను అరెస్టు చేయుటకు తగినవిషయములను తెలిపినచో వారికి 10 వేల రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును. అందరును జారకపోయినను ఒక్కడు దొరికినను ఒక్కనికి యియ్యదగినవంతు సొమ్ము తప్పక బహుమానముగా నీయబడును. హంతకులలో నొకనికి ఎడమభుజము మీద కత్తిపొటు తగిలినది అని బొంబాయి పోలీసుకమిషనరు ప్రకటించెను.

మాతూగారి సంగతి

బావలాగారి కార్యదర్శి యగు కే. యి. మాతూగారు వెనుక బొంబాయి క్రానికలుపత్రికా కార్యాలయమున సహాయసంపాదకుడుగా నుండిరి.

అదివరకు బావలాగారికి చాల అకాశరామున్న వుత్తరములువచ్చియున్నను ఆనా డిట్టి ఘోరము జరుగునని ఆయన తలపోయనందున విస్తోలును ఆయన తీసుకొనిరా లేడు. చూడు నెలలనుండి మమతజబేగ బావలాగారి యింటనున్నది అని మాతూగారు నుచిరి. 18 వ తేదీరాత్రి ఎక్కువేపరీక్షచేసి రెప్పనెంట్ల సీగర్లు గారి కేరీరమునుండి మురియొక గుండునుగూడ తీసిరి అని 15 వతేదీని వెలువడిన బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఇందూరు మహారాజాశుభమును బావలాగారి భటుమున్న

గూడ క్రానికలుపత్రికలో ప్రకటింపబడెను. పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన పెద్ద అక్షరములతో అరపేజీనిండ బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

పశ్చిమ మహమ్మదు

ఈ ముద్దాయి వయసు 35 ఏండ్లు. కయిజరుమీసముల వంటి మీసములున్నవి. నుంచి వడ్డు సాధు గు మనిషి. మంచిబలమైనవాడు. చాల అందగాడు. బుగ్గల మీద చాల మొటిమెలున్నవి. ఇందూరు మహారాజాతోగూడ ఐరోపాఖండమునకు వెళ్ళినతెనని ఆశించుచున్నాడు. ఇందూరు పోలీసు యిన్ స్పెక్టరు జనరలు గులాం మహమ్మదుఖానుచరిత్ర యిందూరు ప్రజలకందరికిని బాగుగా తెలియును. అతనికిముద్దాయి బంధువు. తనకేమియును తెలియనయ్యు దారిని పోవుచుండగా తా నాకొట్టుటలో చిక్కుకొనుట తటస్థించినదనియును యితడు దెలుపుచున్నాడు.

మమతజబేగం పూర్వచరిత్ర

16 వ తేదీ బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో మమతజబేగంపతము ప్రకటింపబడెను.

1924 ఏప్రిలు నెలలో ఆమె తల్లితోగూడ పంజాబ్ నివసించుచున్నప్పుడు ఆమెగంగతి బావలాగారికి తెలియవచ్చెను. బావలాగారును ఒకమిత్రుడును ఆమెయింటికి వెళ్లిరి. మమతజబేగం పాటక చేరేలవలన ధనాల్లనముచేయుచు స్వతంత్రజీవనము చేయుచుండవలెను గాని ఒకరి అండనుండ గూడనని ఆమెతల్లి వజీరుజేగం అభిప్రాయము. దానికి మమతజబేగం అంగీకరింపలేదు. అందువలననే ఆమె తల్లి యింటినివదలి బావలాగారిగృహమున నివసింపసాగెను. ఆమె సోదరి మమతజబేగం వ్రాసిన లేఖ యిప్పుడు పోలీసువారి వశమునందున్నది.

మమతజబేగం పలాయనము

మమతజబేగము ఒక సంస్థానాధిపతికి ప్రాణాధికగా నుండెను. ఆమె సొన్నిధ్యమే ఆతనికి మహదానందకరముగా నుండెను. కొంతకాలమైన పిమ్మట ఆమెకు రాజమందిరాంత్యపుర నివాసము కష్టముగా తోచినది. ఒకసారి రాజపరివారముతో ఆమె మహారాజుకి వెళ్ళుచుండెను. అప్పుడు రాజు మహారాజులో నుండెను. ఆతనికిడకే ఆమెను కొనిపోవుచుండిరి. ఒక పన్నాగము పన్ని దారిలో ఢిల్లీవేషములో ఆమె బ్రటిషు పోలీసువారికడకేగి తన్ను కాపాడవలెనని కోరెను. వారామెకు రక్షణ యొసంగిరి. రాజు ఆమెకిచ్చిన లత్తురూపాయల వెలగల జవహర్గూడ ఆమెకే దక్కినది. కాని తరువాత ఆమె శాఖ్యమునకు చాలభంగముకలిగెనని బొంబాయిలో కొన్ని పత్రికలు ప్రకటించెను. బొంబాయినగరమున చాలసంతోషము కలిగినది. పత్రికలు నిస్సంకోయముగా పూర్వకథలను ప్రకటించుచున్నవి.

బెదరింపు ఉత్తరములు

బావలాగారికి చాలధనమొసంగెదమనియు మమతజబేగము వశపరచవలెననియు యిందూరునుండి సందేశములు వచ్చినవి. బావలాగారు లత్తు వెట్టలేదు. పిమ్మట బెదరింపు లేఖలు వచ్చినవి. అటుపైని బావలాగారు మమతజబేగము మేతూగానిని వెంటబెట్టుకొని తానావోలతు వెళ్లి ఆచటనే యుండిరి. వారటచుండి 10వ తేదీకి కార్పొరేషను అధ్యక్షుని ఎన్నిక నిమిత్తముననే బొంబాయివచ్చిరి. 12 వ తేదీని యీఘోరము జరిగినది కాన హంతకు లాయనరాకొరకు నిరీక్షించుచుండి రని దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. “బావలాగారిని చంపవలెను. మమతజబేగ మరూపిని చెయ్యవలెను” అని యే ప్రోత్సాహకులహంతకుల కాజ్ఞాపించి వారి కమితమగు ధనమొసగిరి. వెనుక మమతజబేగము వెళికి పట్టి తెచ్చుటకు కేంభుదయాలుద్వారా 50 వేల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టించి చివర కతనికి కఠినశిక్ష చేసిరి. అత డిప్పుడు యిందూరు చెరసాలలో నున్నాడు అని యిండి యను డెయిలీమెయిలుపత్రిక వ్రాసినది.

“పోలీసువారు సంగతులను బొత్తిగా పత్రికలకు తెలియజేయుటలేదు. హంతకు లేమెరి? ఒకమోటారుబండిలో నెక్కి పారిపోయిరి. వారింకను బొంబాయిలోనే నెక్కి నున్నారేమో పోలీసువారికి అచోకి ఏమై దొరికినదా లేదా? అని టైముస్ అఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్రాసినది.

మాతూగారి చరిత్ర

“ఇతడు దేశీయ క్రైస్తవుడు. తిరువాన్కూరు వాస్తవ్యుడు. ఆరేండ్లనుండి బొంబాయి నగరమున నివసించుచున్నాడు. ఈయన మొదట బొంబాయి క్రానికలుపత్రికా కార్యాలయమున సహాయసంపాదకుడుగా నుండెను. అప్పుడే బావలాగారితో స్నేహము కలిగినది. పిమ్మట బావలాగారియింటనే నివసింపసాగెను. బావలాగారితో స్నేహము కలిగినపిమ్మటగూడ మూ

జేంద్యులను మాత్రాగారు బోధించి కాలకలపత్రికా కార్యాలయమునందే పనిచేయుచుండెను. "పిమ్మట ఆపనిని మానివేసెను. బావలాగారికి పెద్ద ఎత్తున ఉన్నది. ఆ ఎత్తుకు మాత్రాగారు మేనేజరుగానున్నారు.

బావలాగారు విలువైన వాడు అనుచునకు చెప్పి అతనిచే వ్రాయించెను. ముతతజాబేగమును లక్షరూపాయ లియ్యవలెనని అని బావలాగారు చెప్పగా తొందరలో ఆలేఖరి 10 లక్షలని ఒకనున్న హెచ్చుగా చేర్చెను. ముతతజా బేగం వేళ్ళిగాదు. ఆమె గాయని. మొదట హిందువు. తరువాత మహమ్మదీయులము నవలించెను.

బావలాగారుగూడ పిస్తాల్లుకాల్చిరి

11 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము బావలాగారు మోటారులో వచ్చుచుండగా మునుపడు వాత్యజరిగిన తోటవద్దనే 11 వ తేదీనిగూడ కొందరు బండి నాపబోయిరి గాని వారి ప్రయత్నము సాగలేదు. బావలాగారు వెంటనే ఒక సార్లెంటును బండిలో కూర్చుండబెట్టుకొని ఆ నాడు యిల్లుచేరిరి. కొంతకాలమునుండి బావలాగారెప్పుడును రివాల్యరును దగ్గర నుంచుకొనుచునే యుండిరి. 12 వ తేదీనిగూడ ఆయన ఆర్మరక్షణార్థము రివాల్యరును ప్రేల్చెననియును అందుచేనే వారతనిని చంపుటకు నిశ్చయించిరిగాని మొదట నట్టి ఉద్దేశముతో నారు రాలేదనియును తెలియుచున్నదని ప్రేమున్న ఆఫ్ యిండియా పత్రిక వ్రాసెను.

వంగరాష్ట్ర ముస్లింలీగు

16-వ తేదీని కార్యసంఘసభ జరిగినది

నిన్న 16 వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా నగరమున వంగరాష్ట్ర ముస్లింలీగు కార్యసంఘసభ జరిగినది. 1921 నుండి లీగు సభగా పనిచేయుటలేదు. దానిని తిరిగి వృద్ధిచేసిందింప వలెను. ఒక సెలవోబులో సభను జరిపి ఉద్వేగముల నెన్నుకొన వలసియున్నది. కాన అటుల సభను జరుపుటకు కార్యదర్శి మజీబుర్రహమానుగారి కధికార మియ్యబడెను అను తీర్మానము ఆసభలో ఆమోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బాలభారతీ సమాజ వార్షికోత్సవము

అనంతపురం (దత్తమండలం)

వైసమాజము వారి ప్రథమ వార్షికోత్సవము ఈనెల 11 వ తేదీకి సరియగు పువ్య బహుళ విదియ భానువారమున జరిగెను. హుల్లూల జోలలో శ్రీమతి మనోరమగారి ఆధిపత్యముక్రింద జయప్రథముగా జరుపబడెను.

కొలదికాలములోనే ముగియునటుల కార్యక్రమము జక్కగా ఏర్పరచబడెను. వైప్రార్థన, బాలికలసంవాదము, పాటలుగాక, స్త్రీవిద్య, ఆవశ్యకత, స్త్రీలహక్కులు, విద్యుత్ దర్శములగు దైవభక్తి, పతిభక్తి, దేవదేవత నూచించు ఉపన్యాసములు గావింపబడెను.

సభకుమిచ్చేసినవారి హెచ్చు సంఖ్యబట్టి, ఈపట్టణము లోనిస్త్రీలు, ఇట్టిలాభముల గురైతిగి, విద్యయం దాసక్తిగల వారని కనుబడుచున్నది.

ఈసమాజస్థాపనకు, వృద్ధికి, కారణభూతుకాలగు, శ్రీమతి సుందరమ్మగారు (జిల్లావిద్యా సంఘసభ్యురాలు) ఈసమాజమువారి కృతజ్ఞతను ప్రకటించుచు. మరియు సమాజఅధ్యక్షురాలు శ్రీమతి జగదీశ్వరమ్మగారును, కైకటరీవిమలాదేవి గారును, వయస్సున చిన్న వారయ్యును శ్రద్ధతో, ఆభిమానముతో నిర్వహించుకొన్నందులకు క్లాఫుసీయులు.

సభ్యురాలండ్రు పోటోపిదప తాంబూలములు అల్ప హారములతో సభకుగింపబడెను. ముందుసంవత్సరములో ఈ బాలికాసమాజము మొంద్ర ద్రవ్యసహాయమును హెచ్చుగా బొంది వృద్ధిలోనికి రాగలదని నమ్ముచున్నాము.

పురవాసి.

కృష్ణా నందానబ్బు (1)

దీనినివాడుటచే యేలాటిబాధ మంటలేకనే దేహమునందేభాగమునందైనను యుండువెట్టుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిల్లులగుల పెట్టు 1 కి ధర రు 1-4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పాం పెన్ పేనా యినాముగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.

5 భద్రకర్ణగర్లనపిడి, పార్కురొను, మద్రాసు.

వంజూబు శాసనసభ

అధ్యక్షుని ఎన్నిక

షేకు అబ్దుల్ కాదరుగా రెన్నుకొనబడిరి

లాహోరు, జనవరి 16:— షేకు మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు శాసనసభా మహాసభనందు పంజాబు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. శాసనసభాధ్యక్ష పదవినుండి విముక్తులగుచున్న కనూను గారాఖరుపర్యాయము షేకు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. శాసనసభ్యులెల్లరును సమావేశమునకు హాజరైరి. ప్రేక్షకులతో గేలీలు క్రిక్కిరిసిపోయెను. ప్రథమపర్యాయ మనధికార శాసనసభ్యు నెన్నుకొనుటచే కొంత హడావిడియు ఆవేశమును సమావేశమందు కన్పడెను. అధ్యక్షుని ఎన్నికవిషయమున కొన్ని వారములనుండి వార్తాపత్రికలందు ప్రజలయందు తీవ్రవివాదము గల్గుచుండెను. శాసనసభ్యులగు సరదారు సంఘటనలగుగారి మరణమునకు సానుభూతినిజాపుమతీర్మానముగావింపబడినపిమ్మట అధ్యక్షు నెన్నుకొనుటకు శాసనసభ ప్రారంభించెను. నిన్నను దెల్పబడినట్లు సభాధ్యక్షత పదవికి యిద్దరభ్యర్థులు మాత్రమే నియోగింపబడిరి. ప్రస్తుతపు శాసనసభ ఉపాధ్యక్షుడైన షేకు అబ్దుల్ కాదరు, శాసనసభయందలి స్వరాజ్యపక్ష నాయకులగు డాక్టరు గోకులచంద్ర నారంగుగార్లు, అభ్యర్థులుగ నియోగింపబడిరి.

సంశయము

శాసనసభాధ్యక్షుని ఎన్నిక ఉపక్రమింపబడుటకు పూర్వము లాహోరింగు గారు ఒకసందేహము నివృత్తిచేయుటకు అధ్యక్షుడగు కనూనుగారిని ప్రశ్నించిరి. షేకు అబ్దుల్ కాదరుగారి నిరాశనపత్రము ప్రభుత్వమంత్రులు ప్రతిపాదించి, అనువాదించుట పార్లమెంటు నందు జరుగు కార్యక్రమము ప్రకారము విరుద్ధము గాదాయనియు యిది సరియైన పద్ధతీయాయనియు లాహోరింగుగారు అభ్యర్థుని ప్రశ్నించిరి.

అధ్యక్షుని తీర్పు

ఈపద్ధతి పార్లమెంటునందు ఆవలంబించుపద్ధతికి వ్యతిరేకమైనదనియు, అగ్రాసనాధిపతిషేరు పార్లమెంటునందు ప్రభుత్వపునుంత్రులు ఉపపాదింపుటగాని అనువదించుటగాని ఆచారముగాదని, అధ్యక్షుడగు కనూనుగారు తీర్మానము చేసిరి. కాని యిదియొక ఆచారమనియు, పంజాబు శాసనసభ యొక్క శాశ్వతపు నిబంధనలందు యిట్టినిబంధన గానరాదనియు, అందుచే నియోజనపత్రము సరియైనదిగాదని దెల్పుటకు షేకులేదనియు అధ్యక్షుడు దెల్పెను.

అధికారసభ్యులు వోటు చేయలేదు

ఇట్టితరీ సర్జాన్ మేనార్లుగారు లేచి అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు అధికారసభ్యులు పాల్గొనరని దెల్పిరి. ఓట్లు వేయుటకు తేల్చుకాగితములు పంచిపెట్టబడెను. ఖానుబహదూరు షేకుఅబ్దుల్ కాదరుగారికి 41 వోట్లును గోకుల చంద్రనారంగుగారికి 82 వోట్లును వేయబడెను.

జయజయధ్వనులు చెలరేగుచుండ షేకుఅబ్దుల్ కాదరుగారు పంజాబు శాసన సభాధ్యక్షులుగ నొన్నుకొనబడిరిని కనూనుగారు ప్రకటించిరి.

విరమించుచున్న అధ్యక్షుని వీడ్కోలుపుట

అనధికార శాసనసభాధ్యక్షుని ఎన్నికయనంతరము సభ్యుడు తరువాత సభ్యుడు లేచి విరమించుచున్న అధ్యక్షునిగురించి ప్రశంసించిరి. శాసనసభా నాయకుడగు సర్జాన్ మేనార్లుగారు అగ్రాసనాధిపతియొక్క వ్యాయ కలమునకును, నివృత్తిపాత బుద్ధికిని ఓర్పునకును, యొక్కిని ఆభినందించెను. మేనార్లుగారి క్లాఫుసమంతరి ప్రతి అంశమును నొప్పకొనుచు ప్రతిపక్ష నాయకుడగు రాజా నరేంద్రనాథుగారు యిట్లనిరి. తిరిగి శాసనసభాధ్యక్షత పదవి వహింపవలసినదని వారు గోరుటయొక కనూనుగాతీయం తెంతవిశ్వాసము తమకు గలదో వ్యక్తము చేయుచున్నదని రాజాగారు దెల్పిరి.

నివృత్తిపాతబుద్ధితో కనూనుగారెప్పుడును తీర్మానించుచుండెడి వారని మంత్రుల పక్షమున సర్ ఫజల్ హుస్సేనుగారు దెల్పిరి. హుస్సేగారు చిక్కిన ప్రతిమాటయు సభ్యుని స్వరాజ్యవాదపక్ష నాయకుడగు గోకులచంద్ర నారంగుగారు ఒప్పుకొనిరి.

గ్రామములందలి మహమ్మదీయ శాసనసభ సభ్యుల తరపున చాదరీ మహబుద్దీనుగారు విరమించుచున్న అధ్యక్షుని నుగుణసంపదకును, ప్రకాంతదిత్తమునకును, సమయానుకూల పరిపాలనకును ప్రస్తుతించిరి.

కనూనుగారి సమాధానము

శాసనసభ్యులు దెల్పిన విషయములకు వందనములు కనూనుగారు అర్పించిరి. ఒకశాసనసభాధ్యక్షునికి మూడుసంవత్సరములకుటకు తానుగర్వింపుచున్నానని ము, శభ్యులకు తమయందుగల గౌరవములు విశ్వాసమును తనకున్నుకర్తవ్యభారమును చలకనగ జేసెననియుకనూనుగా బుద్ధి. ఇప్పుడున్నుకొనబడిన శాసనసభ్యుడు ఏకగ్రీవముగ నొన్నుకొనబడుచుండుట వివాదకరమని నాయభిప్రాయము ఎల్లరును తేల్చగ్రీవముగ నొకరిని నొన్నుకొనుట మంచివనియె వానారాజీయ శాఖలభ్యులును నన్ను శాసనసభాధ్యక్షత కొరకు అభ్యర్థినిగ నియమపసినదని గోరిరి. కాని వారు అభిప్రాయములు నమయించెను. ప్రశంసార్హమైన కోరిక నెరవేరలేదు. ఇప్పుడు శాసనసభయందు నీయుబడినతీర్పు ఎల్లరులు విశ్వాసముతో నంగీకరించి నాయందు జూపిన విశ్వాసమును నూతన అధ్యక్షునకు జూపెదరని షేకు విశ్వసించుచున్నాను. సదభిప్రాయముతోను పరిస్పర్ విశ్వాసముతోను మాత్రమే అధ్యక్షతయం నొందగలమని నాగట్టిపన్యము. ఈ రాష్ట్రము బహుపురాతనమైనది. రాష్ట్రముయొక్క భావ్యాభివృద్ధి మాహాత్మ్యములన్ను యుడి. తన్నుగౌరవించి శాసనసభయందును వెలుపలను ఆహించి విశ్వాసజనకముగు భావములను వ్యక్తపరచినందులకు సభ్యులెల్ల బహుశరించిరి. అయిదు నిమిషములవరకును శాసనసభ నిల్చి కనూనుగారు శాసనసభమంత్రిరమును విడిచిరి. శాసనసభ పునస్సమావేశమైనపిమ్మట నూతన అధ్యక్షుని ఎన్నిక గవర్నరుగా రామోదించిరిని కార్యదర్శి దెల్పెను. షేకుఅబ్దుల్ కాదరుగారు అధ్యక్ష స్థానము నలంకరించిరి. అన్ని మూలనుండి నూతన అధ్యక్షుడభిసందింపబడెను. అధికారుల తరపున సర్ జానుమేనార్లుగారు నూతన అధ్యక్షుని అభినందించిరి. ఆభినందనములందుకొని తన్ను ఎన్నుకొనినందుల కెల్లరకు నువందనము లర్పించెను. తరువాత కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడి త్వరితముగ పరిష్కరింపబడెను. పంజాబు నూనిసిపలు సవరణచట్ట, పంజాబు చిన్నపట్టణముల సవరణ బిల్లుప్రవేశబెట్టబడి నెలెత్తు మిట్టి విచారణ నిమిత్తమంపబడెను. అవసర ప్రదానములు గవర్న మెంటువారిచే గోరబడెను. విశేషము చర్చలేకయె ధనముయాయ వోటుచేయబడెను. రేపటివరకును శాసనసభ నిల్చి వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మరియొక మోటారు

దొంగతనము

ఈనెల 15 తేదీని కలకత్తాలో జరిగినది

ఈనెల 15-వ తేదీ రాత్రి ముగ్గురు మనుష్యులు కలకత్తాలో ఒక మోటారుబండిని అడ్డకు తుడుచుకొని హఠాతానంకకు పోయిరి. బండి నిర్జనప్రదేశమునకు పోయినపిమ్మట బండి నాపి వారు ముగ్గురును క్రిందకిగి పిస్తోళ్ళనుతీసి ద్రోవరును శంపెదమని బెడరించి వానివద్దనున్న ధనమునంతను తీసికొని వాని నచట దింపివేసి తామబండి నెచటికో తీసుకొనిపోయిష్టి బండిజాడగాని వారిజాడగాని ఏమియును తెలియరాలేదు. (ఆ. ప్రె.)

రివిజియను ఎండో మెంటు

చట్టము

ఉడిపి పర్యాయస్వాములవారి తంతివార్త

“ఈచట్టమునకు రాజప్రతినిధి అనుమతి నిచ్చుట అనుచితము. దీని నామోదించినచో మతాంతరులు హిందూ మత సభ్యులకు పాలకులగుట తలపెంచును. దీనిని రద్దుపరచగోరెదమ” అని ఉడిపి పర్యాయస్వాములవారు యిండియామంత్రికి తంతివార్త నంపిరిని ఒకవిలేఖరి వ్రాసెను.

మెషినరిఅమక

సెకండు హాండుహార్వన్న బై ఆయర్ ఎజెన్సులు 12-82 గుట్టుముల కేక్కిగలది. అన్ని కొలతలలో చైన్ హుల్లులు అందుకు సంబంధించిన పరికరములు, క్రొత్తది, సెకండుహాండులాటిలు, షేపింగమెషిన్, డ్రైవ్ డింగుమిల్లులు, చాఫ్ కట్టరులు, నిప్పు తగులుటచే అపాయము లేనట్టి, దొంగలకు సాధ్యము లేనట్టి ఆప్రియన్ మేక్ క్రొత్త ఇనుప పెట్టెలు, అన్ని రకముల మెషిన్. వివరములకు దయచేసి ఈడిరున విల్యాసమునకు వ్రాయుడు. Telegrams "Endeavour, Madras."

B. D. Bery & Co.,

8, Sembudoss Street. G. T. MADRAS.

ఆంధ్రపత్రిక

1923-వ సం॥ జనవరినెల 17-వ తేది శనివారము

గ్రామపునరుద్ధరణము

భారతదేశము స్వరాజ్యమును బొందుటకు ముందు పొందినపిదపగూడ గ్రామములలోనే జరుగవలసినది యెంతయోగలదు. ఈ దేశమునందలి సామాన్యజనులు వ్యవసాయమునే వృత్తిగాలియున్నారు. పంటలు పండించుచున్నారు. ఆ పంటల మీదనే భారతదేశ మాధారపడియున్నది. మన దేశమున బండుపంటలు బైటికిపోకుండా జేసినయెడల దేశము సుభిక్షముగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఈ ఆర్థికసమస్యనుగూర్చి కర్షకు ప్రభుత్వగారి అట్లుడగు ఆస్పల్లు మాస్టేగారు కలకత్తాలో నువ్వసరించుచు విశదముజేసిరి. రైతుల యొక్క ప్రాముఖ్యతను తెలియజెప్పిరి. భారతదేశము స్వరాజ్యమును బొందినతోడనే ముందు ఆర్థికసమస్య యెదుర్కొనుననియు యిట్టిదియే ఐర్లాండులో సంభవించినది, వీరు చెల్లుచున్నారు. భారతదేశముయొక్క ప్రాణమంతయును గ్రామములమీదనే ఆధారపడియున్నదని వీరు జెప్పినమాటలయందెంతయో సత్యముగలదు. ఆ సత్యమును యిప్పటి జాతీయసేవకులు గమనించి తదుద్ధరణమునకై పనిజేయవలసియున్నది. గృహపరిశ్రమలు రాటము మున్నగునవి రైతుకు కొంతవరకు ఆదాయము నెక్కువజేసినను రైతు పండించు పంటనంతయు పుటికన్న యెక్కువగ నిలువజేసికొనుట యెట్లు సాధ్యమగునో ముఖ్యముగ యోచింపవలసిన విషయమనియు అత్యుద్ధి సఫలమగునెడల యితరజనులేమియు జేయకుండానే ఉత్కృష్టజీవితమును గడుపవచ్చుననియు మాస్టేగారు జెప్పచున్నారు. ఈ సమస్య నాలోచించుటకే వీరు యీ దేశమునకు వచ్చిరట. బ్రిటిషుజాతివారు యిట్టిది సాధ్యముజేయజాలక ఇంగ్లాండులో నెట్టియొక్కట్టులను బడుచున్నారో వీరు తెలియజేసిరి. కాని యీ దేశమున రాటము మున్నగుపరిశ్రమల ప్రాముఖ్యమును వీరు నిరసించుటలేదు. ఈ దేశమునందు ప్రతిపంట యెక్కువగ పండును. దానినంతను విదేశములకు బంపి నూలును దెప్పించుకొనియు గుడ్డలను దెప్పించుకొనియు కాలక్షేపము జేయుచుండుటవలన యీ దేశము ఆర్థికముగ చాల బీదనీతిలోనికివచ్చెను. ఆ ప్రతిపంటను దేశముదాటిపోకుండా జేయవలయును. ఈ దేశమునందే నూలును తయారుజేయించవలయును. ఇందుల కీ దేశమున మిల్లులు స్థాపింపబడినను ఆ ఫ్యాక్టరీపరిశ్రమయందున్న నష్టములను, ఆయంత్రసామగ్రి నెక్కువజేయుటవలన యీ దేశపుధనము విదేశముల కెంతభావనో ఆ విషయమును గమనించినయెడల అందు నూలుదీయించుట కన్న పురాతనపరిశ్రమయగు రాటమును పునరుద్ధరించుట యత్యంతమని తెలియగలదు. గ్రామములందు ముఖ్యముగ నీపని జరుగవలయును. రాట

మును పునరుద్ధరించుటయే గ్రామపునరుద్ధరణ కార్యముగను. దానితోనే భారతదేశముయొక్క ఆర్థికసమస్య పరిష్కారమగును. ఈ రాటము స్వరాజ్యము రాకముందేగాక వచ్చినపిదపగూడ తిరుగుచునేయుండవలయును. ఇప్పుడులేని ఆర్థికసమస్య కొత్తది స్వరాజ్యమువచ్చినపిదప నెదుర్కొనునని ఆస్పల్లుగారివలె భయపడవక్కరలేదు. అది యెప్పుడును గాన్పించుచునేయున్నది. దీనిని గనిపెట్టియే గాంధీమహాత్ముడు సుదర్శనచక్రమును తారకమంత్రముగ నుపదేశించెను. ఈసంవత్సరము దేశీయమహాసభ నిర్ణయించిన కార్యవిధానము గూడ నయ్యదియే. ఇందులకే రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము లన్నియును జేయు కార్యములు సానుకూలముగ నుండగలవు. రైతులకు వ్యవసాయమునందు గల కష్టములను తొలగింపవలసియే యున్నది. పన్నులభార మధికముగ నున్నది. పంటలో నగము పన్నులకే బావుచున్నదనిన సత్యయోక్తి గాదు. ఎన్నెన్నియోవిధముల పన్నులు పన్నులుచేయ జడుచున్నవి. ల్యాండురెవిన్యూవద్దతులు పరిష్కారము గావలసియున్నవి. బెంగాలులో పర్షి నెంటు సెటిల్మెంటువలని కష్టములను దాటు మార్గముల నాలోచింపవలసియున్నది. చెన్నపురియందు ఇరిగేషనుబిల్లు శాసనమగుటవలన రైతులకును భూస్వాములకును జమీందారులకునుగల హక్కులకు నష్టము గల్గినటుల దెలిసినవిషయమే. రైతు విషయమే అందరును ఆలోచింపవలయును. వారి కష్టముల నీడేర్పవలయును. ఇయ్యది స్వరాజ్యము జేకూరినపిదపనే సాధ్యమగుననుటలో సందియమేమియులేదు. అందులకే అందరు నెదురు జూచుచున్నారు. మార్గముల నన్వేషించుచున్నారు. శాసనసభలని కొందరు, ఆత్మశక్తియని కొందరు, విన్నపములని కొందరు విదేశప్రచారమని కొందరు, వేర్వేరువిధముల మార్గములను సూచించుచున్నారు. అన్నియు స్వరాజ్యమును బొందుటకే మార్గము లగుచున్నవి. ఏమైనను గ్రామమునందు జేయవలసియున్న కార్యప్రాముఖ్యము నెవరును గాదనజాలరు. ప్రభుత్వమువారును యిందు కొంతవరకు దోడ్పడుచున్నారనవచ్చును. గ్రామములందు వైద్యసహాయమును జేయుటకు పత్తి యీ రాష్ట్రమున గల్గింపబడెను. బొంబాయిలోగూడ నట్టిదియే జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నటుల నేటివార్తలు తెల్పుచున్నవి. సాంఘికముగగాని, నైతికముగగాని ఆర్థికముగగాని గ్రామము లభివృద్ధి గాంచవలెనన్న విద్యాభివృద్ధి ముఖ్యముగ నవసరమైయున్నది. ఈ యంతమే నిర్లక్ష్యము జేయబడుచున్నది. ఇందులకు దగిన శ్రద్ధను దీసికొనవలసియున్నది. విద్యవలన ప్రభాధముగల్గి జ్ఞానోదయముగల్గి ప్రతివారికిని తమతమ బాధ్యతయు కర్తవ్యమును తెలియగలదు. ఇంధులకు ప్రాథమికవిద్యను ప్రభుత్వము వారు నిర్బంధముజేయుమాట యెట్లున్నను గ్రామనివాసులైనను తత్ప్రాప్తస్వప్రమును గమనించి అందులకు తగినవసతులను జేసికొనవలయును. వ్యవసాయము వృత్తియైనను పగులు పనిపాటలలో తీరికలేకున్నను రాత్రియైనను కొన్నిగంటలు విద్యాభ్యాసమునకు పరిశ్రమ జేయవలయును. విద్యాకాలివలన అజ్ఞానాంధకారము పటాపంచలగును. సంఘదోషములు

దెలియును, ఆధునిక సంస్కారోద్యమములు గ్రామములు గాగలవు. అస్పృశ్యత నివారణ యగును. తరతమభావము లుండజాలవు. సేవకయజమాని భావములు రూపుమాసిపోవును. ఇట్టిమార్పు గ్రామములలోనే ముఖ్యముగ జరుగవలసియున్నది. అదియే జరిగినయెడల స్వరాజ్యము దూతమునకు బోజాలదు. కరతలామలక మగును. ఆర్థికసమస్య దానంతట నదియే పరిష్కారమగును. ఈవిషయమై ముఖ్యముగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లాలోచింపవలసియున్నది. ప్రచారకులను గ్రామములకు బంపవలయును. సంస్కారము గలుగజేయవలయును. గ్రామపంచాయతీలింగులకు దోడ్పడగలవు. ప్రతిగ్రామమును యీవిధముగ పనిజేసినయెడల స్వరాజ్యము ననుభవించుచుండుననుటకు సందియములేదు. పరాధీనముగాకుండా నుండును. అస్పల్లుగారు తెల్పిన ఆర్థికసమస్యను కరిష్కరించుటకీ దేశీయమహాసభయు దేశభక్తులును దేశోద్ధారకులును బూనుకొనియున్నారు. వీరు జేయు ప్రయత్నము లన్నియును సఫలములై, భారతదేశము స్వరాజ్యప్రాప్తి నచిరకాలములోనే గాంచునటుల భగవంతు డాకీర్వదించుగాత!

విద్యాభివృద్ధి

చెన్నరాజధానియందు 1923-24 సంవత్సరములో విద్యాభివృద్ధి యెట్లు జరిగినదియు వివరించుచు విద్యాశాఖాధికారి ప్రచురించిన నివేదికనుజూడ గతవత్సరముతో బోల్చిన యీ నివేదిక వత్సరమున విద్యాభివృద్ధి యెక్కువగనే గాన్పించును. ప్రాథమిక పాఠశాలలు 35106 నుండి 37708కి పెరిగెను. దీనితోబాటు అందు విద్య నభ్యసించు బాలురసంఖ్యగూడ 1459,170 నుండి 1579147కు పెరిగెను. సెకెండరీవిద్యాలయములు 485 నుండి 494కు పెరిగెను. ఫస్టుగ్రేడు కళాశాల లెక్కువగాకున్నను రెండవగ్రేడు కళాశాలలుమాత్రము 20 నుండి 22కు పెరిగెను. అందు విద్య నభ్యసించు వారుగూడ 2208 నుండి 2269కి యెక్కువైరి. ఈ విధముగ భారతవిద్యార్థులు చదువుకొనువారు కొద్దియో గొప్పయో యెక్కువగుచున్నను యీ దేశావసరమునకును జనసంఖ్యకును తగినయభివృద్ధి గలుగలేదనిమాత్రము నిస్సంశయముగ జెప్పవచ్చును. ఈ రాష్ట్రమునందున్న జనసంఖ్యయందు నూటికి 4.9 మందిమాత్రము విద్యనభ్యసించుట యేమాత్రమును ప్రోత్సహకరముగ నుండజాలదు. ప్రాథమికవిద్యాలయములు చాలయభివృద్ధి గావలయును. ఈసంవత్సరాంతమునకు 70 తాలూకాబోర్డులును 16 మ్యునిసిపాలిటీలును మాత్రము విద్యాభివృద్ధికై సెన్సును విధించుచుండెను. కాని ప్రాథమికవిద్య అనుకొనినంత యెక్కువగ వ్యాపించినటుల గాన్పించదు. నిర్బంధవిధాన మింకను చాలచోట్ల ప్రవేశజెట్టలేదు. అందులకు తగినవసతులను మ్యునిసిపాలిటీలును స్థానికసంఘములును జేయవలసిన బాధ్యతగలదు. శరీరవ్యాయామశిక్ష కొన్నిచోట్ల ప్రవేశజెట్టుట కంగీకరింపబడెను. మరికొన్ని విద్యాలయములందు తివాసీనేత, శుభ్రులల్లిక మున్నగు వృత్తివిద్యలు ప్రవేశజెట్టబడెను. టెక్నికలు విద్యను నేర్చు చెన్నపురి ప్రభుత్వపాఠశాలయందు విద్యా

రులసంఖ్య 228 నుండి 201 కి తగ్గిపోయెను. కల్లికోట పాత శాలలో గూడ 239 నుండి 213 కు విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గెను. ఇందులకు కారణము పాత శాలకు వచ్చుట నిర్బంధము గాకపోవుటచేత జన వరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలలో మానుకొనుట గా వచ్చునని తెలుపబడినది. 1924 మార్చి 31 నాటికి 13765 మందివిద్యార్థులు తెక్నికలవిద్యను బొందుచుండిరి. గతవత్సరము 8367 మందిమాత్ర ముట్టి విద్యను బొందిరి. సంస్కృతకళాశాలలయందు దళివృద్ధి గాన్నించుటలేదు. ఇది యెంతయు శోచనీయము. ఇందు ప్రభుత్వసహాయమును బొందుచున్న వనే కము గలవు. కాని ధనవంతులగువారు ప్రతియూ రను సంస్కృతపాఠశాలను స్థాపించుటయందు దవసర మెంతేని గలదు. పండితకోటి యీదేశమునకు గా వలసియున్నది. ప్రాచ్యవిద్యద్విగుడములను ప్రభుత్వమువారిచేర్చువాని నాశించక పండితులు స్వయముగ పూర్వపురిని సంస్కృతము నభ్యసించిన యెడల దేశమున కెంతయో మేలైనగూర్చుట యగును. స్త్రీవిద్యయందు దీనివత్సరము ఆభివృద్ధి గాన్నించుటకు కారణము స్త్రీలలో విద్యాసక్తి గలుగుటయు, తమకును పురుషులతోబాటు ప్రాముఖ్యము గలదని గ్రహించుటయు గావచ్చును. భారత బాలికాపాఠశాలలు 2919 నుండి 3050 కి పెరిగినవి. ఇందు బాలికలసంఖ్యయు 198916 నుండి 208727 కు పెరిగినది. ఇందు అన్నితరగతులవిద్యను స్త్రీ లభ్యసించుచున్నారు. కళాశాలలయందు 367 నుండి 390 కి విద్యార్థిను లెక్కువైరి. పురుషులకళాశాలలందు స్త్రీలు చదువువారు తగ్గిపోయిరి. వైద్య కళాశాలలందు స్త్రీలు 38 మంది చదువుచున్నారు. ఈసంఖ్య యింకను యెక్కువ గావలయును. స్త్రీలు వైద్యరాండ్రు గావలసిన యవసరము దేశమున కెంతేని గలదు. పెకెండరీ, ప్రాథమికపాఠశాలలందును బాలికలసంఖ్య యెక్కువగుచున్నటుల గాన్నించుచునే యున్నది. మహమ్మదీయ విద్యార్థులసంఖ్య కళాశాలలందు 184 నుండి 215 కు పెరిగినది. ఇందు ఒక స్త్రీవిద్యార్థిగూడ నుండుట ప్రశంసనీయము. వృత్తివిద్యాలయములు గూడ మహమ్మదీయ సంఖ్య 44 నుండి 49 కి పెరిగినది. అన్నిటికన్న ముఖ్యమైనది నిమ్నజాతి విద్యయైయున్నది. దీనియొక్క యావశ్యకమును ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును గ్రహించిరిని చెప్పువచ్చును. ఇప్పుడు అస్పృశ్యులను ద్వేషభావము ప్రజలలో బోపుచున్నదనియే చెప్పవచ్చును. ఆదిద్రావిడ, ఆదిఆంధ్రుల విద్యాలయములు 8045 నుండి 8575 కు పెరిగెను. ఇందు విద్యార్థులసంఖ్య గూడ 222511 నుండి 238796 కు పెచ్చెను. వీరలకు ప్రత్యేకముగ నిర్మించబడిన పాఠశాలలలోనే గాక యితరత్రాగూడ వీరిసంఖ్య హెచ్చినటులనే నివేదికయందు గాన్నించుచున్నది. కాని కొన్నిచోట్ల విద్యార్థులు బీదతనముచేతను, హిందువులం దింకను జాతిద్వేషము లుండుటచేతను యీసంఖ్య తగ్గినటుల గాన్నించుచున్నది. ఆదిద్రావిడులకును ఆది ఆంధ్రులకును కోయలకును బహుమతులనిచ్చుట కంగీకరింపబడిన 16 ఉచితవేతనములును 16 జీతముల రెమిషనులును యీ సంవత్సరమే వినియోగింపబడినవి. ఈ సంవత్సరము తెక్కుబుక్కు కమిటీవారు పరిశీలించిన 522 పుస్తకములలోను

345 పాఠశాలలోపయోగమునకు అంగీకరింపబడెను. వ్రాతప్రతు లీసంవత్సరము చాల లెక్కువగ లభించెను. ఇందుకు కారణము యీ సంవత్సరము ప్రయాణములు జేయుటకు పిలుగాకపోయెననియు చాలవర క్షదివరకే కొనిజేయబడెననియు చెలువబడినది. ఆంధ్ర, తమిళగ్రంథములే యెక్కువగ ప్రకటింపబడినవి. విశ్వవిద్యాలయ పటాలపు అభివృద్ధినిగూర్చి చాలదూర మినివేదికయందు చెలువబడినది.

ఈ సంవత్సరమునందు విద్యాభివృద్ధి కై మొత్తముమీద 370.01 లక్షలు ఖర్చయ్యెను. గతవత్సరముకన్న 24.24 లక్ష లెక్కువయ్యెను. ఈయెక్కువను ప్రజానిధియే భరించెను. ప్రాథమికవిద్యకై 127.40 లక్షల రూపాయ లయ్యెను. ఇందు యెక్కువైనదబ్బును ప్రజలే నూటికి 75 వరకు నొనంగిరి. కొడగు, బెంగుళూరులలోని విద్యా విషయములపై పరిశోధికారము 1923 ఏప్రిలు నుండియు డైరెక్టరుగారికి లేకుండ జేయబడినది. గ్రామములందు కొన్నిచోట్ల విద్యాభివృద్ధి పరిస్థితులు అచటివాటికి దెలిసినంత పరిశోధికారులకు దెలియదు. అందువలన యీ శాఖోద్యోగులు గాకున్నను ఆ పరిస్థితులు బాగుగ దెలిసినవారిని గ్రామపంచాయతీదారులను అచటి ప్రాథమికపాఠశాలలకు పరిశీలించి నివేదించుట కధికారమియబడినది. ఇయ్యది ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికి కొంత వరకు దోడ్పడవచ్చును.

అగ్రహారములు- అస్పృశ్యత

పాలఘాటులో బ్రాహ్మణాగ్రహారమగు కలపాటిలోనికి నిమ్నజాతులగు ఎజవాలను రాకుండ నిషేధించినమీద తగాదాలు జరుగగా దానిపై ప్రభుత్వమువారు జేసినయుత్తరువు అటుయిటు గాకుండనున్నది. రహదారి రస్తామీదుగా అన్ని జాతులవారును నడువవచ్చును. ఆ అగ్రహారం ఏథులలో ఒక్క బ్రాహ్మణులకే హక్కుగలదట. ఇట్టిది పూర్వమునుండియు ఆచారముగ వచ్చుచుండినయెడల ప్రభుత్వమువారు యేమియుజేయుట కవకాశము లేదనుచున్నారు. కాని రహదారిరోడ్డు గాకుండ ప్రత్యేకముఏదీగాని రస్తాగాని అందరు సుపయోగించుకొనవచ్చునా యను విషయమును సివిలుకోర్టులలోనికి బోయి పరిష్కారము జేసికొను మనుచున్నారు. ఇంకను పూర్వాచారపరాయణులు మూఢత్వమున నుండి లోటిసోదరులను గుండలోనికిగాదు ఏథులలోనికిగూడ రానీయకుండ గాలి సోకిన యెక్కడ మెలబడుదుమో యని తలంచుచుండుట శోచనీయము. ఇట్టిస్థితి లోలగింపవలయునని దేశీయమహాసభ జేయుప్రయత్నములను వీరాలింపకున్నారు. అస్పృశ్యతను నివారించుభారము హిందువులమీదనే గలదు. పంక్తిభోజనములు గాని, అంతర్వివాహములుగాని జేసికొనుమని కోరుటలేదు. భగవదారాధనకు ఉత్సవసమయమున ఎజవాలను రాకుండ జేయుట మానవవిరుద్ధమును క్రూరము ననవలయును. ఇట్టిపనుల జేయుటవలన భగవంతుడు ప్రీతిగాంచునని చాలిహిందువులు దలంతురేమో! ఎంతమూఢత్వము. సర్వసమానభావమును, సర్వసమానప్రేమయగల భగవంతుని జంతుకోటిలో కొంత

భాగము నిట్లు నిషేధించి అస్పృశ్యులుగ పరిగణించుట ఆయన కేమాత్రమును యిష్టముండదు. ఈ విషయమును జాతిహిందువులు ఆలోచింపవలయును. శాస్త్రమాధ్యమునువదలి మానవకారుణ్యభావము నలవరచుకొనవలయును. ఇందులకు జ్ఞాననేత్రము వికసింపవలయును. అస్పృశ్యతానివారణమే దేశమోక్షమునకు ప్రధానమని గమనించి, గుర్తించి యిందుల కాటంకముగ హిందువులు ప్రవర్తించకుండదరు గాక!

లాలా లజపతిరాయగారు
రావల్పిండి వెళ్ళిరి
కొనాటుపాస్త్యులగు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సఖ్యమును కలిగించు నిమిత్తము లజపతిరాయగారు లాహోరునుండి రావల్పిండి వెళ్ళిరి. (ఆ.ప్రె.)

కలకత్తాలో కొత్తపక్షము
బెంగాలీ పత్రికను కొనదలచుట
సర్ ప్రావాసచంద్రమిత్ర, బెహిచంద్రపాలు ఎం. ఎల్. ఏ. గార్లు కలకత్తాలో అన్ని పక్షములవాటికిని తావుగల కొత్త పక్షము నేర్పరుచుటకును, యాకొత్తపక్షమువారికొరకు బెంగాలీపత్రికను కొనటకును ప్రయత్నించు చున్నారని యింతి యను డెయిలీ మెయిన్ ప్రకటించెను.

సేలములో స్పిన్నింగు కట్టు
15వ తేదీని ప్రారంభింపబడెను
మొదట పతాకములతోను భజనలతోను వూరేగింపు జరిగినది. పిమ్మట రామస్వామి నాయకరుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. దాక్కడ వరదరాజులనాయకుడు గారును ఆది నారాయణచెట్టిగారును బెల్లం సభలకు గూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొంగునూలు సంఘము అను పేరుతో నొక స్పిన్నింగు కట్టు నేర్పరచిరి. పెద్దవర్తకులుగూడ సభ్యులుగా చేరిరి ఒక విలేజరి వ్రాసెను.

బర్మాజాతీయసంఘము
బహిష్కరణపక్షము
వార్షికసభ

బర్మాజాతీయవాదులలో బహిష్కరణ పక్షమువారు యీ నెల 12, 13, 14, తేదీలలో రంగూనులో వార్షికసభను జరిపిరి. జాతీయవాదులను ఆరెస్తుచేయుటయు శిక్షలు వేయుటయు వారు కావితేజునుపన్ను చెల్లించనందులకు వారి ఆస్తిని వశపరుచుకొనుటయు ఆక్రమము. జనవరి 15 తేదీవరకును పన్ను చెల్లింపనక్కరలేదని రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు ప్రకటించి యుండగా ఆలోగానే పన్ను చెల్లింపలేదని చాలమందిని ఆరెస్తు చేసిరి. స్వేచ్ఛలుకనిస్తేబులకు నియమించుట ఆక్రమము. వాంతి నుసంఘములుఆక్రమసంఘములపై ప్రకటించుటయును శ్వాసము కాదు. సంఘసభ్యులు నూలువడకవలెను. ముందు వార్షికసభలో పడకిన నూలును చూపించవలెను. భారతకాంగ్రెసు మహాసభ వారు బర్మా జాతీయవాదుల విషయమున సానుభూతిని తెలిపినందులకిసభ వారు కృతజ్ఞులు. గ్రామసంఘముల ఎన్నికలలో సంఘమువారు పాలుగొనుటనుగూర్చి త్వరలో గ్రామవాసుల అభిప్రాయములు తెలిసికొనవలెను అను తీర్మానములు ఆ సభలో ఆమోదింపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
సంఘ సభ
లాహోరులో 18వ తేదీని జరుగును
రాష్ట్రీయసభ యీ నెల 18వ తేదీని లాహోరులో జరుగును. స్వరాజ్యపక్షము వారికిగూడ అహింసమును పంపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

నిదేశ వార్తలు

నష్ట పరిహారములు

ఇంగ్లండు వంతు

బ్రిటన్-అంతర్జాతీయమండలి ఋణములు

లండన్, జనవరి 15:—డాన్ విధానము ప్రకారము మొదట ఇవ్వబడు సొమ్ములో బ్రిటనుకు 8000000 పౌనులు ఇవ్వబడునని అంచనా వేయబడును. ప్యారిసు ఒడంబడిక తృప్తికరముగ నున్నదని పత్రికలు అనుచున్నవి.

ప్రెంచిపత్రికలత్వప్తి

ప్యారిస్, జనవరి 15:—అధికపథ జయప్రదముగ జరుగుటచే ప్రెంచిపత్రిక లన్నియు సంతసమును జూపుచున్నవి. నిన్నటిదినము పర్యవసానము. మిత్రమండలి సంఘభావముతో నుండుటచే జర్మనులు తమధర్మములను ఉల్లంఘించి ప్రవర్తించుటకు తెరచెదరు. ఈ ఒడంబడికను అమలు జరుపుటలో ఆమెరికాగూడ క్రమపహించె ననుచున్నారు.

అంతర్జాతీయమండలి ఋణములు

లండన్, జనవరి 15:—ప్యారిసులో క్లెమెంటు చర్చిలుగార్లకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నేడు ప్రకటింపబడెను. అంతర్జాతీయమండలి ఋణవిషయమై తాము పరిష్కారము జేసికొనగోరుచున్నారను గాన బ్రిటిషువారి యభిప్రాయములను దెలియజేయువలెనని క్లెమెంటులుగారు మొదట చర్చిలుగాని నడిగిరి. ఈ విషయమై లండనులో మంత్రివర్గముతో ప్రస్తావించి అంతయు ఆలోచించెదమని చర్చిలుగారు ప్రత్యుత్తరము వ్రాసిరి. ఈలోపుగ బాల్బరు లేఖయే ఆధారముగ నుండుననిరి. ప్రాంసు స్వప్రకారము ఏర్పాటులను తెలియజేయుటకు ప్రత్యుత్తరము నంపెదమనిరి.

శేటిసభలో చాలవరకు చర్చించినపిదప ఇంకను వివరములను చర్చించుటవరకునని రినియు కొన్ని వారముల వరకు ఏమియు జెప్పటకు వీలులేదని అనుచున్నారని తెలియచున్నవి. ఆమెరికనుల కీయవలసిన మొత్తముకంటె ఎక్కువసొమ్మును మిత్రమండలి జర్మనీ నుండి గ్రేటుబ్రిటను గోరదని బాల్బరు లేఖలో తెలియజేసినది జ్ఞాపకము జేయుచున్నారు.

అమెరికనుల నిరాకరణము

వాషింగ్టన్, జనవరి 15:—ప్యారిసుసభలో అమెరికనులు పాల్గొనుటచే తాము యూరపువ్యవహారములందు జోక్యము గలుగజేసికొనెదమని జెప్పటకు వీలులేదనియు అంగ్లో ప్రెంచిపత్రికల యభిప్రాయములతో అంగీకరించమనియు ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు.

తేకుయాధరలు

ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొనవచ్చును

లండన్, జనవరి 15:—చిల్లరధరలు తగ్గిపోవినా ఎవరి దగ్గర ఎంత సరుకున్నదో తెలియజేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరెదరు.

ఈధరలవిషయమై ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొనెదరనుచున్నారు.

మిథుండుబ్యాంకుయభియోగము

హాబ్సుగారిపై నేరము

లండన్, జనవరి 15:—హారిసింగుగారిని నష్టదెట్టి హాసము చేసిననియు, భయపెట్టి దొంగిలించెననియు దొంగచెక్కులని తెలిపియు 150000 పౌనులకు తక్కువ ఇచ్చుటను దీసికొనెననియు హాబ్సుగారిపై నేరములను ఫిర్యాదీ తరఫున మోపబడెను.

విచారణకు హాబ్సుగారిని బంపిరి. జామీను నిరాకరించబడెను. న్యాయుడుగారి సాక్ష్యము ఉత్తర సర్వాబధమనియు తాను నిర్దోషినియు ఉత్తరసాక్ష్యమును ముందు దెచ్చుకొనెననియు అనారోగ్యముగ నుండుటచే వాదించుటకు అవకాశములేదనియు వాఖ్యాలమును హాబ్సుగారిచ్చిరి.

దెబ్బపైకనమై

అశాభంగము

లండన్, జనవరి 15:—దెబ్బపైక బొగ్గు పనివాండ్రు సమ్మెగట్టు నోటీసులు నామకులకు ఆశాభంగముగ నున్నవట. నూటికి 40 మందికంటె ఎక్కువ సంతకమును జేయలేదట.

సెర్బియాలో క్రొత్త బంగారుగని

లండన్, జనవరి 15:—సెర్బియాలో క్రొత్త బంగారుగని కనిపెట్టెదమని సోవియటుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఒక్క-కూర్చికో గజము ఇనుకలో నాలుగు టన్నుల బంగారు జొరుకునట. స్థలనిర్ణయము గాలేదు. కాని ఇది నిజమనే జెప్పవచ్చునని ప్రవాదపత్రిక తెలుపుచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రామాణ్య వస్తు

ప్రదర్శనము

మోటారుబండపై ఆంక్ష

కనడావారి ఆక్షేపణ

లండన్, జనవరి 15:—బ్రిటిషువస్తు ప్రదర్శనమునకు మోటారుబండను బంపువారు ఒలింపియా ప్రదర్శనమునకు బండను బంపుటకు వీలులేదని ఉత్తరప్రదేశ్ లుచే వర్తకపరి నిధులు కనడా ప్రభుత్వముతో జెప్పకొనిరి. ఈవిషయమై కనడా ప్రదర్శనాధికారికి దెలియజేయుచున్నారమనియు తృప్తికరముగ వ్యవహారము జేరినా వెంటిప్రదర్శనమునుండి కనడా వారు తొలగవలసివచ్చునని తెలియజేసిరి.

లండన్, జనవరి 15:—అయినప్పటికిని ఆయా కంపెనీ వారు ప్రదర్శనమునకు మోటారుబండను బంపవచ్చుననుకొనుచున్నారు. విదేశ మోటారుబండను దిగువతిజేయుటలో వీరికి లాభముండుటచే ఇట్టి ఆంక్షలను విధించిరనుకొనుచున్నారు. ఇది నిజమైనను గాకున్నను బ్రిటిషు కంపెనీలు ఈ ఆంక్షలను తొలగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

సీసీరు ముస్సోలిని ప్రభుత్వము

ప్రతిపక్షుల ఎత్తు

రోము, జనవరి 15:—ప్రతిపక్షులు సీసీరుగారిట్టి ఆర్థాంధో, సలంధ్రాగార్ల నాయకత్వమున ఎన్నికచట్టమునుగూర్చి చర్చించువిషయమై ప్రభుత్వమువారు ప్రజల సత్వములకు అభ్యంతరమును గలుగజేయుట చాల హానికరమని తీవ్రముగ తీర్మానములను పార్లమెంటువారికి బంపిరి.

ఈ తీర్మానము ఒడిపోవునని దెలిసియు తమపక్షము న్యాయమైనవగుటచే ప్రాతిపదికలనున్న నాయకులు చేయూత నొసగెదరని ప్రతిపక్షులు తెలంచుచున్నారు.

రషియా యుపాధ్యాయుల

సమావేశము

ట్రాక్టీగారు అనారోగ్యముగ నుండుట

రైకావుగారి యభిప్రాయము

మాస్కో, జనవరి 15:—ప్రథమ అఖిల రషియా యుపాధ్యాయుల సభలో రైకావుగారిట్లు నుడిరి. ట్రాక్టీగారు అనారోగ్యముచే ప్రక్కమీదనుండి లేచుటలేదు. వ్యాధినయముగాగలరు. కాని ఆస్వస్థుకనున్నది. త్వరలో రోగనివారణార్థము దక్షిణదేశమునకు బోయెదరు. సోవియటు రషియా విధానములో రైతుల ప్రాముఖ్యమును ట్రాక్టీగారు అలక్ష్యము జేసిరి. సరిగా గ్రహించలేదు. బోలిషివిష్టు సాంప్రదాయములన్నిటిని కమ్యూనిష్టు పక్షమువారు నిలబెట్టు సమకట్టిరి. ట్రాక్టీగారు రెనిక సాంప్రదాయములకు ప్రతికూలముగ కొన్ని మార్పులను ప్రవేశపెట్టి దలంచిరి. ఇదియే వీరికిని వారికిని గల భేదము.

వేక్సరు జిల్లాలలోనున్న రైతులకు 2500000 టన్నుల ధాన్యమును కాపులకు, వచ్చేవసంత ఋతువుకు బంచిపెట్టుటకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారుద్దేశించిరి ధాన్యపుధరలను సర్దుటకు తలంచిరి. సోవియటు రషియాలో ఎక్కడను తక్షణము ధాన్యము అవసరములేదు.

వెచి జ్యాంగసభ

ఇందు విశ్వాసముగలదని 280 అనుమతులుగను, 206 ప్రతిహతులుగను తెలియజేసిరి. చాల చచ్చజరిగెను.

నాకావైమానిక కంట్రాక్టు

సముద్రముమీద పోవు నాకావిమానమును నిర్మించుటకు బ్రిటిషు కంపెనీకి కంట్రాక్టు నిచ్చిరి. డెచ్చి ప్రభుత్వమువారి కంట్రాక్టును బ్రిటిషు కంపెనీ కిచ్చుట ఎంతయు గొప్ప విజయమని జెప్పవచ్చు ననుచున్నారు.

జనీవా ఒడంబడిక

గ్రీకుల నిరాకరణము

ఆక్షేపణ కారణములు

ఏథెస్సు, జనవరి 15:—జనీవా ఒడంబడికకు సంతకము జేసిన గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు ఇప్పుడు వారిని మృతప్రాయముగ జూచుచున్నారు. ఒడంబడిక జాతి విశ్వేషములను గలుగజేయు నను కారణములచే నిరాకరించిన స్థానిక ప్రజలను చున్నారు.

మ్యాసిడోనియా ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ

సోవియటులతో జేర్చుకొని ఒడంబడికను పార్లమెంటు వారికి బాల్బిషు ప్రభుత్వమువారు అందజేయక నిరాకరించుచే తాముగూడ జనీవా ఒడంబడికను నిరాకరించిమని మ్యాసిడోనియా ప్రభుత్వమువారు సమర్థించుకొను చున్నారు.

ఈజిప్టు రాచకీయములు

జగలుల పక్షమువారు చీలిపోవుట

కయో, జనవరి 15:—సెడేపాషాగారి నడవరించి ఇంకొక ముగ్గురు జగలులు పక్షమువారు పూర్వము మంత్రులుగ నున్నవారు విడిపోయి ఇండి పెండెంటు యభ్యర్థులుగ ఎన్నికలకు ప్రయత్నించు చున్నారు.

పోర్చుగీస్ అధినివేశపుఅధికారి

పోర్చుగీసు ఇండియా గవర్నరును అంగోలా హైకమిషనరుగ నియమించిరి. ఇతని స్థానే పూర్వము మంత్రిగనున్న జోవో క్యామోజాన్ గారు నియమింపబడెదరు.

ఆస్ట్రేలియా నావికులతగవు

సిబ్బందిలొంగుట లేదు

మెల్బోర్న్, జనవరి 15:—ఒడయజమని ఉత్తరపు నల్లంఘించినందులకు 34 గురు సిబ్బందిని ఆరెస్టు జేసిరి.

ఫెడరలు ప్రభుత్వచర్య

అవసరముగ నాకలను సదుపుటకు ఇబ్బందిలేకుండ ప్రభుత్వమువారు రేర్పాటుజేయ నిశ్చయించిరి.

నాకాసమ్మెలన పెద్దలో పంచదారకు తామముబట్టెను. అహారపదార్థములు చాలటలేదు.

చాలరైదు పనివాండ్రు సమ్మెగట్టుదని ప్రోత్సాహించినందులకు నావికుల నాయకుడైన వామగారిని ఆరెస్టు జేసిరి.

మజానాక అంటుకొనుటచే జనపనార, చర్మములు, మున్నగునవి చాలవరకు పాడైనవి.

బార్బరీ నాక అంటుకొనెనుగాని చల్లారెను.

కలకత్తా నుండి వచ్చుచున్న బ్రిటిషు పొగయొడ అంటుకొని గోనబస్తాలు, జనపదారబస్తాలునిట్లు పాడైనవిని పూచల్లారెను.

వార్షికు ప్రతికాభిప్రాయము

క్రొత్త ప్రభుత్వములో బహిరంగ రహస్యపు కేత్రపులున్నారు. రిచిస్ట్రాలోనే గాక పారిశ్రామిక జీవితప్రపంచములో ప్రభుత్వములో పోరాడుచున్న పనివాండ్రు ఇది శృంగభంగము. చాల పరాభవముగ నున్నదని వార్షికుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

మాంబుపర్లు సంస్కారములు

1929 లోపుగనే అంతరింపజేయుట

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 16:—సాబర్బరీ ప్రభుత్వ ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—1929 లోపుగనే మాంబుపర్లు సంస్కరణములను అంతరింపజేయుటకు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారని ఇండియానుండి వచ్చుచున్న ప్రబలమైన విషయము. ఇట్లు జరుగవలెనని ఇంగ్లండువారి ఇష్టమును వేరువేరు చేయుచున్నది. ఈవరకు కట్టి యాభ్యుదయమును తీసుకొని, ప్రస్తుతము ఇండియాలో జరుగుచున్న సంకటములను జూడఁజేయు సంకల్పముతో తప్పక రద్దుజేయుట ప్రసరముని తోచుచున్నది. కొద్ది నెలల గొప్పగనో సంస్కరణములను అవలంబింపవచ్చును. భారతీయులు సహకారముతో సంస్కరణములను వినియోగించుకొన్నచో 1929 వరకు సాగించుటకు అదిని పూనుకొనినది. కాని అదంతమాత్రము అమరము నెరవేరలేదు. ఈ సంస్కరణములు నిలుపుజేయుచున్నచో ఎంత ఆలస్యమునో అంత కష్టములు ఎక్కువగును. ఇంతకుండు ఎక్కువ ప్రతిపాదనలను చూచుచు.

భారతదేశ పరిస్థితులు

బెంగాలు ఆర్థిక నెమ్మ అవసరమును

న్యూస్పేపర్లును యభిప్రాయము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

భారతదేశ పరిస్థితులు చాల ఆందోళనముగ నున్నవి. విప్లవములను అడంచుటకు బెంగాలు శాసనములు అవసరమని లిట్ట ప్రభువు తలంచుటచే రాజప్రతినిధినుండి ప్రత్యేక ఆధికారమును బొందుట కవసరమాయెను. ఆ శాసనములు అవసరమే. ఉండవలసినదే. బెంగాలు శాసనములను ప్రవేశపెట్టినవిధముచే లిట్ట ప్రభుని వ్యతిరేకకారము ఇశువుచేసెను. లిట్ట ప్రభు తయారుజేసిన కామన్వెల్లు ప్రభుత్వవిధానము ప్రబోధకరమైనది. చాలమంది. సమంజసమైనది. సరియైనది. కాన ప్రస్తుత పరిస్థితులంజేసి స్వరాజ్యవాదులు ప్రబలమగుచుండుటచేత ను వారెక్కువవలకుబడి గల్గియుండుటచేతను వారి నాయకులగు జానుగానికి ఈ విధానమున అభ్యుచిత లేకపోవుటచేతను ఇది లాభకరముగ పరిణమించుచున్నది.

జర్మను మంత్రవర్తము

జాతీయవాదుల వైఖరిని కల్గియుండుట

బెర్లిన్, జనవరి 15:—డాక్టరు లూథరు గారేర్పాటు చేసిన మంత్రవర్తము ఆంతర్జాతీయ రిపబ్లికనులు లేరు. డాక్టరు ఫ్రైస్టాక్ హెర్ న్యూహౌస్ గార్లునుగూడ చేర్చిరి.

దేశీయమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్ గారు జాతీయపక్ష నాయకుడు.

ప్రతిపక్షమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్ గారు. ఇతడు బహిరంగ ప్రజాపక్ష నాయకుడు.

రక్షకమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్ గారు.

కార్యకమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్ గారు.

క్రొత్త ఆర్థికమంత్రి హెర్ న్యూహౌస్ గారు రిపబ్లికన్ రాజ్యాంగ విధానమునకు ఒప్పుకొనక పోవుటచే ప్రభుత్వ కొలువును ముగిసినది. ఫ్రైస్టాక్ గారు విదేశాంగ మంత్రిగ నుండుటచే విదేశాంగవిధానము మరగూడదనుకొనుచున్నారని. రిపబ్లికన్లలో మంత్రవర్తమును సాంఘికవాదులు ఆక్షేపించెదరు. ప్రజాస్వామ్యవాదులు ఉపేక్ష చేసెదరు.

ఈజిప్టు ఎన్నికలు

ప్రజలలో ఉత్సాహముగల్గించుచు

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి

కయో, జనవరి 16:—కయోలో వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నది:—ఎన్నికలు ఉత్సాహముగ జరుగుచున్నవి. ప్రజలలో ఉత్సాహము గల్గించుచు. దేశీయందంతలను అన్ని పక్షములవారును

సభలను జరుపుచున్నారు. సభలు పక్షముగ ఆర్థిక శక్తులతో జరుగుచున్నవి. ఉభయపక్షములవారును నెగ్గదమని విశ్వసించుచున్నారు. వార్తలక్ష్యమునుండి చాలమంది వీడిపోవుటచే ప్రతిపక్షము కొండంతగ జేయుచున్నారనియు, ముఖ్యముగ సైన్ మహమ్మదు గారుతోలిగిపోవుటచే ముఖ్యముగ జెప్పుచున్నారు. వార్తలక్ష్య ఉపాధ్యక్షునకును జనులు పాపగారికిని భిన్న భిన్న ప్రాయములుగల్గెనట. 1922 లో బ్రిటిష్ న్యాయస్థానముచే ఉరి శిక్షవిధించబడిన వార్తల పక్షమువారిలో ప్రముఖులగువారిలో 7 గురిని ఎన్నికలకు నిలుపుట కర్తవ్యమని ప్రభుత్వము వారు అభిప్రాయించెదరు. ఈ 7 గురిలో ప్రాతమంత్రిలు మహ్మద్ హసా, హసీన లీహుదీలా నెలుగార్లు గలరు. అయినప్పటికిని తప్పక తాను ఆఖండ విజయమును గాంచెదనని ఘంటాపథముగ జెప్పుచున్నాడు. తాను మరల ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన ప్రస్తుత ప్రభుత్వ ఆక్రమచర్యలను ఖండించెదనని జనులుగా రనిరి.

గెజెట్ ఆఫ్ ఇండియా

శాసనసభావిభాగము

ఢిల్లీ, జనవరి 16:—పార్లమెంటు సభ్యులకు సర్ భూషేంద్రనాథ్ మిత్రగారును, శాసనసభా కార్యదర్శియగు యల్. గ్రాహామ గారును, సభకు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. విద్యాశాఖాసభ్యులకు సర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు స్పీకు కాన్సిలుకు సభ్యులకు నియమింపబడిరి. రైలుసభకు బుల్ శ్రీనివాసరావు, మెట్స్ అబ్దుల్ కరీమ్ గార్లు యొక్క స్పీకు కాన్సిలు సభ్యులును జి. సి. నాగుగారి శాసనసభాసభ్యులైన ను రజీనామా లిచ్చినందులకు భారతీయమునని తెలియజేసిరి. స్పీకు కాన్సిలు సభ్యుల నెమ్మకొనుట కనుజ్ఞ యాయా నియోజక వర్గములకును బడినది.

ఇ. హెచ్. యస్. కె. మహమద్ అబ్దుల్ ముని న్ గార్లు భారత శాసనసభలో ప్రభుత్వ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

హెల్పింగు డిపార్టుమెంటు

హెచ్. యస్. సర్ ప్రాంతపై గారికి యింగ్లండు ప్రభుత్వమువారు తమస్థానమును వచ్చిన వారికి పనినిప్ప జేప్పినది మొదలు ఆరు నెలల వరకు నెలవు నిచ్చిరి.

జి. డి. వి. హెడ్జి. వి. సి. యస్. గారిని స్పెషలు డ్యూటీ పై నియమించిరి.

సర్. వి. యస్. మిత్ర సర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు నై సాయిగారి యొక్క స్పీకు సభలో శాశ్వతముగ నాటి నుండియే (9 వ జనవరి 1925) ను వ్యక్తిగము నుండురని ప్రచురింపబడినది.

విదేశ రాజ్యాంగ శాఖ

రాజ్యాంగ కార్యదర్శిగ నుండిన కర్నూటీటర్లును, ఆ స్థానాధీశుల సజ్జమునకు కార్యదర్శి, భాష్యునుగారి బదులు నియమించిరి.

ఆర్థిక శాఖ

ఇదివరకు సైన్య ప్రధానమున దేవూటీ ఆడిటరు జనరల్ పదవిని, సైన్య ఆడిటరు డైరెక్టరు పదవికింద మార్చిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వపు గెజెటు

బొంబాయి, జనవరి 16:—నేటికి సుమారుగా యెట్టి క్రింద తెలుపు చేయబడిన యంత్రపుని సముములు నేడనేక సల వలనననసరించి మార్చి ప్రచురింపబడినవి. ఆ సముములలో యంత్రమును పరిశీలించుట మొదలగు వాటికందరు, యెవోకొన్ని సూక్ష్మములందు దిక్కు యొప్పికొనిరి. కాని యంత్రములను మంతన పరిశీలించు విషయము చాలమంది యొప్పికొనలేదు.

దరిమిలను వివిధవిధముల నియంత్రములతో సంబంధమును వాటిలో సంప్రదించి కొన్ని మార్పుల కంగీకరించిరి. బొంబాయి, అహమదాబాదు, గుజరాతు మెకానికల్ యంజనీయరు సంఘమువారి క్రొత్త విధానములను కార్యరూపమున బెట్టుట దు ప్రరమనియు, యిదివరలో నుండిన నియమముల నలన యంత్రవిద్య సేయింపుట కర్తవ్యం విలువదైనదియు జెప్పి, యావిధానమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు భౌగోళిక సీయభిప్రాయములను పరిశీలించి చాలము కాయద్దంతులను ప్రోత్సహించిరి. క్రొత్తగావచ్చిన ప్రభుత్వపు గెజెటు, ప్రభుత్వమువారు పన్నెండుగురు కంటే నెక్కువమంది మనుష్యుల నెక్కించుకొనుటకు కట్టిన యొడల విషయమును నూతనచట్టముల ప్రచురించినది. ఆచట్టము లోడల గట్టుటకు నాటిని పరిపూర్ణకారలచే పరిశీలించుటకు సంబంధించుచున్నది.

మదరాసు వార్తలు

తెలంగాణ వార్త:—కొలంబోమారుగా దక్షిణాఫ్రికాకు పోయేతెలంగాణ జనరల్ పోస్టుఫీసువద్ద 20 కేడీ సాము కాంము 6-25 గంటలకు మూలబడును.

కృష్ణగాననధి:—రియల్ ఎస్టేట్ సెక్షన్ 81 నంబరు గృహమును శారదాహాలు ఆనరబిల్ జస్టిసు వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారి సమక్షమున “బస్నీ బాయి” గారు సీతాకళ్యాణ కాలక్షేపమును జరిపెదరు.

నిరసనసభ:—ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు బ్రిటిష్ కేన్ బీచ్ లో దేవాలయముల చిట్టును పరిశ్రేయచేసిన గవర్నరుజనరలుచర్యను నిరసించుటకై బహిరంగసభజరుగును. అందు కత్యయ్యార్, డా॥ యు. రామశాస్త్రి, వి. రామదాసు, మొదలగు ప్రముఖులు పాల్గొనింతురని తెలియుచున్నది.

నిన్న జరిగిన సభ:—ఓ. కందపూమిశెట్టిగారు ఇంగ్లాండులోని సామాన్యజనులు ఎట్లుండునదీ వారికిగల రాచకీయ విజ్ఞానములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. తుదకు మనదేశములో ప్రతివారికి విద్య నేర్పింపవలయుననియు నిర్బంధోచిత ప్రాథమిక విద్య యవసరమనియు చెప్పిరి. ఇందులకు భాగ్యనంతులు తోడ్పడవలయునని చెప్పిరి. అప్పుడుగాని క్వరాజ్యము రాదని యుపన్యసించిరి.

రాకపోకలు:—ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు తమిళనాడు కాంగ్రెసు కమిటీ సభకు యాకోడువెళ్లిరి. అచటినుండి సోమవారం రాత్రి ఢిల్లీలో జరుగబోవు విశ్వవ్యాపకసభకు వెళ్లెదరు.

బంగుటూరి ప్రకాశం, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరశాస్త్రి పంతులుగార్లు బెజవాడ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకమిటీ సభకు వెళ్లిరి.

జి. ఎల్. కార్పెట్టు (యండియా ప్రభుత్వ సంయుక్త కార్యదర్శి) కొలంబోనుంచి వచ్చిరి. ఈ రాత్రి బొంబాయి వెళ్లెదరు.

మంచిసిల్లను శుభవరము

యూ॥ డి॥ జావెలు

దాహముపుచ్చుకొనుటకును వంటకును వాడుకకును ఉపయోగపడునీటిలో యూ॥ డి॥ జావెలు (Eau de Javel) అను నామధమును ఒక గంగారము నీటికి ఒక చిన్న చిందువు వంటకు నుపేసినచో ఆనీటియం దుండు క్రిములన్నియును నశించును. నీరు రుచిగానే యుండును. పరాకుదేశమున ఘనచైతన్యము కల్గులు. పి. బునేసువరల్లాగారు దీనిని కనిపెట్టిరి. తెయము నగరమున ఆరోగ్యశాఖవారు దీనిని వాడితైఫాయిడు క్రిములను నశింప జేయగలిగినది లండనునైపు పత్రిక వ్రాసెను.

గవర్నరుగారికి వంద

నాగపూరు, జనవరి 16:—యస్. యి. ఆర్. మలక్ గారు రాష్ట్రాధికారియగు సర్ ప్రాంతపై గారికి సాయంకాలపు వియనోసంగిరి.

సోలరులదొంగతనము

కలకత్తా, జనవరి 16:—ఫిఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు నేడివరు యూరపియన్ సెపాయిలను దారోపిచిచేసెరను నేరముక్రింద విచారించిరి. మేకోరీసు, హాస్యాను నీ నేరముగిరువు రును జి. అర్వింగను నాయకముగలు యాభ్యుదయ హోటలున ద్వకలసికొని, త్రాగుటకు సారాదుమెక్కిన దొంగననియడిగి ఇటులడిగి, యూరపియన్ గారిలో కూడ కొంత దృప్తవహించి, యొకానొక మైదానముచేరగా నచటవాని నెదుర్కొని బలాత్కారముగ 881 రూపాయలను తేలుతోనుండి తప్పరించిరి నేరము మోపబడినది. కేసువాసుబా జేయబడినది.

ఓడలు

బొంబాయి, జనవరి 16:—బొంబాయినుండి 8 వ కేడీ యంత్రములగొని లండనునగరమునకు బోవు మార్పులు 16 వ కేడీయంత్రము 6-30 గంటలకు చేరను.

మనుష్యుల నెక్కించుకొనిపోవు యొడ కనీవారపు సాయంకాలము లండనునగరము చేరును.

తెలంగాణ ఆదివారపు ప్రార్థనలు బలువాదాచేయబడును.

డాక్టరు అనిబిసెంటుగారి ఉపన్యాసము

ఇండియా మహారాజ్యచట్టము

కలకత్తా, జనవరి 15:— సర్ దేశేంద్ర ప్రసాదసర్వాధికారిగారి యధ్యక్షత క్రింద ఆల్బర్ట్ హాల్ లో సర్వాజ్య రాజకీయ విధానముపై (Swaraj Constitution) ప్రబోధకమున నొక ఉపన్యాసమును నేడు డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు యిచ్చిరి. పెక్కుమంది ఉపన్యాసము వినుటకు హాజరైరి. 1917 ఆగస్టునందు ప్రకటనపడు, విమర్శనీయమగు హిందూ రాజకీయ, హిందూ జలస్యపద్ధతి పర్యవేక్షణమునకు, వారిలోపల నాధారమై యున్న 1919 సంవత్సరపు సంస్కరణములకును ప్రారంభపరిత్రను సంగ్రహముగ చెల్లించునట్లుగా 1919 వ సంవత్సరపు సంస్కరణచట్టము పెక్కుకారణములచే నసంపూర్ణ కరముగ నున్నదని విమర్శించుటకు నడిచిరి. ఈసంవత్సరమైన సంస్కరణ కాసనమును ఉపయోగించుకొన వలయునని కాంగ్రెసు కాసింపెను. కాని ఆకాంగ్రెసున యీ 1919 వ సంస్కరణములలోకి బోగొడవని కొందరు అభిప్రాయమిచ్చిరి. సంస్కరణకాసనము అసంపూర్ణమని (Partial Measure) విమర్శించుచుండెను. భారతదేశమునందు స్వపరిపాలన స్థాపించుట కి కాసనము బాగు నొకటి యున్నది. స్వపరిపాలనను భారతదేశమునందు స్థాపించుట కది యొక పాతము. అది భారతదేశమునందు తయరగుటకు నీమహా జెడ్డుమిని పురుగునందు యేర్పాటుగాబడెను. ఇంగ్లాండుదేశమునందు దయారు కాబడిన రాజకీయ విధానమెన్నిటికైన భారతదేశమున నామోదన నొందునాయని ఆమెను చెక్కుబ్రట్టించిరి. అట్టి విధానము భారతీయుల హక్కులపూర్వకమున సంగీకారమెన్నటికి బడయదని విమర్శించుటకు సమాధానమిడి. భారతదేశము కాజకీయ విధానమును తయారుచేసికొనవలయును. అనాది నుండియు సభ్యత్వముగల భారతదేశము నేలకొలిది సంవత్సరములందుండి ప్రసిద్ధమైన నాగరికతగల దీ దేశము పాశ్చాత్యులు పాశ్చాత్యపార్లమెంటరీ కాన్ఫరెన్సులందు దయారు చేసిన రాజకీయ విధానమెన్నటికి భారతదేశమునందు సంతృప్తిబరచ జాలదు, అని విమర్శించుటకు నిరాపూటముగ చెల్లిరి. “నేను యీ దేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి భారతదేశీయుల నందరిని శేరదీసి, వారిని సంప్రదించి, నొక రాజకీయ ప్రణాళికను నిర్మించి, వానిని మార్పులుగావించి పార్లమెంటునందు స్థాపించుటకు శేయకుండ పార్లమెంటునందు ఆమోదింపబడుటకు బంపదలచితిని. పార్లమెంటునకు బంపదలచినట్లుయొక్క చిత్తుప్రతినిధుని ఇది విమర్శించుటకును, మూడుసంవత్సరములందుండి గావించబడిన కృషియొక్క ఫలితము” అని డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు వక్కాణించిరి.

సంపూర్ణచట్టము

చిత్తుచట్టనిర్మాణము గావించుటకు రెండు నేపథ్యములు సమాజములను గావించిన యత్నములను తెల్పి, భారతదేశాంతరంగిక వ్యవహారములను గురించి భారతీయులెన్నటికిని నీయందున్న జెడ్డుమిని పురుగునందు మార్పులు చేర్పులు చేయించుకుండ సంపూర్ణచట్ట నిర్మాణమునకు గావలసియున్న ముఖ్యంశములను నొక ప్రణాళిక రూపమున తయారుచేయుట దేశని విమర్శించుటకు చెల్లిరి. చిల్లరకాసనములు చాల నిదివరకు నిర్మింపబడెను. గమ్యస్థాన సన్నిధానమును శేర్మజాలని కాసనముల ఆవశ్యకతలేదు. “మనకొక బిల్లుగావలయును. ఒక హోంరూలు బిల్లు! సామ్రాజ్యస్వపరిపాలనాధికారమిచ్చునట్టియు, అధినివేళ స్వపరిపాలన రాజ్యములతో తులనానుట కవకాశమిచ్చునట్టియు స్వపరిపాలన జాతులను నందు గ్రేటు బ్రిటను, జొమినియనుగల యట్టి మహాసామ్రాజ్యమునందు సమాన సత్వములు గలవాటియు బిల్లుగావలయునని మేము దలచితిమి” అంగ్లదేశీయ భాషాయర్థానువాదమున రాజకీయ సంఘములకును వ్యాఖ్య గావించుటకును, విమర్శనశేయుటకును, అవసరమైన మార్పులు మూచించుటకును చిత్తుచట్టము అసతికాలములో బంపబడును. వారు మొదటివివాదకు కారణమైన విషయములను, మంచి కార్యక్రమము గాధని ఎరిగినను ప్రారంభించ దలచిరి. ఈబిల్లును “కామన్స్ బిల్లు ఆఫ్ మండియాట్స్” అని చేరిడిరి. మరి విమర్శించుచుండెను. భారతదేశ చరిత్రను, ప్రాచీన భారతదేశ రాజకీయ విధానమును బహుభాగ్యతతో, క్రైస్తవతతో, భక్తితో బరించుచు, జిర్జింపుకొని, వలయునా

ధనసామగ్రిల స్వీకరించి యీబిల్లునిర్మాణము చేయబడినందున నది యీ దేశమునందును అర్హముగ నున్నదని ఆమె అభిప్రాయము. పరిశీలనముగను భద్రముగ నీబిల్లుదయారు చేయబడెను. భారతదేశమొక్కకంటముతో నీబిల్లును ఆమోదించిన గాని సామ్రాజ్యపు పార్లమెంటు అంగీకరించినదనియు నామె నుడిచెను. మిర్రులందుల కియ్యకొనుగాకయని దేవదేవుని ప్రార్థించుచున్నాను. మిర్రుకొన్నదు. మిక్కిలి స్వాతంత్ర్య మనుభవించిన నైతికజాతి సంతతివారు, గడచిన శతాబ్దములందు ప్రతీది గోల్పోయిన మహత్తును మిరుపాశ్చాత్యులకు తిరిగిప్రసాదించు గాత అని ప్రేరేపించు ఉపసంహర వాక్యములతో ఉపన్యాసము విరమించి ఎల్లభారతీయులను సమ్మేళనము గావలయునని డాక్టరు అనిబిసెంటు డి. యల్. గారు ఉద్బోధించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

వైద్యవిషయమున బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి పరిశ్రమ

బొంబాయి, జనవరి 16:— బొంబాయి ప్రభుత్వము వారిచే నూతనముగ నేర్పబడుచున్న పద్ధతిననుసరించి మూడు యిరువది లక్షల జనాభా గలిగిన కొక కేయ గ్రామములు వైద్యసహాయమును ప్రభుత్వమువారి నూతనపద్ధతియే నెగ్గినచో, బొంబాయిగను. ఈపద్ధతిననుసరించి పెద్దపట్టణములకు చాలమంది వచ్చుట తగ్గించి, వైద్యుల నేమలను పల్లెలయందు నివసించు నట్లు ప్రోత్సహించుట. తయారే మరయొక పద్ధతి గ్రామములందు ప్రభుత్వపాఠశాలలను నేమలను తయారుచేసి వారిచే గ్రామమునకు వైద్యసహాయము చేయించుట గ్రామములందరి ప్రాథమికవిద్యార్థుల లిందులకు తగినవారనియు వారి నెలకొక పది రూపాయల వేతనము దీనికయి యిచ్చి పనిచేయించుటకును, గ్రామముయొక్క యారోగ్యమును రక్షించుటకును యూహించుచున్నాడు.

ఈయభిప్రాయముతో పేరు ప్రథమప్రయత్నములుగా పూనాలోను, బీబుల్ హిల్స్ లోను వైద్యవిద్యదయములను స్థాపించి చెరియొరుగునను, నాయావిద్యాలయములందు తయారు చేయుచున్నారు. ఇట్లు ప్రభుత్వపాఠశాలలకు తయారగుటకు రెండున్నరమాసములు పట్టును. ఇక రెండవపద్ధతి. వైద్యులను గ్రామములకు పంపుటనుగూర్చి యాలోచించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు వారికి తొలుత యానుపత్రి నెలకొల్పకొనుటకు కొంతధనమును, నెలకొక కొంతజీతము నిచ్చి ప్రోత్సహించి పంప జూచుచున్నారు.

వారణాసి, జనవరి 16:— వ్యవసాయకారుల కెక్కుడు ముఖ్యమున నొకయుపన్యాసము రసాయనశాస్త్రజ్ఞులసభలో డి. యన్. ముఖర్జీ, కె. కృష్ణమూర్తిగార్లు చే జరుపబడినది.

భారత బొగ్గు విచారణ సంఘము

ఆంధ్రాయూలు కంపెనీతవ్వసాక్ష్యము బొగ్గు ఎగుమతిపై “బాంటీ” నియమలమును

కలకత్తా, జనవరి 16:— ఆంధ్రాయూలు కంపెనీ తరపున డి. జి. జాడ, పి. యస్. కల్లాన్, జి. బి. వార్డ్ల గారు భారత బొగ్గు విచారణ సంఘము నెదుట నేడు సాక్ష్యమిచ్చిరి. నేటాలునుండిగాని సుమిత్రానుండిగాని దిగువతియగుచున్న రాక్షసి బొగ్గు నాణ్యమైన బెంగాలు రాక్షసి బొగ్గునకు సరిరావని చెల్లిరి. రైలుమోతమాలి, దిగువతిమాలి, నిల్వయించుటకీయవలసినదనుము మొదలగు పట్టుబడి ఖర్చులు తగ్గించి నేటాలుబొగ్గుపై నాదేశపు ప్రభుత్వమిచ్చు “బాంటీ” సామ్యువంతు దిగువతి పన్ను విధించిగాని లేక భారతదేశపు బొగ్గుఎగుమతిపై బాంటీగాని నిమ్ముటచే యీదేశపుబొగ్గు విదేశపుబొగ్గుతో పోటీచేయగలుగునని సాక్షులు చెప్పిరి. బొగ్గు తరగతివారిగా భజింపబడువిధాన వలంబించినయెడ భారతదేశ బొగ్గుయొక్క గౌరవముపోవునని సాక్షులునుడిచిరి. బొగ్గును యేకముఖము గావించుట కష్టమనియు అసమ్మత్యము గాదనియు చెల్లిరి. ప్రమాణికరణము గావించబడి తెలుపబడిన వేగములు సరిగా బొగ్గుగలదు సరఫరా చేయబడవలయును. బొగ్గు ఎగుమతిచేయుటకు నవీనసామగ్రిలు యేర్పాటుచేయవలయును. బొగ్గుగవానాధికారి సరకును రవానాచేయించుట సౌకర్యములను గావించెనని యిండియను మైనింగు ఫెడరేషనువారి అభిప్రాయముతో సాక్షులు యేకీభవించిరి. అనేక సంవత్సరములనుండి బొగ్గుఎగుమతిచేయుటకు కష్టముగనుండుటచే రవానాధికారి నియమింపబడెనని సాక్షులు చెప్పిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బర్మా గవర్నరుగారి పర్యటనము

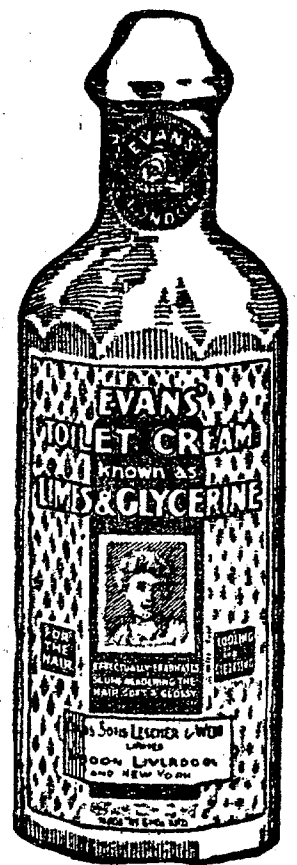
రంగూను, జనవరి 16:— గవర్నరుగారు రంగూను నేడు మధ్యాహ్నము 12.45 గంటలకు వచ్చి మాండలేమియగా హూకాంగులోయకు సంచారార్థము వెళ్లెదరు. వారంతరంగిక కార్యదర్శియగు కెప్టెను గేంబెలు, కెప్టెను మాయరు, కెప్టెను క్రేస్టరు. (ఏడికాంగు), ప్రధానకార్యదర్శి యగు లీవిషను, లుడోవిక్ హార్బరుగార్లు చే ననుసరింపబడిరి.

కాశీమహారాజావారి దీర్ఘ పర్యటనము

వారణాసి, జనవరి 16:— కాశీమహారాజాగారు వచ్చే నెలలో, బొంబాయి రాజధానియందు; ముఖ్యముగా కథియవాడు, గుజరాతు, మొదలగు స్థలములందు ఆయా సంస్థానాధీశులగు జనాగడ్, భావాగరము, బరోడా, నైకాయ ప్రభువును, మొదలగు వారిని సందర్శించుచు దీర్ఘముగ పర్యటనమును సల్పెదరు. బరోడాలోని ద్వారకా తేరమును గూడ సందర్శించి వత్తురు.

EVANS

ఇవాన్సు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్

దాని పరిశుద్ధమునకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. పుస్తకు ఉష్ణముగలకుండను, వెంట్రుకలు నన్నగిల్లకుండను కాపాడును. మీ వెంట్రుకలు నిగనిగలాడుచుండును.

నేడే ఒకబుడ్డిని కొనుడు; అయితే ఇవాన్సునే గమనించితీయుడు. ప్రతిబుడ్డిని అంటించియుండు ఎత్తైన నీలును గమనించి తీసిన అదియే మీకు పూచి.

ఇవాన్సు నన్ను. లెక్కర్ అండ్ పెర్, లిమిటెడ్., లండన్, లివర్ పూల్

ఇండియాకు గల ప్రెజిడెంటు విలాసము పోస్టుబాక్సు నెం 313 బొంబాయి.

వృత్తాంతలేఖలు

విలారు

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

గానాల రామమూర్తిగారు

జనవరి, 15:—శ్రీయుత గానాల రామమూర్తిగారు మాపురమునకు విచ్చేసి ది 18, 14 తేదీలందు పురమండీరమున హిరంగోపస్వాసములం గావించి.

ఆరోగ్యవారము

ప్రోగ్రాము ప్రకారము ఆరోగ్యవారమును ముమ్మసినీని చేర్చుకూడు జరుపుచున్నారు. ప్రజారోగ్యాభివృద్ధికి కేవలములందు ప్రార్థనలు సలుపబడినవి. బడిపిల్లలకు ఆరోగ్యవృద్ధులను ప్రబోధింపు చున్నారు. పురమునందలి ప్రాముఖ్య ప్రదేశములందు ప్రజలకు యువస్వాసము లాసంగ బడుచున్నది. మేజిక్కులాంతరులద్వారా ప్రబోధము గావించ బడుచున్నది. స్త్రీలకు ప్రత్యేక సమావేశముల నేర్పరచి వారలకు ప్రబోధమును కలిగింపుచున్నారు. ఈ యేర్పాట్లను నన్నిటిని స్వయముగ జరిగింపుటకై శ్రద్ధబూని పాటుపడుచున్న వేర్వేరుగారు మిగుల ఎందరియును.

పబ్లికేషన్ య్యగారు

వైశ్యకులౌద్యపు లగు శ్రీయుత పబ్లికేషన్ య్యగారు శ్రీశివార్చనస్వామివారికి పాన్నవాసమును రమా శివరు 700 ఖర్చుపరచి చేయించి యీనెల 14 వ తేదీని తమ స్వంతభువ్యతో గొప్ప యూరేగింపు లుత్సవముం గావించిరి.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉద్యోగపు సంగతులు

జనవరి 15:—మాగ్రామములో అడివనల్ సర్కార్ కేటు జడ్జిగానున్న టి.భుజంగరావు ఎమ్.యె.బి.యల్ గారిని బల్లార్కి బడలాయించిరి. ప్రిన్సిపల్ సర్కార్ కేటు జడ్జిగారైన పాలూరి రామాశావు బియ్యం బియ్యం గారు మాడుమాసములు కలపు పెట్టిరి. వీరికి టైఫాయిడ్ జ్వరము వచ్చినది. అందులకు శిలపు తీసుకొనిరి. మాగ్రామములో టైఫాయిడ్ జ్వరములు చాలా హెచ్చుగా నున్నవి. చలిగాలి తిరిగినదిమొదలు యీజ్వరములు మాగ్రామములో అరంభించినవి. రామారావుగారి పెద్దకుమారు నకు యీజ్వరమురాగా ఆయనను కనిపెట్టుచుండగా రామారావుగారికికూడా కనబడినది. శ్రీరామారావుగారు సత్పురుషులు. రైపర్ కి పరాయణులు. వీరివిషయమై ప్రజలకేగక ప్రిడ్డల్లోనుకూడా మిక్కిలి గౌరవముగలదు. వీరికి తక్షణమే స్వస్థతగలిగి శిలవాపురున వీరిచ్చుటనే తిరిగి ఉద్యోగియుల గా ముందునట్లు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆరోగ్యవారప్రదర్శనములు

ఈ ప్రదర్శనములు 12 వ తేదీని బహుసముగా ప్రారంభింపబడినవి. శిశువులకు స్నానముచేయుచు పద్ధతులు ప్రదర్శించుట, అసారోగ్యమైన ఒక బ్లాకును తీసుకొని యూనియన్ వాక్ కేంద్ర బాగుజేయించి ప్రదర్శించుట బాల బాలికల చేత ఆరోగ్యమును బోధజేయు నాలుకములు ప్రదర్శింపబడుట వీధులకు ఖద్దరు వస్త్రధానము ఉపస్వాసములు మొదలగు వినోదములచేత ప్రజలదృష్టి ఆకర్షింపబడుచున్నది. ఇవిగాక మిషను వారి ఆడ అనుపత్రిలో ప్రసవస్త్రీలకు అనశ్యక్తమైన గది యెటులుండవలెనో అందు ఉపకరణములనెట్లు అమర్చవలయునో వీటిని తమ అనుపత్రిలో పేగు దొరసానిగారు స్త్రీల ఉపయోగము కొరకు యేర్పాటుచేసి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. మొన్నటిరోజున టైలోన్నర్ పాణశాలహాలులో డ్రేపరు డాక్టరు గారు ట్యూబుల్స్ లో పేస్ నుగూర్చి చక్కటి ఉపన్యాసమును గావించిరి. మాసలు రిజిస్ట్రారుగారైన నాగభూషణం శేవరగారు ఈసందర్భమున తీసుకొనిన శ్రద్ధ ప్రశంసార్హము.

ప్రార్థన సమాజము

శ్రీపాలాపెద్దల లక్ష్మీవారాయణగారు తిరిగి మాగ్రామము చేరుటచేత ప్రార్థన సమాజము తిరిగి స్థాపింపబడినది. ఎంతయు వీరియింటివద్దనే సమావేశములు జరుగుచున్నవి.

నరసాపురం

(ఒకవిలేఖరి)

జాతీయ ఆరోగ్యశిశువారము

జనవరి 12:—ఈనారమునకు సంబంధించిన ఏర్పాట్లులు కార్యక్రమముప్రకారము 12-1-25 తేదీన సక్రమముగా ఇచ్చుట ప్రారంభింపబడినది. ఉదయం 7 గంటల గాయకు 10 గంటల వరకు సగరసంకీర్తనము అత్యంతజయప్రదము గాను మిక్కిలి వైభవముగానుజరపబడినది. ఈపట్టణముందుగల ప్రభుత్వోద్యోగియులును, ఇతర పురప్రముఖులును, మూడు 400 బాలురు “ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యము” మున్నగు ఆరోగ్యనాట్రములుగల పతాకములను ముగిసి మిక్కిలి భువరెడ్డి వెంకటప్పారెడ్డి గారిచే ప్రాయశః 2 డి న ఆరోగ్యపాటలకు బాడుచు సగర సంకీర్తనమును గావించిరి.

అలంకారములు

తాలూకా బోర్డువారి ఆవరణములో ఒక వికాలమైన “ఆరోగ్యమందిరము”ను పేరుగల ఒక వికాలమైన పండితవేయబడి పూలపాలతో పతాకములతో అలంకరింపబడినది. తొలిరోజున ఈ గ్రామముంతటియందు ముఖ్య ప్రదేశములందుగల కుడ్యములవిూడ ఆరోగ్యకాఖివారిచే పైకెక్కించిన చిత్రపులతో కూడుకొనిన పటములు, నాట్రములు అంటింపబడినవి. గ్రామ వీధులన్నియుగడురమ్మముగా రంగుకాగితములు, పతాక నూత్రములు, మున్నగునాటితో నలంకరింపబడినవారలకు నేత్ర పర్వమై యొప్పుచున్నవి.

సాయంత్రము మునూరు నాలుగు గంటలకు తాలూకా బోర్డు ఆవరణముందు మిక్కిలి శ్రీ సాత్తూరి లక్ష్మయ్యపంతులు గారి యాజమాన్యముక్రింద ఒక బహిరంగసభ గావించబడినది. ఆసభ మూడు 400 ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసియుండెను. ప్రథమమున శ్రీయుత పాటిపండ్ల రాధాకృష్ణమూర్తిగారు వారి సహజాత్రి మాధుర్యముతో కొన్ని శ్రీ కృష్ణకల్పవృత్తాంతతల్లికోకరాజులను కొన్నింటి ప్రార్థన పూర్వకముగా గడిచి సభ్యులను ఆనంద భరితులం గావించిరి. తర్వాతజాతీయ ఆరోగ్య శిశువారముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గురించి తెలియజేయు ఒక సంభాషణను ఇద్దరు బాలురచే జరుపబడినది. పిమ్మట శ్రీయుత యం. శంకరయ్యపంతులు బి. ఏ. యల్. టి.గారు ఆరోగ్యప్రదమైన గృహము దానికేవలయు వసతులను గురించి ముఖ్యముగా పరిశుభ్రమైనవారి, నీరు, ఆహారమును గురించి ఒక గంభీరోపస్వాసము గావించిరి. తదుపరి మాయూరి వైద్యకాఖివారికికొన్ని శ్రీయుత ముక్తాముల నుబ్బారావు పంతులు గారు పై విషయమును గురించి ఒక భాషణతిమసు నుపన్యాసమును గావించిరి. అటుపై అధ్యక్షులు తమ అంత్యోపన్యాసమును కడు హృద్యముగాను జనాప్లాదకరముగాను ముడిపెట్టు జేసిరి. సాయంత్రము యేడుగంటల లగాయకు 8 గంటలవరకు మ్యాజికులాంతరు సహాయమున కలరారోగమును గురించి ప్రదర్శనము మా హెల్తు ఇన్ స్పెక్టరుగారగు బి. జి. కువ్వస్వామి నాయుడుగారివల్ల గావించబడినది. అంతటితో నాటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

13-1-1925 రెండవదినచరిత్ర

ఈ దినమునకూడా సగరసంకీర్తనము గావించబడినది. బాలురకు రెండురోజులు ఫలములు వగైరాలు పంచిపెట్టబడినది. మధ్యాహ్నము 5 గంటల లగాయకు 8 గంటలవరకు గ్రామ చావునందు ఒక బహిరంగసభ జరుపబడినది. మిక్కిలి శ్రీ వెంకటప్రగడ రామయ్యపంతులుగారు (సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్) అగ్రామవాధిపత్యము వహించిరి. ప్రారంభమున శ్రీయుత అద్దంకి యజ్ఞ నారాయణ శర్మగారు ప్రవచనమును భక్తిభావము వెల్లివిరియునట్లు చేయుచు పద్యములనుచదివిరి. తర్వాత శ్రీయుత మునిపల్లి కేశవరావుగారు గ్రామ పారిశుధ్యకాను గురించి ఒక మృదుమధురయుతమగు నుపన్యాసమును గావించిరి. తర్వాత వారి కురుపును గురించి బాలురచే ఒక సంభాషణ జరుపబడినది. పిమ్మట అధ్యక్షులు పటములద్వారా వివిధరోగములు వ్యాపించు మార్గములు నూచించు తమ అంత్యోపన్యాసమును గావించిరి. నిన్నటివలెనే మ్యాజికులాంతరు సహాయముచే గ్రామ పారిశుభ్రతను గురించి డాక్టరు నుబ్బారావు పంతులుగారు రుపన్యసించిరి. అధ్యక్షులకు వందనములతో ఈ సభ ముగిసెను.

భీమవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకా బోర్డు

జనవరి 14:—ఈసంఘముయొక్క సభ 5 8-1-25 వ తేదీని భీమవరము తాలూకాబోర్డు భవనములో ఉదయము 8 11-30 ముందు జరిగినది. ఈసభలో ముఖ్యముగా గవర్న మెంటు వారు వైద్య సహాయమును గాను ఈతాలూకాలో రెండు అవసరమైన గ్రామములు తెలియపర్చి నలసినదనియు ఆ గ్రామములలో ఇద్దరు ఆంగ్లవైద్య శిక్షుచొంది పరీక్షలలో ను తీర్చులైనవారిని వైద్యసహాయము నిమిత్తము సంవత్సరమునకు సర్కారువారు రు 400/- నిచ్చుటకును, మందుఖర్చు నిమిత్తమై సంవత్సరమునకు రు 860/- తాలూకా బోర్డువారు యిచ్చుటకును ప్రయత్న చేయబడిన గవర్న మెంటు సర్కారులను గురించి ఆలోచించిరి. గణపవరము ఉండి గ్రామములు అవసరమైనవిగా తీర్మానించిరి. దరఖాస్తుదారులు యల్. యమ్. పిలు చాలామంది యున్నారు. ఈరెండు ఫలములూ గాక కాల్ గ్రామములో కూడా మరెయ్యి టి స్థాపించ వలసినదనియు దాని కగు మందు ఖర్చులకూడా తామే భరించుచుమరియు గవర్న మెంటుకు వ్రాయవలసినదిగా సీసరిరేంజీ ప్రతినిధులు నాగ భూషణముగారు వగైరాలు బలవంతముచేయుగా మూడవ ప్రదేశమునకూడా అవసరమని వ్రాసిరి.

ధర్మచెరువులు

ఈతాలూకాలో, చాలా ధర్మచెరువులున్నవి. అవి ఎప్పుడు ఎవరిచేత త్రవ్వించబడినవో తెలియదని అవి అన్నియు ఇప్పుడు లెక్కలలో పారంభోకులక్రింద వ్రాయబడియున్నవి. అట్టి చెరువులలో ముఖ్యముగనట్టిది పాలకొల్లుభీమవరము రోడుమీద శివదేవుని చిక్కాల గ్రామము నంటియున్నది. ఇప్పుడు తాలూకాబోర్డుకు సర్కారుచే నియోజితసభ్యులగ వడ్డి అయ్యి న్న నాయుడుగారు ఆ చెరువు తమపూర్వపుచే త్రవ్వించబడినదనియు అందులో నీరు తమ ఆకు వల్ల కుపయోగించుచుంటి మనియు అట్టి ఉపయోగమున కిప్పుడు అభ్యంతర పెట్టుచున్నారని ఫది సంవత్సరములకు పూర్వము నర్సాపురము తాలూకాబోర్డువారికి ఆర్డీ ఇచ్చుకొనియుండిరి. ఇప్పటి బోర్డువారు భూచందు రిజిస్టరులు వగైరా తేజిభిచేసి చెరువుగ్రామములవనియు అందులోని నీరు ఆకుమళ్లకు ఉపయోగించుటకు పిలువదనియు ఉత్తరువులు జారీచేసిరి. నాయుడుగారు తిరిగి ఆఆర్డీనే భీమవరము తాలూకాబోర్డువారికి పెట్టుకొనిరి. అందుపైని బోర్డువారు నాయుడుగారికి దానిలోనినీరు తమ ఆకుమళ్లకు ఆకుమళ్ల వైపుననున్న నీరు ఉపయోగించు కొనుటకును, మిగిలిన నీరు ప్రజలు దాహతీర్థముల కుపయోగించుకొనుటకును ఉత్తరువులు మంజూరు చేసిరి. ఈతీర్పున కనంతరము విన్నాళ్లడేరులోకూడా నిట్లే అర్జీనిచ్చిరి. ఆక్రడ 4 ఆడుగులనీరు దాహతీర్థములకువదిలి మిగిలినది ఆకుమళ్ల కు వాడుకో వచ్చుచు ననియు తర్ఫుల నిచ్చిరి. ఇంతలో నపుడూరు గ్రామములో రాజులచే త్రవ్వించబడి, వారివలననే మరాఠువగైరా చేయబడుచు చేపలు గిట్లమీదనుండు వృక్షముల ఫలము వారిచే ననభవింపబడుచున్న చెరువు ధర్మచెరువనియు అందులోనికేపట్టు వేలంవేయించవలసినదనియు ఆక్రడీ కాపులచే అర్జీలు ఇవ్వబడినవి. వేంబనే బోర్డువారు మొదట భోగరాజు హనుమంతరావుగారిని ఆచెరువులో చేపలను వేలమువేయించుటకు పంపిరి. వారు రాజు లభ్యంతరముపెట్టుచున్నను వినక ఏలము వేయించి సొమ్ము ఎనూలుచేసి తాలూకాబోర్డుకు జమకట్టిరి. అందుపైన రాజుల అర్జీలు రాగా తిరిగి విచర్చచేసి రాజులకు పూర్వపు ఉద్యోగములచే పుట్టబడిన ఆర్డరు తనిఖీచేసి రాజుల చేయని ధ్వంసపడినవివృత్తు, ఆచెరువుకు మరాఠువగైరా చేయుచు, ఒక వైపున చీడిలకట్టెపద్ధతిని చెరువులోని చేపలను గట్లమీదనుండు చెట్లఫలములను అనుభవించుట రాజుల కనుజ్ఞ నిచ్చిరి.

కడచినమీటింగులో శిక్షాపురము అగ్రహారములోని ధర్మచెరువులో నీరు ఆకుమళ్ల కుపయోగించుటవలన అర్జీ రాగా గభ్యులలో విచర్చచేసి ఆచెరువులో నీరు 1½ ఆడుగులపై గానున్నపుడు ఆకుమళ్ల కుపయోగించవచ్చునని తీర్మానించిరి. ఇట్లు మంచితీర్పుచెరువులు, అందులోను రహదారిలోనుండి వేసవికాలములో రోడ్డుమీదనడచు జనులకు దాహతీర్థములనిచ్చు ముఖ్యమైన చెరువులలో నీరు ఆకుమళ్ల కుపయోగించుటకు అధికారమిచ్చుట మిక్కిలి శోచనీయును. కొంతనీరు ఆకుమళ్లకు తీసుకొనుట కధికారమిచ్చిన ప్రజలకు కావలసినచెరువులలో నీరు పాడుచేయక నుంచుదురా!

ఆరోగ్యవారము

ఇందు విషయమై 12-1-25 ఉదయమున అత్యంత వీర రాఘవరావుగారు, మొట్టమొదట విశ్వనాథరావుగారు, ముప్పి లక్ష్మీనారాయణగారు, భోగరాజు హనుమంతరావు గారు, మాంచాల జగన్నాథరావుగారు వైద్య ప్రముఖులు, మాలపల్లెలోనికిని, తూర్పుగూడెములలోనికిని స్వయంముగ వెళ్లి బీదపిల్లలకు తలంటుటకుగాను నూనె కుంకుడుకాయలు పంచి పెట్టిరి. సాయంత్రము బడిపల్లెలతో ఆరోగ్యవిషయమైన ఆదానిక ప్రకటనలను పట్టుకొని ఊరంతయు ఊరేగిరి. మంగళ వార ముదయము గ్రామమంతయు పరిశుభ్రముగా యూనియను నాయకులచే తుడిచిపెట్టిరి. రాత్రి మాలపల్లెవద్ద పరిశుభ్రతను గురించి శ్రీయ్యతులు శిఖామణిగారు, లక్ష్మీనారాయణగారు, వీరరాఘవరావుగారును ఉపన్యసించిరి. ఆరోగ్యకాళి ఇంకా ముగియలేదు. విశ్వనాథరావుగారు మిక్కిలి శ్రమపడి పనిచేయుచున్నారు.

భీమవరము కల్లబ్బ

వర్ష కాలములో మూసివేయబడిన మాక్లబ్బులో సంబంధించిన ఆటలభాగము తిరిగి సంక్రాంతిపండుగకు ముందు తెరువబడినది. టెన్నిసుకోర్టు తిరిగి బాగా చేయించబడినది.

కాంగ్రెసు

కాంగ్రెసునకు ఇక్కడినుండి ప్రతినిధులుగా వెళ్లిన అత్యంత వీరరాఘవరావుగారు, ముప్పి లక్ష్మీనారాయణగారు, సత్యవాద సోమేశ్వరరావుగారు, పొప్పి, విరూపాక్షం మొదలగునవి నేమిచి తిరిగివచ్చిరి. సోమేశ్వరరావుగారు మాత్రము ఇంటికి ఎప్పుడూలేడనే జ్యోతిషుడికి. కొంచెము నెంపాచిగా నున్నది.

పాలకొల్లు

(ఒకవిశేషం)

ముక్తికొట్టి వైభవం

మాగ్రామమున పుష్కల కుంగులు లగాయతు పుష్కల కుంగులు వరకు అయిదురోజులను విడివిగా దానధర్మములు జరిగెను. ఏకాదశిరోజునకు అంగవైకల్యులసహా బీదలు సుమారు 3.4 వేలమంది వచ్చిరి. గ్రామమున ధనికులకు వైశ్య శిఖామణులును, రైతుమిల్లు వారున్నా, అంగవైకలు, లగు బీదలకు వస్త్రములు దానముచేసిరి. ఈ అయిదు దినములను పురమున వర్షాలు బహువిధముల వీడలకు ఆదరించి అన్నప్రదానమును చేసిరి. ఈపురంబున వేంచేయున్న శ్రీ క్షీరారామ రామలింగేశ్వరస్వామివారి యాలయంబున గత మూడుసం॥రములనుండి పండిత సభలు జరుగుచుండెను. అందు వేదము, వ్యాకరణము, తర్కము, మొదలగు శాస్త్రములందు పరీక్షించి అభ్యర్థులలో నుత్తీర్ణులైనవారికి తరగతివారిని పట్టాలిచ్చి పండితులను బహువిధముల గౌరవముగా సత్కరించిరి. ముఖ్యముగా యాసభల సందిర్భమున పరిషత్తుకారులుగా పాల్గొనిన బ్రహ్మశ్రీ నోరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, శ్రీపాద లక్ష్మీ సృశం హాశాస్త్రి, ధూళిపాళరామ గోవిందశాస్త్రి, కడియాల పేరావధానుగార్లను, ఈ సభకు యేర్పడిన కమిటీ న్యాయవారలలో శ్రీమపడి ధనుసు సమకూర్చి బహువిధముల పాటుపడిన శ్రీ సందుల జగన్నాథం, గరిమేశ్వ సత్యనారాయణ, కలగనూరయ్య, చక్కా శేషయ్య గార్లు వైద్యులను యింకా యాసభకు విశేషముగా తోడ్పడి అయిదురోజులలోనూ బ్రాహ్మణ సంతర్కణులుగావించిన శ్రీబంగారు మాణిక్యం, సోల్య వెంకట్రామయ్య, శ్రీఖాకొల్లు కామయ్యగార్లు వైద్యులకు భగవంతుడు ఆయురారోగ్యము లాసంగుగాకయని పురవాసులు కోరుచున్నారు. ఈపురమున అన్నదానవిషయమై ప్రతి సం॥రము వృద్ధిప పుద్దేశ్యములు గ్రామముందరికి గలవని చెప్పటకు చాలా సంతోషము కలుగుచున్నది

మా క్యం వీరాస్వామి హైస్కూలు

ఈ పురమున ఈ హైస్కూలు సుమారు 3 సం॥ ముల క్రితము స్థాపింపబడి కమిటీవారిచే పోషింపబడుచుండెను. అంతకుముందుచే హైస్కూలు కమిటీపేర నిలిపెట్టుకొనక మా మునిసిపాలిటీవారి కర్పించిరి.

మునిసిపాలిటీ

12 వ తేదీని జరిగిన మున్సిపలు మీటింగులో మాణిక్యం వీరాస్వామి హైస్కూలు కు మున్సిపాలిటీ వారు పోషింపగలం గలకు తీర్మానము హెచ్చువరిచే సంగీకరింపబడెను.

మద్రాసుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

1924 సం॥ అక్టోబరు 1 వ తేదీనుండి

దేశంబరు 31 వ తేదీవరకు అయిన జమాఖర్చులు

జ మ	
గతమాసపు నిల్వ	187-6-5
ఖద్దరునిక్రయం	4980-8-6
ఖాతాదారులకు	4478-1-2
బాకీపన్నులు	284-7-9
ఇండియన్ బ్యాంకునుండి	2058-1-4
ప్రతి	8-8-0
కరుణ	7 7-6
చలువఖాతా	5-0-0
జమ మొత్తం	11858-18-8

ఖ ర్చు

ఖద్దరునిక్రయం	4848-11-8
ఖాతాదారులకు	8224-12-1
రాణలినబాకీలు	2248-7-6
ఇండియన్ బ్యాంకునుండి	991-5-9
ప్రతి	88-14-0
కరుణ	14-15-0
చలువ	58-0-7
అద్దకపు చార్జి	58-4-0
కుట్టుపూలి	4-11-0
రైలుఖర్చులు	82-9-9
ప్రేమనరి	8-6-0
సాదరుఖర్చులు	86-2-0
జీతములు	170-0-0
పోస్టేజి	7-12-6
ఆంధ్రఖద్దరు బ్యాంకువారికి వడ్డీ	108-7-4
ఖద్దరుపావులలో నిల్వ	25-11-5
మొత్తం	11858-18-8

గంటి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, మేనేజరు.

GET a coPy of manu-
facture of Syrups

ప్రతిసంవత్సరమున ఆయాముతువులలో లభించునట్టి ఫలములనుండి, కెమికల్స్ నుండి మధురమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు పరబత్తులను తయారుచేయువిధము ఆతిసలభతైలిలో ఆంగ్ల భాషయందు రచింపబడినది. వాటిలో కొన్ని విలువగల ఔషధ సంబంధమైన సుగుణములు ఉండుటమాత్రమే కాక ఎక్కువగా తయారుచేసిన మంచితాభిము గలదు.

(ప్రతి 1.కి ధర్మ 1.8-0, వి. పి. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను

Industry Office (Book Depot),
Shambaza Bridger Road, Culcatta

NOW IS THE TIME TO INSURE

Asiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.,

(Incorporated in India)

Invests All Available Funds In Granting Loans to Policy Holders.

After 2 yearly premiums are paid, to the extent of sum, assured repayable in 200 monthly instalments, on joint security of their Life Policies and Immoveable properties.

PREMIUM LOWEST-ABSOLUTE SECURITY.

LOANS GRANTED IN 1923 and 1924 TO THE EXTENT OF ONE LAKH OF RUPEES.

For particulars apply to :-

V. Rangaswamy B.A., B.L., Esq.
Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.

D. Rodgers Esq.,
Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs.

P. K. Rau & Sons.,
Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty St., Madras.

హరికథా కాలక్షేపము

మకరసంక్రాంతి భోగిపండుగ రోజున రాజమండ్రివా ప్రవృత్తులగు ముంజులూరి తరుణీరావు భాగవతారాధన వై. యన్. కె.వి నాటకభవనముందు నారాయణహాసవిరచితంబగు "నక్కిజీకత్తాగము" కాలక్షేపమునరించిరి. పురమందలి విద్యాధికులు పండితులు వుద్యోగులు మొదలగునా రందరితోను నాటకభవనము నిండిపోయినది. చానుగారు మొట్టమొదట హాస్యవియమ్ మీద కొన్ని ప్రాధాన్యతములను చూపరుల హృదయాగ్రముగ వాయించి కథ ప్రారంభించిరి. మొదటినుంచి చివరవరకు కథ రక్తిగా నున్నది. పండిత పామరు లందఱిని తృప్తి కల్గించునట్టి నవనాగరిక వధువులతో కాళిదాసు షేక్స్పియర్ కవుల స్వభావవర్ణనాచమత్కృతులతో, మితి దప్పని పరిహాసాలతో, స్వప్నమై నిద్రవై మెం వాచకముతో, మనోహరగానముతో హాసభావ చేష్టయలతో ప్రేక్షకులను రంజింపజేసే మధ్యమధ్య సభ్యుల హర్ష కృషులను వినయవిధేయతలతో నందికొందు శ్రోతలను ఆనందసాగరమున నోలలాడించిరి. నారాయణదాసుగారి ఆటవివర్ణనమును గ్రుక్క (దీప్తకుండ సమయోచితా భిషయముతో మీరు ప్రదర్శించుచున్న సభ్యులు నిశ్చేష్టులై రనుటలో నతిశయోక్తి లేదు.

ఆంధ్రదేశమందలి గానసభా మార్దంగికులలో నొకరగు భాస్కర రత్నయ్యగారు వీరికి తోడ్పడుటచే సభ్యులు కథా తమువరకును కదలకుండ కూర్చొనిరి. దేశకాల పాత్రాసానుగ శ్రీహరికథాకాలక్షేప మొనర్చు యిట్టి బుద్ధిమంతులగు ఆంధ్రులు ప్రోత్సహపరచినయెడల దేశమునకు మతమునకి నేవచేసినవా రగుదురు.

బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తి.

పెల్లింగుటన్ సినిమా
మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు
17-1-25 శనివారమునుండి 28-1-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలకు మ్యాటినిగలదు
యూనివర్సల్ డెవెలప్మెంట్ సీరియలు
ది "మోస్టు సిటీ" 3వ వారము
సీటి మారిజన్ అందు మార్గరేటు మోరిస్ అన్న కార్లు
ములు చూడలేనివి. న్యూను, కామిక్ కూడ చూపబడును.

నిష్పక్ష పాతయగు ఇంగ్లీషు
వైద్యురాలు
ఆశ్చర్యమైన గుణము
డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్ కేరి:-
ఇంగ్లీషు ఔషధములవల్ల గుణములేనందున తమ "లోగ్ర" ను
నా సోదరికినాడితిని. ఆమెకు ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు
సంతోషించుచున్నాను. ఇకమీదట ఈ ఔషధమును నాలోగు
లకువాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందిఆడనుకు (వాయ
మసినది.
"కేసరీ కుటీరం"
ఆయుర్వేద ఓషధిఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు

పరితాపానుసాధనాం వినాకాయచ దుష్కృతాం
ధర్మసంస్థాపనార్థాం సంభవామి యుగేయుగే.

అన భగవద్గీతావాక్యవీతి శ్రీ గాంధీమహాత్ములు అవతరించి దుష్కృతపుష్పత్రియగు దాస్యవృత్తి వినాశనమునకు, సుస్వృత్తి ఆభివృద్ధియగుటకున్న మహాత్ములు స్థిరపర్విన ఖడ్గరు ఆభివృద్ధికి రాట్న పునేషచేయు ప్రోత్సాహము హిందూజనులకు బ్రహ్మస్త్రయ దొరకునట్లున్నది. సవరు బ్రహ్మస్త్రాభివృద్ధికి బెంగాల్ జరిగిన కాంగ్రెసుమహాసభలో నూలువకుతు వారికియిచ్చియున్న బహుమానములు బహుశా తృప్తకరములు. మహాత్ముని ప్రోత్సాహముచే వారి శిష్యులు శ్రీయుత రేహ శంకరు జగజ్జీవను గారు రాట్నము, ఖడ్గరు పరిశ్రమ ప్రయోజనములనుపట్లించి యువపన్యాసములను వ్రాయవారికి రు 1000-0-0 బహుమాన మీయబడునని ఆంధ్రపత్రికలో 2.1.25 తేదీ ప్రకటించిన ప్రకటన జగజ్జీవను. రాట్న పుపని జరపు యింటి వారికి, మూలుగుచూ మార్పున్న ముసలమ్మలకు, యింట పని లేక యరుగు పొరుగిండ్లకు తిరుగుచూ జట్టిలు తెచ్చే విధవాంగనలకు, నగలను కోట కోక మౌనరు పురమామించి యెంటిగల నగలను చెడగొట్టిస్తున్నందున తరుగు కల్తీలచే నష్టములు కలుగజేసి రు 10 ల నగ 10 దమ్మిజీలకై నా పనికిరాకుండజేయు పుణ్యాంగనలకు పనులు కలుగజేసి, సోమరితనము, జట్టిలు, లేకుండ జేయుటయేగాక యింట లక్ష్మీని నెలకొల్పి యింటి యావస్థించిని రక్షించునని రాట్న పు పరిశ్రమ. ఎట్లగుగా ప్రతి యెండవేములు అందుల తొక్కుచీములు గింజలు తీయుటకు ఏర్పర్చిన రాట్నంపయిని గింజలు తీయుట, ఏములు, చేయూని, వకుళులు మొదలగు పనులను ప్రోత్సహింపజేయును.

ఖడ్గరవలంబనముచే, మూడు మాసములకు చిరిగే నుల్లు తానులు నాలుగుదినముల కోకసారి యింటిలో గంజిలో వేయుటకు వుప్పు లేక పోయినను అనాచార సంభూతముగు యిస్తిరీయేయములకు పంచ 1 కి అర్థజా చొప్పున కల్లు త్రాగు చాకల్లపాలనును. చాకలి యిస్తిరీ చేయనలయునని నాలుగైదు దినములు మూలపొరచేయను. అందుచే చెనపురుగులచేతను యిస్తిరీ కాకలచేతను త్వరలో చినిగి యెందుకు పనికిరాక పోవును. ఒకనికి సంవత్సరముకు 4-5 జతలయినను చాలక దాను దాస్య సంపాదనచే సంపాదించిన స:పాదన కుటుంబసంరక్షణకు చాలక చాల కష్టపడవలసివచ్చును. ఇంటి యజమానుని, యింటనున్న సోమరులు వగైరాలు అప్రయోజకులవి నిందింతురు. సవరు కారణములచే యింటియజమానుడు మనోన్యధులచే త్వరలో పంలొకగతుడగును. ఆపుడు యింటిగల సోమరులు వగైరాలు యే వుపాయముతోచక గూఢమూత్నాదులచే గూలగుదురు. ఇట్టి వ్యధలను కట్టించునది ఖడ్గరు. ఎట్లగుగా ఖడ్గరు బట్టలు పచ్చి నీటను వుటికి తక్షణం యెండవెట్టినను బట్ట కరకనిలాడి పరిశుభ్రముగానుండును, రెండుజతలు రెండు సంవత్సరములు నాడుకు పనికివచ్చును. తదుపరి కొంచెము చిరుగుమాసినను యింట పనిచేయు ముసలమ్మలు వగైరాలు తిరుగ కట్టుకొనుటకు పనికివచ్చుటయేగాక తిరుపరి పక్కలకు వుపయోగించుకొనే బొంతలున్న వట్టియకొనవచ్చును. ఇందునల్ల అనాచారాభివృద్ధి తగ్గును. ఖర్చులను తక్కువ అగును. ఇదియు సంగాక మనరాట్నములు మూలబడి, మన ఖడ్గరు నాశనముగుటచే మనదేశపు, దూడకులవాళ్లు, సాలె, దేవర, కైకాలవగైరా నేజాతులనాళ్లును నృత్తులులేక పదేశములకేగి అడుట కష్టములకు ఓర్వలేక తిరుగ మనదేశమునకు వచ్చి యితిర వృత్తులు చేతగాక దాస్యవృత్తి దొరకకను మలముల మాడుదు, బూదములు, చోరత్వములు మరగి ఆగౌరవముల పాలగుచున్న మన దేశ సోమరులను వృత్తులను పురికొల్పి జీవనాధారములను కలుగజేయుట యెంతపరమార్థ దాముకము. గాన దేశాభిమానులారా తమ మనోధనములను వెచ్చపరచి రాట్న పరిశ్రమ, ఖడ్గరు ధారణము అలవచ్చుకొని దాస్యవృత్తి తొలగ చేసుకొని స్వవృత్తి జీవనోపాయములను స్వరాజ్యోదయమును బడసి మహాత్ముని ఆశీర్వాదమును బడయుదురుగా యని కోరుచున్నాను.

శల సెనా 1-^{జి} వేల్చుకు మందు రు. 0.4-0
ఈనూ సెనా రెలకు రాచిన పేట ఈపి నగింపు చర్మ
ఈనకు వెంగ్రంపుట హి రుండుక వెంగ్రంపుట పెరుగును.
అమ్మిటాంబునం దిస్తో, ముదరాను - బొంబాయి.

9 జి 10 సెకండులను చీచి.

గుంటూరు

(ఒకవిలేఖరి)

ఆరోగ్యవారము

జనవరి 13:- పైవాణమును చుగురుగా గడపుటకు మాపట్టణము లోని పైరువకాగారు శ్రీ నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీవరశివారావుగారును కల్లా ఆరోగ్యశాఖాధికారియు పనిజేయుచున్నారు. మునిసిపల్ సంఘము తరఫున పైరువకాగారు ఆరోగ్యవాసర కార్యక్రమ సూచికలను వివిధగా పంచివెట్టిండుచున్నారు. కొన్నిరోగములు ఆవిగలుగు కారణములు వాటి నివారణోపాయములు వ్రాసబడిన కాగితములు ముఖ్య ప్రదేశములందు గోడలకంటించబడినవి. వైద్యశాస్త్ర నిపుణులగు భిషగ్యులచే రెండు ప్రదేశములందు పరీక్షాసము నిర్వహింపబడుట కేర్పాటులు జేయబడినవి. నన్నటిరోజున కుర్చీపాడులో శ్రీయంత పాలపత్రిక నరసింహంగారు మధ్యపాన నిషేధమునుగూర్చి చక్కగ సాక్ష్యమిచ్చిరి. త్రాగుడు మన కేరీరములను ఎట్లు గుల్ల చేయుచున్నదో వారు విస్తృతముగ చెప్పిరి. త్రాగుడు కేరీర హానియేగాక యశోహానికని వాన ప్రాణముల హానికీ, ధనహానికీ మూలమని వారు బోధించిరి. అమెరికాదేశమున హద్యపానము నిషేధింపబడుటచే ప్రజలు ననూనాతర వారి సంతాద్యముల పరపతిసంఘములయందు దామకొనుచున్నారనియు ఆ సామ్యు నానాటికి నృప్తియగుచున్నదనియు కూటికే మనకు జాలని ద్రవ్యసంపాదనయన్న మనదేశమున త్రాగుడు దేశక్షోహకరముగాని వేరుగాదనియు అందుచే నాదురభ్యాసమునుండి మరలుట మనవిధియని హెచ్చరించిరి. ఈదినమున మునిసిపల్ పాతశాలలోని బాలబాలికలు, గురువులు వెంటరాగాపట్టామంతము బారులుదీరి దిరిగిరి. మా పురపాలకాధ్యక్షులు దీనికి యేల తన సమ్యుతిని యిచ్చెనో చెలియదు. పసిడిల్లులు దుమ్ములలో పట్టణము తెయు స్రుమ్యురివచ్చుట ఆరోగ్యసంపాదనకని జెప్పనసరములేదు. ఏల యీ బాలబాలికల ప్రదర్శనాశాఖము ఆరోగ్య వాసర విట్టి ప్రదర్శనములకా యేర్పడినది. 2 గంటలు బాలబాలికలు దిరిగివచ్చిన యెంతదస్సిపోతురో మనమూహించ వలసియున్నది. గొర్రెలదోలు కాపరివలె యీచిరుతల క్రమముగా నడుపు యాయుపాధ్యాయుల దృశ్య మతిపిచిత్రము. వారలస్థితి వివాదకరము. ఈవాసరమందు మేజిక్ లాంతరు ప్రసంగములు, బ్రయినింగు నూగలు విద్యార్థులచే సంజీవనమును ఆరోగ్యప్రకరణము నాడబడునట్లు చెలియుచున్నది.

ఈనాటియంతయు పురమందిరమునందు వి. పి. రాజుగారిచే ఆయుర్వేదప్రాశస్త్యమును గూర్చి యుపన్యాసము జరుపబడెను. ప్రజల నాకర్షణములకు ఏ హాళిభయో, సంగీతమో, నాటకమో చెట్టి అట్టిసమయములందు ఉపన్యాసములు జరుపబడుచుండిన ప్రజానూనాస్యమునకు ఆయుర్వేద శాస్త్రము యెడ నభిరుచిగలిగియుండును. రాజుగారు బహుపరిశ్రమజేసి, చరక, సుశ్రుతముల ప్రాథమము, హైందవ విజ్ఞానమే ప్రపంచమున కంతకు భిక్షునిడినదని చక్కగ నిరూపించిరి. పాశ్చాత్యభిషగ్యులు భారతవర్షవైద్యశాస్త్ర యశస్సును వేనోళ్లజాటిన విషయములను వారు యింపీరియల్ గజెటులు 4 వ సంపుటనుండి యెత్తి జదివిరి. వారి యుపన్యాసములు భావనిలసితిమిలై, విశేషవిషయబోధకములై, రాజుగారు పడిన శ్రమను చెలియజేయుచున్నవి.

యువజనసాహితీసమాజము - తిలకుపేట

పై సంఘము చాలకాలము క్రింద స్థాపితము గాబడినది. సంవత్సరము క్రిందటివరకు కొత్తకేటలోనుండి యిప్పుడే యీ పేటకు దీసికొనిరాబడి శ్రీయంత రాయశం వెంకటశివుడుగారి ప్రార్థనమందిరంబున నెలకొల్పబడినది. డాక్టరు చలపతిరావు, పత్రికాంజయులు, శ్రీయంత నరసింహాచార్యులుగారు దీనియభివృద్ధికై చాలకృషిజేయుచున్నారు. గో॥ వెం. క్రష్ణరావుగారు వారిపత్రికలన్ని నీగ్రంథాలయమున కుచితముగ నొసంగుచున్నారు. ఈసంఘము మొన్ననే రిజిస్టరుకాబడినది.

విద్యాధికులు చాలచుండి దీనియందు సాంఘికముగా జేరిరి. శ్రీవెంకట శివుడుగారు దయతోవారు ధర్మార్థమై నొసంగదలచి నిర్మించిన యానుందర భవనమును యీ కారదానిలయమున కొసంగి కారదను యాగృహమున శాశ్వతముగా ప్రతిష్ఠింప ప్రార్థించుచున్నాడను. ప్రతిదినము చాలమంది వచ్చి పత్రికాపతన మొనర్చుచున్నారు. త్వరలో నిడియొక గొప్పగ్రంథాలయమొకటూరుజిల్లాకు కేంద్రస్థానముకాగల నూచనలు గన్నట్లుచున్నది.

యల్. వి. ఆర్. ఆంధ్రసన్మగ్నికా తెన్ని సుపంఠములు:- ఈకట్టువారు వారిలోవారు పంఠముల వైచిత్ర్యాని తెన్ని సు అనుచున్నారు. తెన్ని సు అటయందున్నవారలను కొలిచిమంది వివరాలుగలరు. శ్రీనంబూరి క్రష్ణయ్యగారు ఆంధ్రమనాయుడు మా. హనుమంతరావు ప్రసాదురావు, వి. సి. హెబ్బాన్ గార్లు ముఖ్యులు. వీరూటలు శ్రీత్రాసందానాచార్యులచే చూపరుల మన్ననల పడసెను.

మోతేవారి నాటకములు

వీరినాటకము లాంధ్రలోక ప్రసిద్ధములు. మాపురము లో వీరుసావిత్రి రెండుపర్యాయములను ప్రమిళ మృచ్చకటిక ములను ప్రదర్శించిరి. వీరి ప్రదర్శనములన్నియు ప్రజలకు హృదయ రంజకములై నాట్యకళను పోషించెను. వీరి మృచ్చకటిక ప్రదర్శనము ప్రత్యేకముగా నెన్నదగినది. మాగుంటూరు పారులీయ పూర్వ దృశ్యమును విశ్లేషించి ధన్యులై సంస్కృత నాటకానుకరణములు మన వాడు ప్రదర్శించుటలేదు. మృచ్చకటికా ప్రకరణము అధునిక నాట్యరంగముల కుపకరించి వివిధ రసములచే వొప్పమన్నది. మోతేవారు దానిని మంచిట్లు బాట్టతో జదివి సుశిక్ష బొంది ప్రదర్శించిరి. దృశ్యమంతయు సతిమనోహరముగా నుండెను. శకారూరి తెలివి తక్కువ మాలలకు ప్రేక్షకుల కడుపుబ్బనవ్వించి. వసంతసేనయొక్క వైరువ్యమున కచ్చురు వందిరి. చారు దత్తుని దరిద్ర స్థితికికన్నీరు గార్చిరి. వసంతసేన గణికాసంతతి కొక యలంకారము. పాత్ర పోషణయందును, భావ ప్రదర్శన మందును, గద్యమును జెప్పుటయందును నటులందరు చక్కని శిక్షకులారము. శకారభూమికను దాల్చిన శ్రీ కొచ్చర్లకొటి రంగరావుగారి భావ ప్రదర్శనము హృద్యముగా నున్నది. వసంతసేన పాత్ర ధారణయందు నవరసావనాంగి తుండవలసిన కొమల సుకుమారవదనము మున్నగు నతి కొంచము లోటు పడియుండినను హాస భావ

ములందు శ్రీ సత్యనారాయణగారు తనపాత్రమును చక్కగ నిర్వహించిరి. దొంగవేషమును ధరించిన శ్రీ ముంజులూరి క్రష్ణ రావుగారు మదనికతో మాట్లాడునపు డాయన తనపాత్రమును జక్కగ నిర్వహించుకొనెను. నాటకదృశ్యమంతయు బహు శేర్వరితనముతో నిర్వహింపబడినది. ప్రతిపాత్రుడు తనభాగ్య తను గుర్రెగిరి తనపాత్రమును పోషించుకొనుటచేతనే యీనాటక మంత మనోహరముగ నుండినది. రంగస్థలయంతయు విచిత్ర సీనులచే చిత్రింపబడినది. సీత సీతను మధ్యకాలమును వ్యర్థబయ పక త్వరితగమనమున నాటకమాపబడి నందులకు చాల సంతోషముగా నున్నది.

ఇట్టి యపూర్వక దృశ్యలాభమును మా పాఠకుల లభింప చేసిన శ్రీ జమీందారు నారాయణరావుగారికి మా కృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నారము.

శివవారి

సీతా 1-కి రూ॥ 1-0-0 వి. పి. నహా రూ 1-0-0
పద్మ శ్యామల శివములందు విలసింపనవన విద్యుదును. ఇది ఆనందవిభవములై లోయములన విద్యుదిన దగ్గ. శివకాలమున కుబిందు దగ్గ. శ్యామల శివముల నూత్ని శాశ్వతములందు విద్యుదుదగ్గ. శివబ్రహ్మ, త్రియశక్తి దగ్గకు నేంబిచుటజెన నుండు దగ్గ విధమును బట్టి యెలయును. అమృతాంశనయ దివో బొంగుకాయి. మృణాళ.

శ్రీయంత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

- మొదటిభాగము 2-0-0
- రెండవభాగము 2-0-0
- మూడవభాగము 1-8-0
- నాల్గవభాగము 1-12-0

దొంపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదిమొకప్పుడే డిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలశాస్త్రీ, కాలాచార్యులు బొట్టయ్యకెట్టి, వాణీదాసుడు, సాక్షి అను విడుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపబడు విషయములు బహు చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కలగునటులు నవ్య వచ్చుచుండును. పర్యాణము చేయునపుడు - ఏమయ్యు దోషపండునవ్వడు - అనేకవిషయములు చెలిసికొనగోరునవ్వడు - బాలరకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువులు కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాట చదివినవా రీగ్రంథమును వదిలరు. మనోహరమును పాఠ్యాగంధీరము నగు శైలి మధుర్యునటును విద్యార్థుల కింతకన్న సువయోగకరముగ గ్రంథము లేదు. జంఘాలశాస్త్రీ యుపన్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనావైపుణి, వాణీదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి విషయ నివేదనావైఖరి, అభిప్రాయసమంజసత చతురదగినవి. పత్రికయాంధ్రుడు, పత్రికాత్మరామ్యుడును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణాతుర్యము - ఇంకొకయెడ పాత్రవిలసవైఖరి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును. వలయువారు:-

పానుగంటి రాజారావు పితాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

జర్నలివారిచే శాస్త్ర ప్రకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది. బర్లినులోనున్న డాక్టరు వాన్ గ్రాన్ అండు పై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు.

సర్ వాన్ యాన్:- అంటువ్యాధులు రానీయక ఆటంకపరచును. లిబిడిన్:- వపుంసకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిది యొక్కటియే.

ఆన్ టెక్సు:- స్వభావ విరుద్ధములే గర్భమును ఆవును.

ఓవలైన్:- స్త్రీలకు గలుగు సకల వ్యాధులను కుదుర్చు బేషధము.

అన్ని పట్టములలోను ఏజంట్లు కావలెను. పూర్తి వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Genz Wheeler & Co., (F. DEpt)

3, Commercial Buildings, Clive Street, CAICUTTA.

"Madras Representatives, R. A. AGENCY (రా. ఆ. ఏజెన్సీ)

8, Broadway (Upstairs) Madras.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల
శ్రీ మదాంధ్ర హోభారతము పద్యకావ్యము
7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.
3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0.
ప్యాకింగు అండ్ క్యాలిటాగు పుచితము పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చై నాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

రక్తాక్షి నారం పుష్కమాన బిది, శనివారము

మెలుగు దీగలు

[కాశీభట్ట కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

- గీ. అట్లై పక్షి నై మినునంటి యరుగుచుండ
నండ నెన్నెన్నె దివ్యహార్యాలి నరసి
కార్యధరచి త్రవ్వ త్తితో గలులు విప్పి
వింతలరముచు బోయితి నంతనంత.
- చ. ఒకనిముసంబు భేదరసమాహము గంటిని నై
ద్యతాస్త్రమం, దకుటిలపాండితీగరిమనందఁ ద
లంచితి వాని త్రిష్టవ్యా, ధికిదగు యోగమా
రయమి దీనమనంబున నుండ నంతటన్, బక
వకనవృవచ్చు నొకవార్త విసంబడె శ్రోత్ర
పేయమై.
- అ. వె. పైత్యరోగ ముండఁ బడు పేరుబామండ
గాక న్యస్యభావ కరణిసుండు
కష్టసామ్యమున్నఁ గలుగులచ్చుచులన్ని
యనుచుఁ గమ్మయొకఁడు గమలఁబడిన
- క. సమ్మదమేపారగ నా
కమ్మను జదివితి నపారకరుణారసపూ
ర్ణమృగు తద్భావము డెం
దమ్మునఁ గీల్కొల్పి కొంత దలఁచుచుండన్.
- ఉ. స్వారహి తెకతర్కరు లహా! తెడిపోవుదురంచు
విప్పి పూర్ణము చెప్పచొప్పున సమస్తభగో
ళము లాత్మలాభముల్, వృద్ధముగాఁ దలంచెయె
కదా యటు తెల్లపు డొక్కరీతిగా, సారకలీల
చేపుని నిరంతర సేవల నుండఁ జెన్నుగన్.
- గీ. పక్షి నై న నాకేమి లోపంబుగలదు!
మానవునియట్లు చింతింప మనసుగలుగ!
గలిగి యూరకుండుట నాకుఁ గష్టమగును!
గానఁ దలపోయుచుండితిః కాతుకముగ॥
- సీ. తావనుంధరయని దర్శింప దెన్నఁడే!
నాత్మధర్మమె చూచు చలరుఁగాని!
తాఁ జండకరుఁడని తనివికొందఁడొకప్పు
నద్దతి పరవృత్తి జరుగుఁగాని!
తాఁ జంద్రుఁడని కన్నుదలచుఁపూజోపద
విష్ణుపదాన క్తి వెలయుఁగాని!
తా బుధుండుని యుల్పి దాతప్రీతనందు
స్వీయలోక సమాప్తి జెలఁగుఁగాని!
- గీ. గురుఁడనిచెడఁడు నద్విద్యఁగోరుఁగాని!
యెట్టివారై నఁ దమపను లేమిటకయె!
చేయుచుండఁగ నలయుటం జేసికాదె!
ధరణి సూర్యచంద్రాదులు బరగి రరయ!
- క. సీరముగ నొకచోనుండక
గీరగీరఁ దిరుగుటనుగాదె కీల్కొనె గురున!
దృఢపటుత్వము కర్మా
చరణమున నె కల్గు నెట్టి నంపదలెనన్॥
- శా. భూగోళంబునకంటె బెద్దదగు నంభోజాప
గోళంబు నా, వాగీశ్వరతిము ల్య చించినను
లోపంబేమి దిర్గాట లే, యేగోళంబునఁ గన్న
నున్న యవియొకేమన్న నేమయ్యెను, ద్యోగం
జేనకలంబుభూతనికరవృత్తావ్య కార్యంబగున్.

- అ॥ వె॥ తిరుగ కొక్కలి ప స్థితనుండినచోట!
విలీనడదె యొకఁడు ఘోషముచు.
గృష్ణుడనె నకర్మ కృత్తు లేకని మున్ను!
రిశ్తవోవ దెందు నుత్తమోక్తి॥
- గీ॥ ఇదిగో విష్ణుతెక్కొకప్పు చదలఁగదియ!
నీలలో దేలియాడివిసీలవర్ణ!
దర్శనాగత సాత్విక తత్త్వ మంది!
పక్షీనను తెల్విపోబోవఁ బయనమైతి॥
- ఉ॥ ఆకసమల్ల నాఁడువలె నందియు శండకయేగు
చుండ ను, దేకరయంబునంబుపుదీసితిఁ గూసితి
నెల్లకూతలం, జేకుజడయ్యె నాకసము చెల్లి
యటంచు దాంచి యాగితి, స్వేకువయయ్యె
నొక్కయెడ నేడివెలుంగు సెలంగఁజూచితిన్॥
- చ॥ కిలకీలమంచు గూయఁలెగెన్ గలపక్షిగణం
బులెల్లమై, పులకలువాడె నచ్చెలులఁ బోవిడ
నాడి యిటేగుదేరుటం, గొలయగునాఁగ నాక
నినకూతలటంచుఁ దలంప నంతటం, దెలతెల
నయ్యె సర్వజగతీతలము న్నిన దాధ్యమై పెనన్॥
- గీ॥ విన్నకూతలయర్థంబు విన్నమితు!
నడవికూతలయర్థ మేర్పడదు నేడు!
కాశీకూతలయర్థము లోకమెలుంగు!
గోడికూతలయర్థమే కొఱతపడియె॥

కోడికూత

- క॥ ఏడి నీపైదయఁ గా!
పాడిననాఁడొకఁడు పేరు వరునకుఁ జెపుమా!
కోడి! కూసిననేమా!
వేడుకనికొకనిక జేసి వెలయుఁగరాదే॥
- అ॥ వె॥ కాపునందమండి కడులకుం దెదవేమి!
లిండికనుచు వాని యండమండ!
దిండిపట్టి నిమ్మఁ దిను నింకొకప్పుడు!
పెంచి చంపు నీచుపంచయేల॥
- మ॥ తిన నన్నంబిడియుండఁ గూటనిడి నంతృ ప్తి
న్మముంజెంచి యే, దినమందో వధియించునం
చుఁదెలియంబొడ్డినాఁడ, గోపింపనేపనియా దానఁ
దదీయ మానసికదుర్వ్యాధి ప్రణాశం బదె,
ట్లును గాదాచు నచించె గుక్కుటము లాటో
పంబుల స్వీయిన్॥
- ఉ॥ విన్నటికైన మాయెడల నీతనికిం దయవచ్చు
గాక రాకున్న నిదేవిగంబున విశోదర పూర్తి
నొనర్చు గాక యా, పన్నశరణ్య వేడెదము
సాపము వాపి సుఖంబు గూర్చి మా, యన్నకు
గుంచిబుద్ధి నిడుమంచు నిరంతర మాత్మజో
పలన్॥
- ద్వి॥ చంపువాఁడనివాని సావానముడుగఁ!
బెంపుదక్కునె దిగు లెరుగుటమాని!
చంపడలఁచువాని స్వాంతములోని!
చంపుగుణముఁ బట్టి చంఁగఁపలయు!
చంపువానికడకు శాంతచిత్తి మునఁ!
దెంపుసేసి యరుగుదెంచుటే మేలు!
చంపురా మాయన్న చంపురాయన్న!
చంపునట్టి తలంపు చంపలేకున్నఁ!

ధన్యదను

[కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు, వి.యల్, యె.టి.
సాహితీనమితి]

నీదివ్యమూర్తిని నియమాన బూజింప
పూవుకై వెదకితి పుడమియం దెల్లడ,
అర్హమా పుష్పంబు నరయలే కుండుట
వగచుచు నింటికి మిగిడి వచ్చితినయ్య;
నాలోన నే జాడ నన్ను నే మరచితి
హృదయాంకరంబున నెనగె నా పుష్పంబు!
దీని నీకర్పింపు దీక్షతో నీకయి
వివిధ దేశంబుల వెదకి వేసరియుంటి
ఆశ తీరమి బ్రతుకన్న రోతజనింప
కనుగొంటి నిన్ను నామనమునందు వసించి!
ధన్యుండనైతి నే ధన్యుండ నైతిగా!

స్వప్నము

[బుక్కపట్టణము తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారు]

నిండుపున్నమిలేయిని - గండుమిటి
తలిరుజొంపపు నీదల - జెలఁగి చెలఁగి
మాచిగున్నల మాటున - మటిగి మటిగి
యొనర యావన శోభతో - మాఁగి యాఁగి
చేతి కందియు నందని - రీతి నుండి
నన్ను భ్రమపెట్టి యెంతయో - నగుచు, నంత
భానుఁ దుదయాద్రుఁ దోచెడు - పల్ల నీవు
అపరవాన్నధిఁ బడితేల? - యకట! కాంత!

బెంపుసొంపులులేక పెంచినవారిఁ!
జంపజేతు లెట్లు సాఁగునోయన్న!
మెడబట్టికోసిన మేఁతల నిడిన!
బడి నీదుపంచనే పండియుండవము!
జీనులపైఁగలు దేవుచిక్కపను!
నేనాటికై న నీ కిసుమంత నెనదు!
పెంచి మాకుత్తుక ల్పిసిననేమి!
మంచిగాఁబెంచి దుర్మరణంబు గూర్చి!
కించపడనినీదు కల్పివశ్యుత్తి!
మించియందలవడి మెయికోన్నబుద్ధి!
చంపదే యెందల సాధునజ్జనుల!
నింపుగామాతోడ నేవేళనాడు!
ముగ్ధమూటలునీదు మురిపెంపుసుతులు!
పెద్దగావారిని పెంచిచంపకుమ!
ముమ్మాటికి దెసికు మొక్కుచుండవము!
నమ్మదమున మమ్ముఁ జంపినఁజూపుఁ!
చంపురా మాయన్న చంపురాయన్న!
చంపుగుణము నీకుఁ జావకయున్న॥

గ్రంథపరిచయము

వైదికధర్మచరిత్రము

ఈ చరిత్రగ్రంథము శ్రీశ్రీశ్రీ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య శ్రీ కళ్యాణానంద భారతీ మాంతాచార్య స్వామి విరచితమై 'స్వధర్మప్రకాశిని' లో ప్రకటింపబడి బ్రహ్మశ్రీ కేశవ పరమార్కండేయశర్మగారిచే బసవ్యుద్రితము కావడిన యాచిన్న పాత్రము గ్రంథప్రకాశకులచే మాకు బంపబడినది. వెల ర. అణాలు మాత్రమే.

వైదికధర్మమును గూర్చి శ్రీస్వామిలవానికి గల యభిప్రాయములను తెలిపేందు నిట్టి చిన్న పాత్రమునకు వైదికధర్మచరిత్రను పెద్దపేరు పెట్టటం సమంజసముగ గన్పట్టదు. "వైదికైదికధర్మమార్గావర్తమాన శిష్యుడు ప్రపథమున బయలు వెడలెనను విషయము నూహింప యత్నించుట నాకసముయొక్క మేరను వెదుక యత్నించుటయ" అనుటచేతను, 'వైదికధర్మము ననుమూలకారణం బగు వేదరాశియొక్క కాలమును నిర్ణయించుట రుట్టమే. ఏలయన ఈవేదరాశిపరమేశ్వరునిచే సృష్టించి యందు మానవజాతికి నీయబడె ననువచన మొక్కటిదక్క నే తోందు వచన మార్గావర్తము నలంకరించు గ్రంథరాజములందు గాని వేదములందుగాని యెట్లును గానరాదు.' అనుటచేతను, మీ కాలమును గ్రంథనిదర్శనములచే లెక్కించుటకు నవకాశము నొసంగని కాలమనియు, గ్రంథనిదర్శనములచే లెక్కించుట కవకాశము నొసంగుకాల మనియు రెండువిభాగములను జేసి 'మొదటిదానిని కృత, తేత, ద్వాపరము లనియెడు మూడవ ప్థలగను, రెండవ దానిని (శ్రీకృష్ణావతార, శంకరావతార, విద్యారణ్యావతార) కాలములని యెడు మూడవ ప్థలగను విభాగించి యాయాఱుకాలములలో వైదికధర్మ మెట్టిసిగిగియు నంచినో యదాని నూహించెదము' అనుట చేతను, ఇందు వైదికచరిత్రము లేదనియును మీరు వ్రాసినది మీ యూహలే యనియు వీరివాక్యములే స్పష్టముగాఁ జెబుచున్నవి. మఱియు నీచిన్న పాత్రమున మీరు వైదిక ధర్మము లని తలచిన వైదికధర్మములలో మూడుపాళ్ళ మవ్యవస్థలు ప్రతిస్పృతి పురాణోపాసములలోఁ జెప్పబడిన వానికి భిన్నములై యున్నవని కాని, భిన్నాభిప్రాయములు గలవని కాని చెప్పెదగును. వర్ణాశ్రమధర్మములయొక్క చరిత్రమే. యిందు సక్రమముగా వక్కాణింపబడి యుండలేదు ఈ గ్రంథము కావలసినవారు క. మార్కండేయశర్మగారు. బృందావనం, కీల్పాకు పోస్టు, మదరాసు, అని వ్రాసి కొన్న చిహ్నముగలరు. చి. పి.

పాండవ గీతలు

ఆంధ్రపత్రికా తాత్పర్య పద్య సమన్వితములు డిమిటూ పుటలు- వెల రు 0-8-0 విలాసము బ్రహ్మశ్రీ కేశవ పరమార్కండేయశర్మగారు, 'బృందావనము' కీల్పాకు మదరాసు. విష్ణుభక్తి ప్రతిపాదకములగు ప్రోత్రరాజములలో నెన్నదగిన దీగ్రంథము. ఇందలి శ్లోకములు రసవంతములై సులభముగా నూనవులను భక్తిమార్గమునకుఁ ద్రిప్పజాలినవి. సంసారదానా నల సంతృప్తి కమృతపుణ్యములై యాశ్చర్యమును గూర్చునవి. ఆనుదినమున బ్రాణికాలమునఁ బరిపడగినవి ఈగీతలనుదినము విద్యానగరరాజులగు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు మొదలగువారును, చోళపాండ్య దేశముల నేలిన యాంధ్రరాజులును, నమఃకాలమున బరించుచుండిరి 'రాయవాచకము' నను (ఆంధ్ర సాహిత్యపరిమత్తకటికము) 'తంజావూరి యాంధ్రరాజులచరిత్రము' నందునుగలరు. ఇంతకంటె నీగీతలకుఁ బ్రాచీనకాలమునుండిగల ప్రాశస్త్యమును జేటుగఁ జెప్ప నక్కరలేదు. ఇది యనేక కర్తృగ్రంథములనుండి వైష్ణవభక్తి ప్రతిపాదకములగు శ్లోకముల నేర్చి కూర్చినకూర్పుగా దోచుచున్నదిగాని యేకకర్తృకముగాఁ దోచదు. ఇందలి యొక్కొక్క శ్లోకమును, పాండవులు, కారవులు మొదలగు రాజులు, వహర్షులు, వేదములు మొదలగువారలలో నొక్కొకరు విష్ణుమహిమను గొనియాడుచు జెప్పినట్లున్నది. ఇందలి పద్యములను మంత్రవాది కస్తూరిరంగకవి తెలిపింపినాడు. ఇతని రెండ్ర వేంకట్రావు. ఈవిషయమును గ్రంథకర్త యిట్లు చెప్పివోన్నాడు. చ. పలుతర వాగ్విలాసమునఁ బాండవగీతలు సంస్కృతోక్తి ను, స్తుతులు దెనుంగువాన వెలయంగ రచించితి మంత్రవాది వేం, కటవతి కూర్చినందుడఁ గన్పరిరంగకవిం గవేరబా, తలుమున రంగనాథుఁ డను చానవైరికి నర్పణంబుగన్.

ఈవి యేకాలపువాడో ఎక్కడివాడో తెలియరాక పోవు లాంధ్రవాఙ్మయ చరిత్రమునకుఁ గొంతకొంతయే. ఇతని కవిత్వము భారాశుద్ధిగల్గి రసవంతముగ నున్నది. చాల నతి కీకవి శ్లోకములయందలి భావములను స్వరంధ్రించి పెంచి సుగ్రాహ్యముగనుండునట్లులు చెల్లించినాడు, చూడుడు:- శ్లో. సకృన్నారాయణేభ్యుక్త్యా, పునాక్ కల్ప శతత్రయమ్; గంగాది సర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతిపుత్రక! మ. వినుమీ! పుత్రక! నాడు వాక్యము మనోవిధిద్వంద్వంబై నభ, క్తిని నారాయణనామమొక్కపరి పల్కేమానవుండన్నిటక ఘనుడై కల్పశత్రయంబునుహిలో గంగాది పుణ్యాపగాం, బునిమజ్జం బొనరించునట్టిభలముం బొందున్మహాభ్యున్నతిక. శ్లో. ఏవం బ్రహ్మయదో దేవాః, ఋషయశ్చ తపోధనాః; క్షీరయంతి సురశ్రేష్ఠం, దేవం నారాయణంప్రభుమ్. మ. నవబాలోద్భవముఖ్యులైన విభుభవ్రాతంబులుక సత్రపా, ధనులై మించిన మానివర్షులను మోచంబొప్పం గోలాపాల భ్యునితోజేతులుమోడ్చి కీల్కాలిపి దేవశ్రేష్ఠ! నారాయణా యనుచుంగీర్తనసేసి మ్రొక్కుదురు నిత్యంబున్మనోజ్ఞాకృతిన్. శ్లో. ఇదం శరీరం శతసంధి జర్ధరం, పతే త్వనశ్యేం పరిణామ దుర్లభమ్; కిమాషగం పశ్యేసి మాధ! దుర్మతే! నిరామయం కృష్ణసాయనం పిబ. శ్లో. నమ్మగరారు లేదు పరిణామ మియో శతసంధిజర్ధరం, బ్రెమ్మయిజూచింప బడుటయే సహజం బిటునంటి దీ శరీరమ్మన కొక్కమందె నెరామయ విష్ణుసాయనంబు పా, నమ్మనరింపు దుర్మత! సునమ్మనబాధ్యము మాను నిత్యమున్. ఇట్లే యిందలి శ్లోకములు పద్యములు నొండాంటిని మిగిలి పాతకజనహృదయతేత్రముల విష్ణుభక్తిభిజముల నాటు కొనఁజేయుననిన సతితయోక్తికానేరదు. ఇతని కవిత్వమునఁ గ్వాచిత్కముగ స్థావ్యములు చూపట్టుచున్నవి. కాని భక్తి ప్రధాన మగు నీ గ్రంథమున కది యొక లోటు కాఁజాలదు. ఈ పాండవగీతలను బెక్కుమాతృకలతో సరిమాచి పాఠభేదములను, అధికపాఠములను సమకూర్చి శ్లోకములనుఁ బ్రతిపదార్థమును దాత్పర్యమును వ్రాసిమిక్కిలి సగగుము గావించిన బ్రహ్మశ్రీ కేశవ పరమార్కండేయశర్మగారు ఆంధ్రలోకమునకుఁ జిరపరిచితులు. ఈగ్రంథసంపాదనమున వీరిపరిశ్రమ జేర్చునదగినది. గ. సు.

పోతన వేమనలయుగము

ఈయాంధ్రవాఙ్మయ శ్రీయత దిగవల్లి వేంకటకవిరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిచే రచియింపబడి చెన్నపురి రాజధాని కళాకాలవారి 1922 సంవత్సరపు ఫబ్రవరి అందుమోర్ పాడ్డు బహుమానము (రు 150 లు) పొందినది. వీరు పోతనకాలమును గూర్చి కాని వేమనకాలమును గూర్చి కాని నిర్ధారంపకయే వీరు భయము సమకాలికులన్న భావముతో నీవాఙ్మయము రచియించియున్నారు గాని మీరు సమకాలికు లనదుడోకాలో యింకను స్థిరపడిలేదు. ఇంతయొకాక 'వేమనపద్యము' లన్న ప్పడు నేని వేమనపద్యములలో నేని కావో యింతవఱకును విమర్శములు పద్యములను విమర్శించి నిర్ధారంప లేదు. సున త్వరములు గడిచినకొలది, ముద్రణములు పెట్టినకొలది వేమనపద్యములయొక్క సంఖ్యయొక తెలుగుచున్నది. నిశ్చయముగాఁ గొన్నిపద్యములు వేమనయొగివి కావని నిర్ణయించుటకు సాధనములు కలవుగాని లేకపోలేదు. ఇందుకు భాషాసమాజములవారుగాని, సాహిత్యపరిషత్తులవారుగాని పూనుకొన్నచో నీకార్యమును గొనసాగింపవచ్చును. అంతవఱకును, వేమనమతమును, ఇట్టిదని నిర్ధారంపఁజాలము. అతని కాలము స్థిరపడినగాని పోతనకాలముతో ముడిపెట్టి వలను గాదు. అయినను వేంకటకవిరావుగారును 'పెద్దలు పూజ్యులు నగు, ఈకాలపు పండితులు, రదితరపరిశోధకులు, నీవిషయములను చర్చించి, విమర్శించి నిర్ణయించువఱకును, ప్రస్తుతము చేయబడిన సిద్ధాంతములను నమ్మి, పోతనయు, వేమనయు నిందుమించుగ నొకేకాలమున పడువైదవశతాబ్దమున నుండి రని తలంచి ఆకాలమునాటి ఆంధ్రదేశపు రాజకీయస్థితియు; సాంఘికస్థితియు నెట్లులుండెనో, అవి పోతన వేమనల యుత్తలం దెంతవఱకు నాదర్శితములయ్యెనో పరిశీలించి కృతివిమర్శనము నకు వత్త' మని వ్రాసియున్నారు. ఈ భావముతోనే యీ వ్యాసమును వ్రాసి తమ యభిప్రాయములను తెలిపియున్నారు. తమ సరసములయిన యభిప్రాయములను, విమర్శలను తేట తెలుగు పద్యములతో సమకూర్చియుండుటచే నీవ్యాస ముద్రభాషావ్యాసంగముఁ జేయఁగోరువిద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తముగా నుండగలరు. ఇందు ౬౪ పుటలు గలవు. వెల 8 అణాలుమాత్రమే. వలయువారు బెజవాడలోనున్న గ్రంథకర్తగారికి వ్రాసికొనవలయును. చి. పి.

భగీరథచరిత్ర:- శిష్ట పార్థసారథిగారు వ్రాసి పంపిన భగీరథచరిత్ర కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఎంతయో చిన్న విషయమైన భగీరథుని కథను మీరు పెంచి నుమారు వందపుటల గ్రంథముచేసిరి. ఈగ్రంథ విస్తరణమునకు పీఠతో శ్రమపడి నట్లు తోచుచున్నది. యువకుల కిట్టి శ్రద్ధకుదిరి, భాషావిషయమున అభిలాషయుండుట శుభమాచకము. ఈగ్రంథము స్త్రీలు బాలురు, పామరులు చదువదగినది. 8వ తరగతివరకు చదువు బాలరకు యీగ్రంథమును పఠనీయముగా చేయవచ్చును.

ఇంతకన్న మంచిగ్రంథములు యింకముందు వ్రాయుటకు గ్రంథకర్తగారికి భగవంతుడు శక్తి సామర్థ్యముల ప్రసాదించు గాక. ఈపుస్తకము వెల 0.11.0. నుంటూరు కన్యకా ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

బాణ్ణు పార్వతీశం - ప్రథమభాగము:-

శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు సాహితీసమితి, తెనాలి. (కాసు పే 166 ఫిదరై వీటు కాగితం పుస్తకం క్రొత్తతో:తోక్కి అందంగా కనిపిస్తుంది. వెల రు. 1.4.8.

ఆంధ్రవాఙ్మయంలో సామాన్యంగా వాడుకమాటల్లో క్రొత్తభావాలను, క్రొత్తపాళ్ళను నింపుతూ, పాటలూ, పదాలూ, పద్యాలు, కథలూ, గుంపులూ పుట్టుతూ ఉండడమూ వానిని వ్రానేవారు సాహితీసహితభిక్షు కేఅయి ఉండడమూ దాదాపు ఆంధ్రలోకమంతా యెరిగినవిషయమే. వానిలో సరసాలు, విసాఖ, ఎన్నోరకాలు. అవి గ్రహించేవారి రుచిని బట్టి ఏర్పడుతూ ఉంటవి.

ఈ గ్రంథకర్త గారు సాహితీ సమితి సభ్యులూ, సరసులూ వారి గ్రంథాన్ని చదివే వాళ్ళకు నవ్వు పుట్టాలని హాస్యరసంతో గుచ్చేతి వ్రాసారు. కథానాయకుడు పార్వతీశం కుర్రవాడు అయిదోపాఠశాలకాచివాడు. బాణ్ణురు అయి జేకానికి యేదో యేదో చెయాలని యిండ్లాండు ప్రయాణం కట్టాడు. మొగల్గురు పార్వతీశం వదరాసు, కొలంబో, మార్నెల్సులమీదుగా ఫాక్స్ కో చేరాడు. అనగా ఇండ్లాండులో అడుగు పెట్టాడన్న మాటే. ఇక్కడ యీభాగం అంతరించుంది.

శ్రీవీరేశలింగం పంతులుగారి ప్రహసనాల్లోకంటే, శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావుగారి హాస్యగ్రంథాల్లోకంటే యీగ్రంథంలో హాస్యరసం పొంగి పొరలి చదివేవాళ్ళను ముంచేస్తూందా అన్నసందేహం బాధిస్తుంది. ఎందుచేతంటే అయిదో పాఠశాలకాచివాడుకొన్న పార్వతీశం నిడదవోలో రైలెక్కెటప్పడూ, రైల్వేలో నడరాసు హోటల్లో, ట్రాము ఎక్కెటప్పడూ, స్టీమరు ఎక్కెటప్పడూ, స్టీమరు లో పలా, ఇంకా ఎన్నిచోట్లనో చేసిన వెజ్జిచెప్పలా, చెప్పిన వెజ్జి మాటలూ స్వభావసహజంగా ఉంటవా అని. అయితే పైవారి గ్రంథాల్లోకంటే దీన్లో ఒక విశేషం. ఏమిటంటారా వాడుక మాటల్లో వ్రాయడం. అంచేతనే విమర్శనంహడా వాడుక మాటల్లోనే చేయడం మొదటనే చెప్పేను. కామూ రుచినిబట్టి, తేలాలని యింతా. అంచేత యీగ్రంథాన్ని అందలూ చదివెరసం చది యిలాటిదని నిశ్చయించాలి.

ఇంకా పార్వతీశంగారు బాణ్ణురు అయి చేసే దేశనవల్లో తెలివి తేటలు తెలిపి నవ్వించాలని గ్రంథకర్తగారిని కోరుతూ అవసరంగా డిద్దమంటూన్న ప్రావులపైకి దృష్టిని తిప్పాము.

చంద్రశబ్ద చింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:- పారిసంగి రామశాస్త్రిలుగారు ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ భట్టాకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను వారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేమను తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియో గలవు. వెల 0-12-0. పాణ్ణేజి వేణు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, రెంబు శెట్టిపేటి, ముద్రాగు.

శ్రీ కృష్ణుడు

శ్రీకృష్ణుడు పరమాత్ముని భారతీయులెల్లరు నెఱింగిన విషయమే. మూఢులకు గూడ ముక్తి కలుగుటకై మనవార లాలోచించి సగుణోపాసన సారంభించిరి. ఇట్టిచో రూపరహితుడగు భగవంతుని రూపమెట్టిదో యెవ్వరికినిగూడ తెలియకుండెను. అప్పుడు వారు భగవంతునికి గూడ మామను రూపమే యున్నదని భావించి మానుషకీర్తికి మించిన కీర్తి యొకటి యాతనియొడ గలదని నిరూపించిరి.

కవి మనస్సులోని భావమే కావ్యము. కవికృతకర్మమే కావ్యము. భావములేదే కర్మము ప్రారంభము కాజాలదు. కావ్యములందు కవి మనస్సులోని భావము ప్రతిబింబించి యుండుననుట యపూర్వము కాజాలదు. కవి మనస్సులో లేని నూతనభావ మట్లు కావ్యములో బ్రకాశింప గలుగును. కావ్యములలోని ప్రతిబింబములనుజూచి కవి మనస్సులోని భావమును మనము రూపము దర్శన పతిత ప్రతిబింబములన వలె గుతువు గా గ్రహింపవచ్చును.

శ్రీకృష్ణుని చరిత్రము చూచిన యనేక రీతులు గా నుండును. దానికి రూపరహిత వస్తు స్వరూప నిరూపణ మగుటయే మూల కారణము కానోపును. మన పురాతనకవులు శ్రీకృష్ణునిలా మానుష విగ్రహుడని వర్ణించుచుండిరి. కాని వారి గ్రంథములలోని విషయములను జేరి వారి యభిప్రాయములను వారివారి స్వాద్యమములలో నిత్యము దిక్కుకాంతిలో దేదీప్యమానమైయున్న శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని మనము సులభముగా గ్రహింపవచ్చును.

శ్రీకృష్ణుని మువ్వరు మూడువిధముల వర్ణించినట్లు నానందోదయమన్నది. బమ్మెరపోతనా మాత్యుజు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని బాలనిగను, దిక్కయ్యజ్య నీతివైపుకొనుకలిగిన యొక మంచియోపాసనవంతుడగు రాజపురపునిగను, శ్రీ వేదవ్యాసమహర్షి సర్వదర్శనముల నెఱిగి ప్రశ్నించువారి యాశంకలను దీర్చు వృద్ధిపండిత కల్లజానిగను తలచినట్లు మనకాయాగ్రంథములను న తేటపడుచున్నవి. ఈవ్యాసమున నావిషయమున నే నెఱింగి నంతవఱకు ముచ్చటించును. వీరిగ్రంథములన్నియుభగవద్గీత ప్రతిపాదకములే. యొకను భిన్న భిన్న రీతులుగా మాత్రము శ్రీకృష్ణ స్వరూపము నిరూపింపబడినది. దానిని యీ క్రిందను నాకు రోచినరీతిని వ్రాసెదను. చిత్రింతురుగాక.

బమ్మెర పోతనామాత్యుడు-భాగవత కృష్ణుడు

బమ్మెరపోతన తనభాగవత భాగములో శ్రీకృష్ణుని నొక బాలనిగా దలచియున్నాడు. మఱియు నాతనియందు గొన్ని యమానుషములనుజూపి యాతని భగవత్త్వమును నిశ్చయపఱచెను. కాని యాతడు వర్ణించిన శ్రీకృష్ణలీలలను జూడ శ్రీకృష్ణుని నొక పెద్ద పెంకిబాలునిగ నీతడు తలచినట్లు తెల్లము కాగలదు. వెన్న దొంగిలించి కొతిమూతికి పూయుట గోపికలను వెక్కిరించి భగవంతుని వస్త్రముల నపహరించుట ఆపుత్రోక లకు తాటికమ్మలను గట్టుట మున్నగువాని నాకతాయె స్పిడు తప్ప మహాభావుడైన భగవంతుడు లోకేషుడు చేయునా? ఇప్పట్లున మన మొకసంగితి కనిపెట్టెనని యున్నది. నిర్గుణుడును రూపరహితుడు నగు భగవంతుని సగుణోపాసకుడు తనకు తెలిసిన యన్నిటిలో నుత్తమ రూపవంతునిగా తలచుచుండును. బమ్మెర పోతనామాత్యునివలెనే నాచన సోమనయు హరిహరేశమున శ్రీకృష్ణకథను వర్ణించుచు నాతడును బలభద్రుడును భగవదంతఃసంభూతు లనువిజయము మఱచి కావ్యం శముం తకమునిని శ్రీకృష్ణుడు హరించెనని బలభద్రు డపహంసడెనని యు నా కళంకమును బాపుకొనుటకై యామణి నక్రూరు కడ నుండి తెచ్చిమాపి హరికళంకమును బాపికొనియెననియువర్ణించి యున్నాడు. భగవదంత సంభూతులగు మహాత్ముల కన్యోన్య మిట్టి యపహంసులందు యసంగతిమని తలచి కావలయు బోత నామాత్యు డీవిషయమును విడిచిపుచ్చెను. ఇట్లు పోతనామా త్యుడు శ్రీకృష్ణుడు భగవంతు డని గ్రహించియు నాతని నొక బాలునిగాదలచి యాతని లీలలన్నిటిని జూపించెనని మన ము గ్రహించితిమి. ఇదియే శ్రీకృష్ణుని బాల్యము. ఇంతకంటె శ్రీకృష్ణుని బాల్యమెచ్చుటను వర్ణింపబడి యుండలేదు. ఇక నీ మహామహుని యావనమునుగూర్చి విచారితము.

* తిక్కనసోమయాజి - భారతకృష్ణుడు తిక్కనసోమయాజి మంత్రిశిఖరుడు. నీతిశాస్త్ర కోవిదుడు. ఈత ధుర్యోగపర్యమన శ్రీకృష్ణుని వర్ణించినాడు. ఈతడు వర్ణించిన శ్రీకృష్ణభాగమును ఇట్టిమాడ నాక దొక * దీనినివైతము వేదవ్యాసుడు చెప్పలేదా?

యసామాన్య నీతిశాస్త్రపారంగతుడై భయములేని యొకనడిమి వయసు రాజపురుషుడై యున్నాడు. చూడుడు శ్రీకృష్ణుడు రాయ బారము నెఱపుచు దుర్యోధనసభలో జేసిన ప్రసంగములను, నంతకుముందు సంజయు రాయ బారముందు బలికనపలుకుటను, గర్జునిగూర్చి యు పదేశించిన హితోపదేశములను పరికింపుడు. ఆతని నీతిజ్ఞతను గ్రహించుడు. ఈ ప్రసంగములను జూచిన శ్రీకృష్ణుడు నీతి శాస్త్రకోవిదుడై భయరహితుడై సర్వదాన్యతంత్రుడై యున్న రాజపురుషుడని యెంచవలసియుండును గదా! ఈ సోమయాజి గాఢ భారతభాగములోని శ్రీకృష్ణునిజూచిన పల్లెటూళ్లలో వీరికి వారికి మధ్యవర్తులై జగదములను బెరుగ బెట్టి శోర్తులకు (దిప్పి భూమిమిత్రుల సమ్మించు వ్యవహారలు స్ఫూరించుచుండురు. చూడుడు. శ్రీకృష్ణుడు రాయబారియై వెల్లి కారవుల యింట భుజింక కారణము వారికి తనకు వైరము కలదని చెప్పి సంది మాటలాడెను. అట్లు వైరమున్నదని చెప్పిన సందియెట్లు పాసంగును. దీనినే బలభద్రుడు శ్రీకృష్ణుడు సంది పాసగనీడని చెప్పియున్నాడు. (చూడుడు భారతము ఉద్యోగము 4 ఆ.)

ఇట్లు తిక్కన సోమయాజి శ్రీకృష్ణుని రాజకార్య ధురంధరునిగా వర్ణించెనని యూహింపవచ్చును.

ఇదియే శ్రీకృష్ణుని యావనదశ. ఇకవార్ధకావస్థను గూర్చి కొంచెము ముచ్చటించుము.

వేదవ్యాసుడు గీతాకృష్ణుడు

ఇందు శ్రీకృష్ణుడెట్లుననుక భగవద్గీత నుపదేశించెను. ఇప్పట్లున శ్రీకృష్ణుడు సర్వసంగత్యాగియై లోకానుభవము మెండుగా గలిగి యన్ని మతముల బాగుగా నెఱిగిన యొక వృద్ధ యోగియై యున్నాడు. ఈతడేవిషయమున సర్దును డెట్టి సంతోషమును నిరూపించెను క్షణములో సమ్యంబి తీర్చుచుండెను. కాగా మనలోవృద్ధులగుపండితులు మనమువేయు శంకలకు యుక్తియుక్తముగా సమాధాన మిత్తుకో యట్లే యిందును శ్రీకృష్ణుడుమాడ జేసియున్నాడు. ఇందు సర్వదర్శన పారంగతుడగు వేదవ్యాసుని భావములు శ్రీకృష్ణునియందు ప్రతిబింబించినవని వేటే చెప్పనక్కరలేదుగదా?

ఇట్లు శ్రీమద్విశ్వనాథ బాలునిగ నొకరు యావనవంతుని గను మఱియొకరు ఎయ్యాజ్ఞాన వృద్ధునిగను దలచినట్లు శ్రీకృష్ణ చారిత్రములనఁ జేయుచున్నది. మొత్తమున కవి శిఖరుల భావముల లక్షనరించిన శ్రీకృష్ణుని బాల్యయావన వార్ధక దశలు మూడును సంగ్రహింప బడునతన మనమెట్లు ప్రవర్తించవలయునో నిశ్చయించుకొనవచ్చును.

ఇంగ్లీషుగ్రాహ్యమున వస్తువు నిరూపించునప్పుడిట్లు మతభేదములు కలిగి యెవరియిష్ట ము ననుసరించి వారు తమతమ భావములను వెల్లివిచ్చుచుండును. రూపరహితుడగు భగవంతు డిట్లున్నాడని చెప్ప నెవ్వరితరము. కవులుమాత్ర మొక్కొక్క రొక్కొకవిధముగా తలచిరిని యిందు నిరూపించితిని.

ఇందు పోతన తనకు బాలకులయెడలకుండెడి నిరుపమాన వాత్సల్యమును జూపుటకై శ్రీకృష్ణుని బాలునిగావర్ణించెను కాజనితిని విశవపరమలక్ష్మి తిక్కన సోమయాజి రాజనీతి పారంగతునిగాఁ దలచెను. వేదవ్యాసుడు మతవిషయములను బోధించుటకై వృద్ధయోగిగా వర్ణించెను.

యోగింద్రులగు సారదారులకు గూడ తెలియని పరమాత్మయెవ్వరో యెట్లుండునో యెరికెడుక.

విద్వాన్ కట్టి వేంకట సుబ్బారావు.

ఆంధ్ర శ్రీమద్భాగవతము :-

ఇది వ్యాఖ్యలన్నిటియందున్న విషయము చేర్చి తెలియింపబడినది. ఏశ్లోకమునకేవలద్యమో తెలియుటకు శ్లోకసంఖ్యగూడఁ జేర్చబడినది. విశేషార్థములుండుతావులఁ గ్రింద నర్థమువ్రాయఁ బడినది. భారతమంతగ్రంథము. గొప్పదిపికగలదు.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include మూడువాల్మీయులు, శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము, శ్రీ ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము, హాలాన్యమహాత్మ్యమనఁబడు మధురాపురమహాత్మ్యము, విచిత్ర పాదుకాపట్టాభిషేకనాటకము, పాండవాజ్ఞాతవాసము.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, కడప. -

తత్వశిలానగరనిర్మాణము

(వసంతకుమార చటర్జీవ్యాసమునకు భాషాంతరీకరణము)

అమరవాది మానుమంతరావు. బి. ఏ.

శ్రీమద్రామాయణమునందు 'తత్వశిలానగర' నిర్మాణపుత్రాంత మిట్లుచూపింపబడినది.

శ్రీరాముఁ డయోధ్యాపురి నేలమండుకాలమున, గంధర్వులు సింధునదికి, ఉత్తరదక్షిణ తీర ప్రాంతముల నివసించుచుండిరిని కాత్మీకమహాముని వ్రాసియున్నాఁడు.

"... .."

అయం గంధర్వవిషయః, ఫలమా లోపశోభితః||

సింధో రుభయతఃసార్వ్య దేశః పంచశోభనః||

తం చ రక్షంతి గంధర్వాః సాయుధాః యుద్ధకోవిదాః||"

రామాయణము ఉత్తరాకాండము ౧౦౦ సర్గ|| ౧౦-౧౧

శ్లోకములు.

ఈ గంధర్వరాజ్యమునకుఁ దూర్పుభాగమునఁ గేశయ రాజ్యము కలదు. దాని నాకాలమున భరతుని మేనమామయగు యుధాజిత్తు పరిపాలించుచుండెను. ఒకనాఁడొకఁడు శోసల దేశాధీశ్వరుండగు రాముని దర్శించి, తన రాజ్యములకుఁ గంటకురైన గంధర్వుల సంహరింపుమని కోరెను. ఆ ప్రకారమే శ్రీరాముండు భరతుని సేనాధిపత్యము క్రింద నొక గొప్ప సేనను గంధర్వులమీదికిఁ బంపెను. భరతునితోఁగూడ, శత్రుడు, పుష్కలఁడు, అను ఆతని పుత్రు లిరువురును బయలుదేరిరి. కొలఁదికాలములో, నీ సేనావాహినీతోఁగూడి, భరతుడు కేశయ రాజ్యమునకువచ్చి చేరెను. అంత యుధాజిత్తు తనసేనలోఁ గొంత భాగమును దానితోఁ జేర్చెను. మఱునాఁడు, ఈ యుధయరాజ్య బలములు గలసి గంధర్వులపై హతాత్తుగఁబడినవి. అట్టిస్థితియందుఁ గూడ, గంధర్వులు తమ సహజభైర్య సాహసాదులను విడక, వైరి నెదుర్కొనిపోరసారంభించిరి. సప్తరాత్రములు ఘోరయుద్ధము జరిగెను. తుట్టుతుడకు, ముప్పదింక్షల సంఖ్యగల ఆ గంధర్వసేన చెల్లాచెదలై, భరతునిచేతిలోఁ సంపూర్ణ నశించెను.

ఇట్లు, జయ శ్రీకర గ్రహణమొనర్చిన భరతుండు తాను జయించిన దేశమందు జయవిష్ణుములుగ రెండు ప్రభములఁ బాతి, ఆ రెంటిచుట్టును రెండుపురముల నిర్మించెను. మొదటిది, తమిని పేరఁ దత్వశిలానగరమని వినుతికెక్కెను. రెండవది పుష్కలావతమని పిలువఁబడుచుండెను. మనోహరములైన యా పట్టణముల సొంపు వర్ణ నా తీ త ము. అంతటి ప్రాచీన కాలమందుఁ గూడ, హన హిందూదేశమందుఁగల నాగరకతను శిల్పకళాచాతుర్యమును ఈ పురములు వేనోళ్లఁ జూటుచున్నవి. రామాయణగ్రంథకర్త వాటి నిట్లు వర్ణించియున్నాఁడు.

"వాతేషు తేషు సర్వేషు భరతః కైకయాసుతః||

నివేశయామాస తదా సమృద్ధే ద్వే పురోత్తమే|| ౧||

తత్తం తత్వశిలాయాంతు పుష్కలం పుష్కలావతే||

గంధర్వదేశే రుచిరే గాంధారవిషయేచ ౪|| ౨||

ధనరత్నోషుసంక్లేతే కాననై రుపశోభితే||

అన్యోన్యసంఘర్షకృతే స్ఫుర్ధయా గుణవిప్లవైః|| ౩||

ఉభే నురుచిరప్రభృత్య వృనహరై రకల్పితైః||

ఉద్యానయానసంపూర్ణే సువిభక్తాంతరావణే|| ౪||

ఉభే పురవరే రమ్యే విస్తరై రుపశోభితే||

గృహముజ్జ్యైః సురుచిరైః విమానైః బహుభి ర్వృతే|| ౫||

శోభితే శోభనీయైశ్చ వేదాయతనవిస్తరైః||

తాలై ప్రమాతైః పీల కై ర్యమలై రుపశోభితే|| ౬||

ఉత్తరకాండము - ౧౦౧ సర్గ ౧౦-౧౫ శ్లోకములు

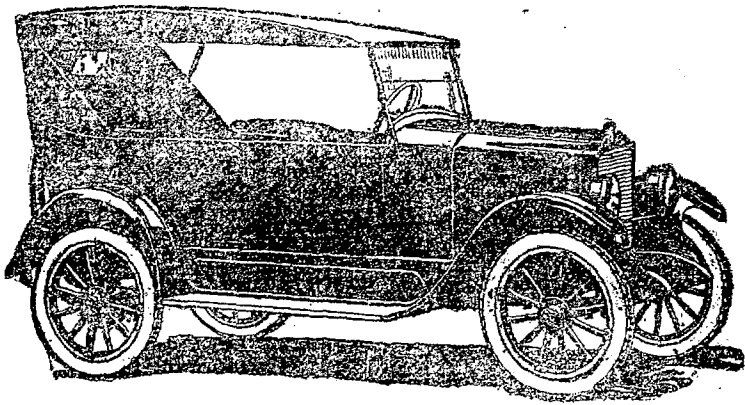
"గంధర్వులందరు నిరూపింపఁబడిన తరువాత, భరతుండు "తత్వశిలా, పుష్కలావతము" అనురెండు పురముల నిర్మించి, అందు మొదటిదానియందుఁ (గంధర్వదేశమం దున్న పట్టణము) తమిం దను పుత్రుని, రెండవ దానియందు (గాంధారదేశమందున్న పట్టణము) పుష్కలఁడను పుత్రునిఁ బ్రవేశపెట్టెను."

"ఈ రెండు పురములను ధనరాసులతోడను, రత్న రాసులతోడను నిండియున్నవి. అనేక సుందర వనములచేత నలంకరింపఁబడినవి. ప్రతిభయంచును, సౌందర్యమందును రెండును పోటీపడుచున్నవి."

"రెండు పట్టణములయందును, బేరసారములలో వణి జాలు తమ ధర్మ ప్రవర్తనమునకు వినుతి కెక్కె. పీటియందు, పెక్కు ఉద్యానవనములును బెక్కు రాజమర్గములును గలత. వర్తకాలలు విడివిడిగా కట్టబడి యున్నవి."

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కులేమియులేనిది.

టూరింగు మాడల్
ధర రూ 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడును.

క్రొత్త రగ్బీ టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియేటరుగలిగి మిక్కిలి గంభీరముగా నుండును. సాగసైన బానెట్, కీళ్లు అగపడకుండా అమర్చబడినది. కొక్కిలు, వంకరకమ్ములు, అల్పనియముగుండు మొదలగునవి కప్పును విడదీయటకు అమర్చబడినది. క్రొత్తచూదిరి ఇనుపచట్టము డ్రమ్మైపు హెడ్ లాండ్రలు, మురికినీళ్లు వైన పడకుండుటకై రేడియేటరు మొదలగునవికూడ గలిగి మిక్కిలి సాగనుగా నుండును. తలుపులందు ముందువచ్చియుండి మాయనప్పుడు ఒకదానిపై మరియొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, కబ్బములేకయు నుండును. ఒక మనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, జిప్సీతెరలు, ప్రక్కతెరలు తలుపులకే అమర్చబడియున్నది. గాలి లోన ప్రవేశించకుండునట్లు ప్రస్తుత మోస్తరుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి పరికరములతోగలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపుచున్నది ఆకృతి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1299

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి వాడ్లమీరక తయారుచేయబడినది.

దక్షిణాంధ్రయా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madura, Coorg, and Waltair. W. E. Hooper, Wellington. Alliance Motor Co. Trichinopoly. Aerial Transport and Ropeway Co., Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum.

M. E. Sheriff & Co., Salem

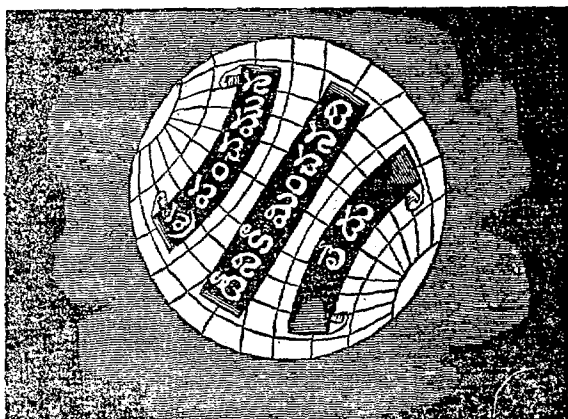
K. Perraju, Cocanada.

SHUNMUGAM SNUFF

ధరల జాబితా
షణ్ముగం నశ్యము

1644

షణ్ముగం

నశ్యము

మామదింపుగు సంపెదము

మేము మొత్తముగా నయమైనధరకు తీసి మా కాలాదాపలకు సప్లయ చేయుదుము. వర్తకులకు ప్రత్యేక పుధరలు చొప్పున యివ్వబడును.

(ఆర్. కె. పరిమళనశ్యమును మామూలు నశ్యముతో చేర్చి ఉపయోగించి, ఆనందమును పొందుడు) రెండవతరం షణ్ముగం నశ్యము
పీకె 1 కి ధర రూ 3.0.0, ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చువేరు.

నశ్యము డబ్బీలు యితర వస్తువులు

ప్రాసు డబ్బీ 1-కి ధర	రూ	0 4 0
ప్రాసు డబ్బీలు 12-కి ధర		2 8 0
చందనపు ప్రాసు డబ్బీ 1-కి ధర		0 5 0
చందనపు ప్రాసు డబ్బీలు 12-కి ధర		3 4 0
జర్మనీలో తయారైన నలుపు డబ్బీ 1-కి		8 0 0
,, డబ్బీలు 12-కి		2 0 0

కొమ్ముతో తయారైన నలుపు డబ్బీ,
చాలాకాలము వరకు ఉండును 1 కి ధర 1 2 0

,, డిటూ 12 కి ధర 12 8 0
మక్కి బావిత్తు 1-కి ధర రూ 0 1 0
,, 12-కి ధర 0 10 0

అరటిపట్టులు చిన్నవి 100-కి ధర 0 8 0

(ప్యాకింగు పోష్టుఖర్చు వేరు)

జనరల్ ఆర్డరు డిపార్టుమెంటు ఒకగుండు నూదిరి, మొదలుకొని గృహమునకు ఆవశ్యమైన సామానుల వరకును, ఒకగుడ్డ మొదలుకొని నిలువగల సీమకము లాలు వరకును సప్లయ చేయబడును. మాకు చిన్నది, పెద్దది అను వ్యత్యాసమే లేదు.

మొదటితరమునశ్యము (తపాలద్వారా పంపబడును)

పలము	ధర	పోష్టి	పాకింగు	మొత్తం
2	0 4 0	0 4 0		0 8 0
4	0 8 0	0 4 0	0 1 0	0 13 0
5	0 10 0	0 4 0	0 1 0	0 15 0
8	1 0 0	0 5 0	0 1 0	1 6 0
10	1 4 0	0 5 0	0 1 0	1 10 0
13	1 10 0	0 8 0	0 1 0	2 3 0
16	1 12 0	0 8 0	0 2 0	2 6 0
20	2 0 0	0 8 0	0 2 0	2 10 0
28	2 5 0	0 11 0	0 2 0	3 2 0
40	3 8 0	0 14 0	0 3 0	4 9 0
48	4 4 0	0 14 0	0 3 0	5 5 0

రైల్వేపార్సులు మాలముగా (మద్రాసు స్టేషనుకు మాఖర్చుతో పంపబడును)

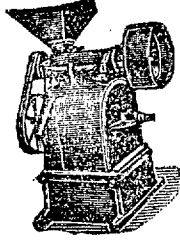
40	3 8 0	0 3 0	0 2 0	3 13 0
80	7 0 0	0 3 0	0 4 0	7 7 0
120	10 8 0	0 3 0	0 4 0	10 15 0

ఆర్. కె. పరిమళనశ్యము

1 బుడి	0 4 0	0 4 0	0 1 0	0 9 0
3 బుడు	0 9 0	0 4 0	0 1 0	0 14 0
12 బుడు	2 4 0	0 8 0	0 1 0	2 13 0

షణ్ముగం స్నాఫ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు నెం. 140, మద్రాసు.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. ఒక క్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టియంజను.
2. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 32 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు హోరన్న బి. ఇంజను, 2 చక్రములు. స్టార్టరుతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 28 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు, హోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు, స్టార్టరు, ఏరు, రిసీవరు. కంపెషరుతో సహా. ములు సెల్ వ స్టార్టరుతో సహా.
4. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 25 గుట్టముల పవరుగల అక్రాయిడు, లైపుహోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు.
5. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 20 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపుహోరన్న బి. ఇంజను.
6. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 10-12 గుట్టముల పవరుగల హోరన్న బి. ఇంజను.
7. బెట్టి రెనుహలరు పాలిషరుతో సహా సైజు 1 ను 2 ను.
8. క్రొత్త 18 అంగులముల స్ట్రోక్కు వేగముగల పేపింగుమెషిన్.
9. 14 అంగులముల డ్రెయింగుమిటరుగల, వర్రికత్, పిండిమిల్లు.
10. ఒక క్రొత్త 12 అడుగులు $\times 8\frac{1}{2}$ అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగులు $\times 8\frac{1}{2}$ అంగులం, సెంటరుస్క్వా, పరుకు లేట్లు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 12 అడుగులు $\times 10$ అంగులం. సెంటరు. స్క్వా పరుకు లేట్లు.
11. ఒక క్రొత్త బెట్టి బాక్ కట్టరు.

హయెక్కు ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టరుచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

మైసూరు చందన బియ్యం

ఈనబ్బిలో చేప్పబడునట్టి ప్రశంసలను మిక్కిలిపరిశ్రమైనది. గనుకనే నబ్బి కూడ మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. పరిశుభ్రత, అతిజాగ్రత్త యిది రెండును యుండుటచేతనే మైసూరునబ్బిలకు అంత శ్రేష్ఠత్వము గలిగినది. దీనియందుగల మనోహరమైన సువాసన బిళ్లను వాడుటకు ప్రారంభించిన రోజునుండి బిళ్ల పూర్తియగు వరకు అట్లనే యుండును. అందుచేతనే మైసూరు నబ్బిలు ప్రస్తుత నాగరికతకు తగినవి. దానిని వాడి చూడుడు. ఇదే మాదిరికృత్రిమనబ్బిలనుచూచి మోసపోకుడు. మైసూరు గవర్నమెంటు సోపుఫ్యాక్టరీ వారిచే తయారు చేయబడిన మైసూరుచందన నబ్బినే

ఉపయోగించి మాకు లోడ్ డకోరేదము.

(1560)

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

సుహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అండు కో., 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

కొన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్నమెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు విలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ కెరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Cotacamund

Phone 37

102

భారతశాస్త్ర పరిగోధక మహాసభ

ముందు సమావేశము

వారణాసి, జనవరి 15:—నేడు జరిగిన సమావేశమున న. భారత శాస్త్ర పరిగోధక మహాసభ వచ్చేయేడు బొంబాయిలో 1926 జనవరి 4 వ తేదీన డి. హెచ్. హోవ్స్ల (ఇండూరు) గారి అధ్యక్షతక్రింద జరపుటకు నిశ్చయించబడినది.

నేటి సాయంకాలము సభకు వచ్చిన సభ్యులందరకు కాశీ మహారాజుగారు తమ గృహమునందు విందుసంగిరి.

ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీ ప్రాథమిక పాఠశాలలో

సాధ్యాయల సంఘము

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయులయొక్క సంఘమువారు కమిటీ సభ చేసి ఆ 1924 సంవత్సరము డిశంబరు 18వ తేదీని యాక్రింది తీర్మానములు గావించిరి.

1. ఈసంఘములోనున్న శిశుులందరు సంవత్సరమునకు ఒకసారి కూడి 17 గురు కమిటీ మెంబరులకు ఒక పంచాయతి భద్రకు ప్రతిభులను యెన్నుకొనవలెను.

2. ప్రతినిధులలో నొకనిని పంచాయతిభద్రకు అధ్యక్షుని గను వికరిని సహాయ కార్యద్య గాను ఒకనిని కోశాధిపతిగాను మిగిలిన ప్రతిభులు యెన్నుకొనవలెను.

3. శిశుులు యాక్రిందివిధమున సంఘమునకు చందా ని వ్వవలెను. రు 12-0-0 లు మొదలు రు 19-0-0 లు వరకు జీతముపుచ్చున వారు సంవత్సరము 13 రు 1-0-0 ఒక రూపాయి చొప్పుననున్న, రు 20-0-0 లు జీతము పుచ్చుకొనువారు రు 1-4-0 ఒక రూపాయి నాల్గు అణులున్న ప్రతిసంవత్సరము చందానివ్వవలెను.

4. చందాసొమ్ము హెచ్చావరద్యారా శక్రటరీగారు వసూలుచేసి బ్రజరరుకు యిచ్చి బ్రజరరుబుక్కులో యెప్పటికప్పుడు జమకట్టించవలెను.

5. శక్రటరీగారు యేవిధమైన ఖర్చు ముందుగా కమిటీ వారి శాంక్షనుసాగించుటచేతగుడును.

6. ఒకరూపాయిమాత్రము శక్రటరీగారివద్ద ఉంచుటకు కమిటీవారు ఒప్పుకున్నారు.

7. కమిటీసభ చేయునప్పుడు 18 గురు కమిటీ మెంబరులలో మూడవంతుకు కక్కున హాజరు అయ్యెయెడల ఆ సభ జరుప గూడదు. మరియొక నాడు 6 గురుగాని అంతకంటె హెచ్చుగాగాని హాజరయిననాడు సభ జరుపవలెను.

8. వరుసగా నాలుగుమీటింగులకు హాజరుగానియెడల అట్టికమిటీమెంబరును కమిటీనుండి తొలగించి నిగిలినవారిచే యింకొక సభ్యుని కమిటీ మెంబరుగా యెన్నుకొనవలెననిది.

9. ప్రతినెల మొదటితేదీవారమురోజున గడచిననెలలో జరిగిన జమాఖర్చు, సే మొదలనున్న నిల్వ, ఖర్చుఖాసా సెలాఖతు నిల్పియున్న నిల్వకమిటీ మెంబరుకు నుండుగా శక్రటరీగారు చదివి నిసింది వారిచే ఒప్పించి, పిమ్మట ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమికోపాధ్యాయ ప్రశ్నకు జమాఖర్చు నిల్వకమిటీ ప్రమరణమిత్తము యిచ్చునుండవలెను

ఉ. నాగాయరావు - అధ్యక్షుడు.

దో. సుబ్బారావు - ర్యునిర్.

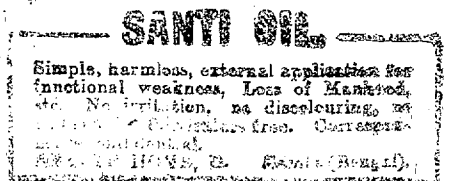
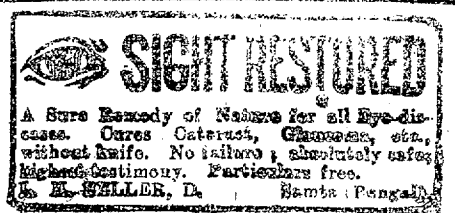
కొ. వెంకట్రావు - సహాకార్యద్య.

య. సుబ్రహ్మణ్యదీక్షితులు - కోశాధిపతి.

వే. అయ్యప్ప, ము. శ్రీరాములు, మ. సోమయ్య ఘ. సుబ్బారావు, కే. ఆప్పలక్ష్మిమి, నాథముని, యం. రంగారావు, పి. వెంకటరెడ్డి, పి. రామయ్య, ఘ. ఆప్పల నర్సయ్య, మ. సుబ్రహ్మణ్యము, యం. శంకరరత్నము, పి. రెడ్డి శాస్త్రిగార్లు కమిటీ మెంబరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

జి. సుబ్బారావు,

అధ్యక్షుడు.

3397

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన నెగ రోగమునకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగ రోగము, మహారోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లస్వము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కురుస్తున్నట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మాతాడులగనోను పుచ్చకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరల మూత్రబంధమైన చిక్కలన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని చాడవలెను.

శీతమైన వ్యాధికి బుడి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
వీర్యవ్యాధికి బుడి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. - 8-0

ఈ దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైన మహాముని జిల్లాను దొరికును.

మాట్రికలవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ క్రమము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bomb.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో
భద్రమైన ట్టియ

సమయమునకు ఒడుగునట్టి

ఓరియంటల్ లోనే

భీమా చేయించుకొనుడు.

దీర్ఘ కాలమునుండి

అనేక కాలాదారులను

విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న

గొప్ప పాండూదేశీయ

భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental assurance } F. E. Vaid
Buildings, } Branch
Scretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

కామినియానానె

వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వివపుడు ఊడమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ సొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండు

నేడే కామినియానానెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కలవరితవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివల 1 రూపాదాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీచీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువాసనద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న వరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానానె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాన్సుమఠీడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బిడయగులను

మెన్స్ రిజము నేర్చుకొనుడు

1416

మెన్స్ రిజము, హిప్పటిజము, కాల్ రిడింగు, కాన్ సెక్ లై వన్, ఆల్బర్క్ క్లీ, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్స్ రిజమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, నుబోధకముగ, లక్ష్యపమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

కల ప్రతి 1 కి రూ. 1-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాథెనర్, సేఖర్, మెన్స్ రిజ్టు ఏలూరు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మహావరమైన నువాసనగలది. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనద్రవ్యము చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములను మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇవాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ ఫార్మసీ,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీది మదరాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి వైద్యరత్న

అమృతాంజనము

జార్జి టవర్స్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేద విద్యావంశముల దొరకు స్థలము

క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును

అమృతాంజనము, 151, గోవిందప్పనాయకవిధి, జార్జిటవర్స్, మదరాసు.

అంగీకరించిరి! అందరును అంగీకరించిరి!! అంగీకరించిరి!!!

<p>మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైనది! “నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లెయెంజా, మలేరియా మొదలగువాటిచే కఠినముగా బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన గుణ మిచ్చినది.” టి. ఇ. ఆండర్సన్, బాటు రోడ్డు, కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.</p>	<p>స్క్విబ్బు గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నాడు. “స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారిణి అద్భుతముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉపయోగించినవారందరూ అది గుణము గలదని ప్రమాణము చేయుచున్నారు.” జి. జె. షేసి. లోకో డిపార్టుమెంటు, ఏ. అండ్ బి. రైల్వే, అన్నాము.</p>	<p>విడువక ఉండదగిన మిత్రుడు. “ఇది అద్భుతమైన నివారిణి. మలేరియా, జ్వరము, ఇన్ ఫ్లెయెంజా జ్వరములకు మిక్కిలి గుణకారిణిని రుజువైనది. ఒకటి లేక రెండుబుడ్లు లేక నేను ఎప్పుడును ముకాముకు చెల్లుటలేదు.” పోనా, డి. ఏ. ఇక్ సెక్టరు ఆఫ్ మాన్యు, సాగైంగు, బర్మా.</p>	<p>కుదుర్పుటకంటె ఆటంకపరచుట మేలు “ఇది ఇన్ ఫ్లెయెంజాకే గాక మలేరియాకు కూడా మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలందఱును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద తప్పక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము.” ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి., ఇన్ ఫ్లెయెంజాహామ్, మైలాపూరు, మద్రాసు.</p>
---	--	---	---

హిందూ దేశమునందు కుటుంబ శోషణము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వర నివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లెయెంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికిని

మెసర్సు మాడన్ సన్సు అండ్ కో.,

కెమిస్టులు, క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్సు, 9, పావ్ హామ్ము బ్రాడ్వే

<p>ఎవరను కాదనలేరు. “ప్రతివాడిపక్షము సాక్షిమాడ స్క్విబ్బు సిద్ధాంతముయొక్క అమృతము, కీర్తిని గురించి వ్యతిరేకభిప్రాయమును యివ్వజాలరు.” బ్రెస్లి సు ఎమ్. హెచ్. డబ్ల్యు. హెవాడ్డు, ఐ. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.</p>	<p>మేలు - పక్షపాతము “పేటెంటు ఔషధము లనిన నాకు గిట్టదు. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము అన్ని విధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉపయోగించును. మంచిగుణ మిచ్చును.” రెవరెండు ఎమ్. జి. గోల్డుస్మిత్, హైదరాబాదు. (డక్టర్)</p>	<p>ప్రాకృత్యములు కలియుట “నేను కొంతకాలమునండి మలేరియాకు స్క్విబ్బు ఔషధమును తీసికొనుచున్నాను. అది నాకు చాల గుణమిచ్చినది.” కె. సి. మెహతా, క్రైస్టు కళాశాల, కేంద్రీడ్జి, ఇంగ్లాండు</p>	<p>నిరాశ జెందినవారోగులకు ఆశగలదు. “మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన ఇద్దరు మిక్కిలి కఠినస్థితిలో నుండిరి. వారిని నైర్దులు కూడి చేయివదలిరి. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము వారికి మంచిగుణ మిచ్చినది” - సి. డి. ఎల్. ప్రయోగో, హైదరాబాదు. (డక్టరు)</p>
---	--	---	--